

STENOGRAFICKÁ ZPRÁVA O SCHÔDZACH SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

Zloženie sľubu poslancov Slovenskej národnej rady

Voľba predsedu, podpredsedov a ostatných členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady

Voľba mandátovej komisie a zapisovateľov Slovenskej národnej rady

Voľba dočasnej komisie na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona SNR o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady

Overenie platnosti voľby poslancov Slovenskej národnej rady

Prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona SNR o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady

Voľba povereníkov, predsedov a členov komisií Slovenskej národnej rady

Vyhlasenie novozvoleného predsedu Slovenskej národnej rady

Prejav prezidenta Československej socialistickej republiky

Schválenie rezolúcie Slovenskej národnej rady

Slovenská národná rada

III. volebné obdobie

Stenografická zpráva

**o 1. (ustavujúcej) schôdzi Slovenskej národnej rady
v Bratislave vo štvrtok a v piatok 14. a 15. júla 1960**

1. (ustavujúca) schôdza Slovenskej národnej rady
14. a 15. júla 1960

(Začiatok schôdzky o 10,00 hod.)

PRÍTOMNÍ:

Predseda L. Benada;

podpredsedovia I. Ďurišová, F. Déneš, J. Mjartan,
M. Žákovič;

prezident Československej socialistickej republiky a prvý ta-
jomník ÚV KSČ A. Novotný;

člen politického byra ÚV KSČ a tajomník ÚV KSČ J. Hen-
drych, člen politického byra ÚV KSČ, podpredseda vlády
a minister vnútra R. Barák, člen politického byra ÚV KSČ,
člen byra ÚV KSS a prvý tajomník ÚV KSS K. Bacílek, člen
politického byra ÚV KSČ, člen byra ÚV KSS a tajomník ÚV KSS
P. David, kandidát politického byra ÚV KSČ, člen byra ÚV
KSS a podpredseda vlády R. Strechaj, člen byra ÚV KSS
a minister P. Majling, tajomník ÚV KSČ a kandidát byra
ÚV KSS A. Dubček, člen byra ÚV KSS a podpredseda NZ
J. Valo, člen byra ÚV KSS a tajomník ÚV KSS J. Kríž,
člen byra ÚV KSS a tajomník ÚV KSS J. Lénart, člen byra
ÚV KSS V. Daubner, člen byra ÚV KSS M. Chudík, kan-
didát byra ÚV KSS F. Dvorský, kandidát byra ÚV KSS
E. Chlebec, minister V. Biľak;

87 poslancov podľa listiny o prítomnosti.

(Do zasadacej siene vstupuje prezident republiky Antonín No-
votný sprevádzaný členom politického byra ÚV KSČ a tajom-
níkom ÚV KSČ J. Hendrychom, členom politického byra
ÚV KSČ R. Barákom, členom politického byra ÚV KSČ
a prvým tajomníkom ÚV KSS K. Bacílkom, členom politic-
kého byra ÚV KSČ a tajomníkom ÚV KSS P. Davidom
a kandidátom politického byra ÚV KSČ a členom byra ÚV KSS
R. Strechajom. — Zhromaždenie povstáva a nadšeným po-
ptieskom víta prezidenta republiky.

Odznela štátna hymna.)

Predseda Benada:

Vážená Slovenská národná rada!

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady svojím uznesením z 1. júla 1960 zvolalo novozvolenú Slovenskú národnú radu na prvé zasadanie dňom 14. júla 1960. Slovenská národná rada bola na dni 14. a 15. júla 1960 riadne zvolaná na ustavujúcu schôdzu.

Otváram ustavujúcu schôdzu novozvolenej Slovenskej národnej rady a zisťujem, že Slovenská národná rada je spôsobilá sa uznať.

Dovoľte, aby som na dnešnej schôdzi čo najsrdečnejšie privítal nášho drahého prezidenta Československej socialistickej republiky a prvého tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany Československa súdruha Antonína Novotného. *(Dlhotrvajúci búrlivý potlesk. Pritomní vstali.)*

Čo najsrdečnejšie vitam

člena politického byra Ústredného výboru Komunistickej strany Československa, podpredsedu vlády a ministra vnútra súdruha Rudolfa Baráka *(potlesk)* a člena politického byra a tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany Československa súdruha Jiřího Hendrycha. *(Potlesk.)*

Ďalej srdečne vitam členov a kandidátov byra Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska *(potlesk)*, generálneho konzula bratského Sväzu sovietskych socialistických republík súdruha Ivana Alexandroviča Šulgina a ďalších predstaviteľov konzulárnych zastupiteľských úradov v Bratislave *(potlesk)*,

Predsedníctvo Ústredného výboru Slovenského národného frontu *(potlesk)*,

delegácie pracujúcich zo slovenských krajov *(potlesk)*,

delegácie Slovenskej akadémie vied a Pobočky Československej akadémie pôdohospodárskych vied *(potlesk)*,

delegácie vysokých škôl *(potlesk)*,

zástupcov umeleckých sväzov na Slovensku *(potlesk)*,

ako aj všetkých pozvaných hostí. *(Potlesk.)*

Vážená Slovenská národná rada!

Pred mesiacom manifestačne zvolil náš ľud svojich zástupcov za poslancov Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady a národných výborov všetkých stupňov.

12. jún, deň volieb, bol veľkým sviatkom našej vlasti. V tento deň všetok náš ľud podal znovu jasný dôkaz o bezhraničnej láske ku Komunistickej strane Československa, strojkyňi všetkých našich víťazstiev. Ukázal, ako miluje svoju vlasť a ako sa svojím budovateľským úsilím pripravuje k výstavbe rozvinutej socialistickej spoločnosti, ako základnému predpokladu výstavby komunistickej spoločnosti.

Odvzdaním hlasov za kandidátov Národného frontu všetok ľud našej vlasti prejavil nezlomné odhodlanie kráčať po započatej ceste budovania socializmu a komunizmu, ďalej upevňovať bratskú jednotu Čechov a Slovákov a nerozborné bratstvo a spojenectvo so Sovietskym sväzom a ostatnými štátmi víťazne napredujúceho socialistického tábora.

Pracujúci ľud našej vlasti a teda i slovenský ľud si dobre uvedomuje — ako to dokázali aj víťazné voľby — čo mu priniesla múdra a prezieravá politika Komunistickej strany Československa a výstavba socializmu. Pod vedením Komunistickej strany Československa zabezpečili sme nielen prácu a chlieb pre každého nášho občana, ale dosiahli sme taký rozkvet ekonomiky, školstva, kultúry a celého nášho spoločenského života, aký nemá obdobu v doterajších dejinách našich národov. Vďaka osloboditeľskému dielu hrdinskej Sovietskej armády mohla naša robotnícka trieda a pracujúci ľud pod vedením Komunistickej strany Československa vytvoriť podmienky pre to, aby sa naša vlasť stala opravdivým domovom dvoch rovnoprávných národov Čechov a Slovákov, ako aj domovom spoluobčanov maďarskej, ukrajinskej a poľskej národnosti, ktorí žijú na území našej vlasti.

Sme hrdí na svoju socialistickú vlasť, ktorá usilovnou prácou našich robotníkov, roľníkov a príslušníkov pracujúcej inteligencie získala si úctu a lásku všetkých pokrokových a mierumilovných národov. Sme hrdí na svoju rodnú Komunistickú stranu Československa, pod ktorej vedením sme dosiahli víťazstvo socializmu v našej vlasti, ktorá nás vedie k ďalším víťazstvám v socialistickej výstavbe, k prehĺbovaniu a upevňovaniu bratských vzťahov k národom Sovietskeho sväzu, prvým budovateľom komunistickej spoločnosti. Hrdó sa hlásime k víťaznému socialistickému táboru vedenému Sovietskym sväzom a v bratskej spolupráci všetkých socialistických krajín prispievame k víťazstvu socializmu a komunizmu.

Vreklú lásku k svojej vlasti prejavil náš ľud aj v nadšenom súhlase s návrhom novej socialistickej ústavy, ktorú manifestačne schválilo pred niekoľkými dňami Národné zhromaždenie. Nová socialistická ústava v plnej miere odráža všetky výdobytky, za ktoré dlhé roky bojovali a v žalároch kapitalistickej republiky

i v hitlerovských a gardistických koncentračných táboroch trpeh státisíce najlepších synov a dcér našich národov. To, po čom oddávna túžili naši pracujúci, stalo sa skutočnosťou. Socializmus v našej vlasti zvíťazil. Toto historické víťazstvo našich pracujúcich je definitívne zakotvené v našej novej socialistickej ústave a naša prekrásna vlasť stáva sa Československou socialistickou republikou. (*Dľhotrvajúci potlesk.*)

Schválenie socialistickej ústavy a prijatie tretieho päťročného plánu rozvoja národného hospodárstva celoštátnou konferenciou Komunistickej strany Československa je novým impulzom pre ďalší tvorivý rozvoj iniciatívy nášho pracujúceho ľudu. Radostné nadšenie nášho ľudu z dosiahnutých výsledkov sa prejavuje v ďalšom mohutnom rozmachu socialistického súťaženia v závodoch a v celonárodnom hnutí našich poľnohospodárov splniť tretiu päťročnicu za štyri roky.

Prijatie socialistickej ústavy súčasne znamená aj novú etapu vo vývoji Slovenska v jednotnom a nedeliteľnom socialistickom Československu. Za pätnásť rokov socialistickej výstavby sa podstatne zmenila tvárnosť Slovenska. Pätnásť rokov nadšenej budovateľskej práce nášho ľudu v nerozbornom bratskom sväzku s českým národom pozdvihlo našu predtým zaostalú krajinu na priemyslove, poľnohospodársky a kultúrne vyspelú krajinu, na kvitnúci domov nášho pracujúceho ľudu.

Komunistická strana Československa ako vedúca sila v našom socialistickom štáte vytyčuje v tretej päťročnici pre Slovensko nové prekrásne perspektívy ďalšieho mohutného rozvoja hospodárstva a kultúry. Ak sa dnes na Slovensku vyrába toľko priemyslových tovarov, ako vyrábala celá Československá republika v roku 1937, v roku 1965 dosiahne hodnota priemyselnej výroby na Slovensku zhruba taký objem, aký mala výroba celého československého priemyslu v roku 1948. Slovensko sa stane významnou oblasťou ťažkého priemyslu a podniky na Slovensku budú tvoriť spolu s podnikmi v českých krajoch mohutnú, jednotliatu, vzájomne nerozlučne spätú základňu našej komunistickej budúcnosti. Naša vlasť — jednotná Československá socialistická republika — ešte viacej prispeje k mohutnému rozvoju socialistického tábora vedeného Sovietskym sväzom, ktorého slávna Sovietska armáda priniesla pred 15 rokmi vytúženú slobodu našim národom. (*Dľhotrvajúci potlesk.*)

Obrovské a radostné perspektívy nám súčasne ukazujú, aké veľké úlohy čakajú slovenské národné orgány v nastávajúcom období. Nová Slovenská národná rada, ktorá má zákonodarnú a výkonnú moc, bude môcť účinnejšie napomáhať strane a vláde zabezpečovať veľké úlohy socialistickej výstavby na Slovensku

v súlade s celoštátnym plánom a tým napomáhať urýchľovaniu rozvoja socialistickej spoločnosti v našej československej vlasti.

Význam nášho rokovania podtrhuje prítomnosť nami všetkými milovaného prezidenta republiky a prvého tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany Československa súdruha Antonína Novotného na dnešnom zasadnutí novozvolenej Slovenskej národnej rady. *(Potlesk.)*

V takomto radostnom ovzduší dovoľte mi, súdružky poslankyne a súdruhovia poslanci, v mene nás všetkých ubezpečiť nášho drahého prezidenta a náš pracujúci ľud, ktorý nás tak manifestčne zvolil, že nesklameme jeho dôveru a pod vedením osvedčenej vodkyne nášho ľudu, Komunistickej strany Československa budeme svoj mandát používať vždy na prospech socialistickeho rozvoja našej jednotnej Československej socialistickej republiky. *(Dlhotrvajúci potlesk.)*

Súdružky a súdruhovia!

Pri otváraní prvej schôdze novozvolenej Slovenskej národnej rady vyslovujem presvedčenie, že naša spoločná práca prispeje k ďalšiemu rozkvetu socialistickeho Československa, k upevneniu bratstva oboch našich národov Čechov a Slovákov, k posilneniu socialistickeho tábora vedeného veľkým Sovietskym sväzom a k zachovaniu trvalého mieru na celom svete.

Teraz dovoľte, aby sme prišli k
schváleniu programu ustavujúcej schôdze Slovenskej národnej rady.

Predsedníctvo navrhuje, aby Slovenská národná rada určila pre túto svoju schôdzu nasledovný program, ktorý bol súdruhom poslancom rozdáný:

1. Zloženie sľubu poslancov Slovenskej národnej rady
2. Voľba predsedu, podpredsedov a ostatných členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady
3. Voľba mandátovej komisie a zapisovateľov Slovenskej národnej rady
4. Voľba dočasnej komisie pre posúdenie iniciatívneho návrhu zákona SNR o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady
5. Zpráva mandátovej komisie o overení platnosti voľby poslancov Slovenskej národnej rady
6. Zpráva dočasnej komisie k iniciatívne návrhu zákona SNR o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady

7. Voľba povereníkov, predsedov a členov komisií Slovenskej národnej rady

8. Vyhlásenie novozvoleného predsedu Slovenskej národnej rady

9. Schválenie rezolúcie Slovenskej národnej rady.

Majú súdružky poslankyne a súdruhovia poslanci pripomienky k tomuto návrhu, prípadne návrhy na zmenu alebo doplnenie navrhnutého programu?

Pretože pripomienky nie sú, dávam o návrhu Predsedníctva hlasovať.

Kto súhlasí s navrhnutým programom rokovania, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada program svojej ustavujúcej schôdze schválila podľa návrhu Predsedníctva.

Nasleduje

zloženie sľubu poslancov Slovenskej národnej rady podľa čl. 80 ústavy.

Žiadam súdružky poslankyne a súdruhov poslancov, aby po prečítaní sľubu pristúpili ku mne a podaním ruky a slovom „Sľubujem!“ zložili poslancecký sľub.

Žiadam prečítať text sľubu.

(Pracovník aparátu Slovenskej národnej rady súdruh Ilčík číta):

„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Česko-slovenskej socialistickej republike, veci socializmu a odkazu Slovenského národného povstania. Budem dbať na vôľu a záujmy ľudu, spravovať sa ústavou a ostatnými zákonmi republiky a pracovať pre to, aby sa zákony uvádzali do života.“

(Poslanci pristupujú k predsedovi a podaním ruky a slovom „Sľubujem!“ skladajú sľub.)

Predseda Benada:

Pýtam sa, či je ešte poslanec alebo poslankyňa, ktorí by neboli zložili sľub?

Zisťujem, že všetci vyzvaní poslanci sľub zložili.

Oznamujem, že bola rozdaná tlač:

Návrh poslancov Milana Rázusa, inž. Samuela Takáča, Jaroslava Knížku a spoločníkov na voľbu mandátovej komisie a zapisovateľov Slovenskej národnej rady — tlač číslo 1.

Návrh poslancov dr. Ladislava Gešu, Petra Porubena, Ondreja Klokoča a spoločníkov na vydanie zákona SNR o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady — tlač číslo 2.

Návrh poslancov Jozefa Vyletela, dr. h.c. Jozefa Lukačoviča, Michala Držika a spoločníkov na zriadenie deväťčlennej dočasnej komisie na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona SNR o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady — tlač číslo 3.

Návrh poslancov Karola Bacíľka, Pavla Davida, Jána Štencľa a spoločníkov na voľbu povereníkov, predsedov a členov komisíí Slovenskej národnej rady — podľa článku 85 a 78 ústavy Československej socialistickej republiky — tlač číslo 4.

Nasleduje

voľba predsedu, podpredsedov a ostatných členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

Žiadam člena politického byra Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a prvého tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska poslanca súdruha Karola Bacíľka, aby predniesol návrh.

Poslanec Bacílek:

Vážené súdružky a súdruhovia poslanci Slovenskej národnej rady!

Ústredný výbor Komunistickej strany Slovenska a Predsedníctvo Slovenského národného frontu vychádzajúc z článku 83 šiestej hlavy Ústavy Československej socialistickej republiky predkladajú vám, poslancom Slovenskej národnej rady, návrh na nové Predsedníctvo Slovenskej národnej rady, a to: za predsedu Slovenskej národnej rady poslanca Rudolfa Strechaja, za podpredsedov Slovenskej národnej rady poslancov Pavla Majlinga, Vasiľa Biľaka, Ľudovíta Benadu, za členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady poslancov Michala Chudíka, Jozefa Gajdošíka, Alexandra Pauloviča, dr. Ladislava Gešu, inž. Samuela Takáča, Vojtecha Töröka, akad. Andreja Siráckeho, Michala Žákoviča, Vojtecha Daubnera, Irenu Ďurišovú, Františka Déneša, Daniela Futeja.

Predseda Benada:

Ďakujem poslancovi s. Karolovi Bacílkovi za prednesenie návrhu.

Teraz prerokujeme návrh na voľbu predsedu, podpredsedov a ostatných členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

Má niekto pripomienky k prednesenému návrhu?

Pretože pripomienok niet, budeme hlasovať, a to osobitne o návrhu na predsedu, osobitne o podpredsedoch a potom o ďalších členoch Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

Kto súhlasí, aby za predsedu Slovenskej národnej rady bol zvolený poslanec súdruh Rudolf Strechaj, nech zdvihne ruku! (Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že za predsedu Slovenskej národnej rady bol jednomyselne zvolený poslanec súdruh Rudolf Strechaj. (Dlhotrvajúci potlesk.)

Predseda Benada:

Dávam hlasovať o voľbe podpredsedov.

Kto súhlasí s podaným návrhom, aby za podpredsedov Slovenskej národnej rady boli zvolení poslanci Pavol Majling, Vasif Bilak a Ľudovít Benada, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že podpredsedovia Slovenskej národnej rady boli zvolení jednomyselne podľa návrhu. (Potlesk.)

Dávam hlasovať o voľbe ďalších členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

Navrhnutí boli títo poslanci: Michal Chudík, Jozef Gajdošík, Alexander Paulovič, dr. Ladislav Gešo, inž. Samuel Takáč, Vojtech Török, akademik Andrej Sirácky, Michal Žákovič, Vojtech Daubner, Irena Ďurišová, František Déneš a Daniel Futej.

Kto súhlasí s týmto návrhom, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že ďalší členovia Predsedníctva Slovenskej národnej rady boli zvolení jednomyselne podľa návrhu. (Potlesk.)

Prosím novozvoleného predsedu Slovenskej národnej rady, aby sa ujal svojej funkcie.

Zároveň prosím členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady, aby zaujali svoje miesta za predsedníckym stolom.

(Predsedníctvo prevzal predseda s. Strechaj a členovia Predsedníctva zaujali svoje miesta.)

Predseda Strechaj:

Prosím doteraz predsedajúceho poslanca súdruha Ľudovíta Benádu, aby do mojích rúk zložil poslanecký sľub.

(Poslanec s. Benáda skladá sľub.)

Predseda Strechaj:

Drahý súdruh prezident,
súdružky, súdruhovia,
drahí priatelia!

V mene novozvoleného Predsedníctva Slovenskej národnej rady i v mene svojom z najúprimnejšieho srdca ďakujem za preukázanú dôveru.

Dovoľte pri tejto príležitosti zdôrazniť, že si všetci plne uvedomujeme, že niet väčšieho významenia, cti a šťastia, ako mať dôveru pracujúceho ľudu, byť tlmočníkom i uskutočňovateľom jeho záujmov a želaní, slúžiť zo všetkých najlepších síl a schopností, čo najsvedomitejšie tým krásnym, príťažlivým a vznešeným cieľom, ku ktorým nás vedie Komunistická strana Československa a jej leninský ústredný výbor.

Tomu nás vždy komunistická strana učila; jej najlepší synovia dávajú nám nehynúci príklad bojového hrdinstva a statočnosti, pracovnej obetavosti, nadšenia a životnej skromnosti. A je preto našou najsvätejšou povinnosťou všetkým tým najlepším, čo v nás Komunistická strana Československa, nesmrteľné idey marxizmu-leninizmu a naša krásna a veľkolepá výstavba socializmu vychovala, slúžiť pracujúcemu ľudu a vlasti.

Dovoľte preto, aby som tu, pred prvým tajomníkom Komunistickej strany Československa a prezidentom našej republiky súdruhom Antonínom Novotným našu stranu a pracujúci ľud ubezpečil, že tak, ako sme to vyslovili v poslaneckom sľube, budeme sa v našej práci vždy dôsledne riadiť novou, socialistickou ústavou, tými veľkými a vznešenými ideami, z ktorých táto ústava vznikla a ktoré ďalej sleduje a zákonne zabezpečuje. Budeme mať vždy na pamäti, že jej hlavným a rozhodujúcim zdrojom je bojové hrdinstvo, pracovná obetavosť a nevídaná tvorivá iniciatíva

našho ľudu, ktorý pod víťaznými zástavami našej strany dospel k malebným obzorom, ktorými sa otvára nová významná etapa v histórii národov Československej socialistickej republiky — budovanie rozvinutej socialistickej spoločnosti.

Budeme sa preto vždy, vo všetkej našej práci, v celej činnosti Slovenskej národnej rady a jej orgánov bezvýhradne opierať o kolektívnu múdrosť a neutuchajúcu iniciatívu nášho pracujúceho ľudu, ako rozhodujúcu silu nášho dejinného vývinu, tvorca všetkých hodnôt, potrebných pre šťastný a spokojný život človeka, nositeľa žiarivých pochodní našich socialistických dneškov a komunistických zajtrajškov.

Veľké úspechy, ktoré náš ľud dosiahol za prvé pätnásťročie svojej slobody, múdra leninská politika našej strany a jej leninského ústredného výboru dávajú nám neochvejnú istotu v šťastnú budúcnosť, vyvolávajú v nás plamenné budovateľské nadšenie, oprávnenú vlasteneckú hrdosť, ktorá ovláda najširšie masy nášho ľudu a stáva sa hybnou silou nášho ďalšieho napredovania.

Nebudeme šetriť silami, aby sme pomáhali našej strane a vláde uskutočniť tie prekrásne plány a perspektívy ekonomického a kultúrneho rozvoja našej drahej československej socialistickej domoviny, ktoré vytýčila celoštátna konferencia Komunistickej strany Československa.

Z jej smerníc kynie prekrásna budúcnosť pracujúcich v celej našej vlasti, a teda i na Slovensku, ktoré je jej nerozbornou pevnou a prekvitajúcou súčasťou. Socialistická výstavba je a bude spoločným hrdým dielom nášho pracujúceho ľudu, bratských národov, Čechov a Slovákov i spoluobčanov maďarskej, ukrajinskej a poľskej národnosti. Našou snahou preto bude prispievať čo najviac k upevňovaniu tejto rodiny našich bratských socialistických národov, k prehĺbovaniu morálnopolitickej jednoty všetkých pracujúcich, ktorí svojou prácou a nadšením čestne zavŕšia dielo našej socialistickej výstavby podľa veľkolepých plánov Komunistickej strany Československa.

Ešte raz ďakujem za preukázanú dôveru a vyhlasujem, že vôľa pracujúceho ľudu, vtelená do novej socialistickej ústavy a do politiky Komunistickej strany Československa, je a bude vždy našim najvyšším zákonom. *(Potlesk.)*

Nasleduje

voľba mandátovej komisie a zapisovateľov Slovenskej národnej rady.

Žiadam poslanca súdruha Milana Rázusa, aby predniesol podaný návrh poslancov.

Poslanec Rázus:

Vážená Slovenská národná rada!

Ústava našej Československej socialistickej republiky ukladá Slovenskej národnej rade, aby overila platnosť voľby svojich poslancov. Má tak urobiť na návrh mandátovej komisie, ktorú si zvolil.

Mandátová komisia má zodpovednú úlohu pripraviť pre Slovenskú národnú radu návrh na overenie platnosti volieb svojich poslancov, ktorých náš pracujúci ľud tak manifestačne zvolil vo víťazných voľbách 12. júna 1960.

Mandátová komisia zhodnotí vykonanie volieb z hľadiska ústavnopolitického, preskúma, či sa voľby vykonali podľa príslušných právnych predpisov a navrhne Slovenskej národnej rade overenie platnosti volieb poslancov Slovenskej národnej rady.

Počas volebného obdobia bude úlohou mandátovej komisie pripravovať na prerokovanie v Slovenskej národnej rade overenie platnosti prípadných doplňovacích volieb poslancov Slovenskej národnej rady.

Preto treba, aby si Slovenská národná rada zvolila mandátovú komisiu a jej predsedu.

Podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zriadila mandátovú komisiu na prípravu a predloženie návrhu na overenie platnosti voľby poslancov Slovenskej národnej rady a aby za členov tejto komisie boli zvolení títo poslanci: predseda komisie Emília Muríňová, členovia komisie: Jozef Dočkal, Július Glazunov, Mária Zajačková a Šimon Žbirka.

Ďalej je potrebné, aby si Slovenská národná rada zvolila zapisovateľov.

Úlohou zapisovateľov je overovať správnosť a úplnosť zapisníc zo schôdzí Slovenskej národnej rady a pomáhať pri zisťovaní výsledkov hlasovania.

Podpísaní navrhujú, aby za zapisovateľov Slovenskej národnej rady boli zvolení títo poslanci Slovenskej národnej rady: Ján Macúch, Daniel Futej a Magdaléna Putišková.

V Bratislave 14. júla 1960.

Podpísaní sú poslanci: Milan Rázus, inž. Samuel Takáč, Jaroslav Knížka, Anna Trojanovičová, František Seifert, Jozef Bednár, Ondrej Súlety.

Predseda Strechaj:

Má niekto iný návrh, prípadne doplňovací alebo pozmeňovací návrh?

Pretože iného návrhu niet, dávam o podanom návrhu hlasovať.

Kto súhlasí, aby mandátová komisia bola zvolená v navrhnutom zložení, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že Slovenská národná rada zvolila mandátovú komisiu a jej predsedu podľa návrhu.

Dávam hlasovať o návrhu na voľbu troch zapisovateľov.

Kto súhlasí, aby za zapisovateľov Slovenskej národnej rady boli zvolení poslanci Ján Macúch, Daniel Futej a Magdaléna Putišková, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že Slovenská národná rada zvolila zapisovateľov podľa návrhu.

Prikróčíme teraz k

voľbe dočasnej komisie na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady.

Žiadam poslanca súdruha Jozefa Vyletela, aby predniesol návrh poslancov.

Poslanec Vyletel:

Vážená Slovenská národná rada!

Na terajšej ustavujúcej schôdzi Slovenská národná rada má prerokovať návrh zákona Slovenskej národnej rady o novom rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady.

Vzhľadom na to, že Slovenská národná rada nemá ešte zriadené príslušné komisie, je potrebné na prípravu a posúdenie podaného návrhu zákona Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady zvoliť dočasnú komisiu.

Podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zriadila dočasnú komisiu na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady a aby za členov tejto komisie boli zvolení títo poslanci: predseda komisie dr. Ladislav Gešo, členovia komisie gen. por. František Sedláček, Emília Muriňová, Jozef Demian, Amália Proksová, Ján Macúch, Pavol Németh, Žofia Pešťová, Milan Rázus.

V Bratislave 14. júla 1960.

Podpísaní sú poslanci: Jozef Vyletel, dr. h. c. Jozef Lukačovič, Michal Držík, Anna Popovičová, Cecília Bačová, Ján Macúch.

Predseda Strechaj:

Má niekto iný návrh, prípadne doplňovací alebo pozmeňovací návrh?

Pretože iného návrhu niet, dám o podanom návrhu hlasovať. Kto súhlasí s návrhom, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že Slovenská národná rada zvolila dočasnú komisiu a jej predsedu podľa návrhu.

Oznamujem 30-minútovú prestávku.

(Prestávka 30 minút.)

(Po prestávke.)

Predseda Strechaj:

Pokračujeme v rokovaní.

Oznamujem, že bola rozdaná táto tlač:

Zpráva mandátovej komisie o overení platnosti voľby poslancov Slovenskej národnej rady — tlač číslo 5.

Zpráva dočasnej komisie k iniciatívnemu návrhu zákona SNR o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady — tlač číslo 6.

Príkročíme k piatemu bodu programu, ktorým je zpráva mandátovej komisie o overení platnosti voľby poslancov Slovenskej národnej rady.

Zpravodajcom je poslanec s. Šimon Žbirka.

Dávam mu slovo.

Poslanec Žbirka:

Vážená Slovenská národná rada!

Mandátová komisia Slovenskej národnej rady ma poverila, aby som podal Slovenskej národnej rade zprávu o preskúmaní platnosti volieb jednotlivých poslancov Slovenskej národnej rady zvolených dňa 12. júna 1960 a návrh na overenie platnosti týchto volieb.

Voľby do Slovenskej národnej rady rovnako ako voľby do Národného zhromaždenia a národných výborov boli veľkou manifestáciou morálnopolitickej jednoty nášho ľudu na čele s robotníckou triedou a jej predvojom Komunistickou stranou Československa. Tieto voľby a príprava na ne sa konali v období, keď všetok náš pracujúci ľud oslavoval 15. výročie oslobodenia našej vlasti slávnou Sovietskou armádou, keď v našom štáte sa usku-

točná nová územná organizácia, prebiehala veľká celonárodná diskusia k návrhu socialistickej ústavy a keď sme sa všetci pripravovali na prijatie a schválenie veľkolepých úloh tretieho päťročného plánu.

Príprava volieb, ich priebeh i samotné výsledky plne potvrdili úsilie nášho ľudu o ďalšie zvyšovanie materiálnej a kultúrnej úrovne všetkých občanov našej socialistickej vlasti. Voľby do Slovenskej národnej rady ukázali víťazstvo jednoty ľudu a jeho oddanosť Komunistickej strane Československa a vláde Národného frontu. Dokazuje to takmer stopercentná účasť voličov na voľbách, ako aj skutočnosť, že prevažná väčšina voličov odovzdala svoje hlasy kandidátom Národného frontu.

Z celkového počtu 2 532 813 do voličských zoznamov zapísaných voličov sa zúčastnilo na voľbách do Slovenskej národnej rady 2 522 381 voličov, t. j. 99,59 % zapísaných voličov.

Pre kandidátov Národného frontu hlasovalo z celkového počtu 2 516 577 odovzdaných platných hlasovacích lístkov 2 511 281 voličov, t. j. 99,79 %.

Bolo zvolených všetkých 87 kandidátov, z čoho je 72 poslancov slovenskej národnosti, 3 poslanci českej národnosti, 10 poslancov maďarskej národnosti a 2 poslanci ukrajinskej národnosti. Zo zvolených poslancov pracuje priamo vo výrobe ako robotníci 25 poslancov. Členmi jednotných roľníckych družstiev sú 14 poslanci. Príslušníkov pracujúcej inteligencie je 11 a ostatných 37. Z celkového počtu poslancov je 20 žien.

Toto zloženie Slovenskej národnej rady je v plnom súlade s politickým a ekonomickým vývinom Slovenska ako neoddeliteľnej súčasti jednotnej Československej socialistickej republiky a plne zodpovedá leninským zásadám národnostnej politiky.

Zloženie Slovenskej národnej rady plne vyjadruje politický zväzok nášho ľudu v Národnom fronte, ktorého jadrom je zväzok robotníckej triedy a družstevného roľníctva.

Zloženie Slovenskej národnej rady vytvára tiež dobré predpoklady pre účinné spojenie poslancov Slovenskej národnej rady s pracujúcim ľudom a pre ich účinnú masovopolitickú prácu medzi obyvateľstvom, ako to vyžadujú záujmy našich pracujúcich a dobrá práca Slovenskej národnej rady.

Dovoľte mi, vážené súdružky a súdruhovia, aby som vám z poverenia mandátovej komisie Slovenskej národnej rady podal správu mandátovej komisie o preskúmaní platnosti volieb poslancov Slovenskej národnej rady a príslušný návrh uznesenia Slovenskej národnej rady na overenie platnosti volieb jednotlivých poslancov Slovenskej národnej rady.

* * *

Mandátová komisia Slovenskej národnej rady na svojej ustavujúcej schôdzi 14. júla 1960 preskúmala podľa § 49 zákona o voľbách do Slovenskej národnej rady platnosť voľby jednotlivých poslancov Slovenskej národnej rady.

Po preskúmaní zprávy Slovenskej volebnej komisie pre voľby do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady a národných výborov o registrácii zvolených poslancov Slovenskej národnej rady a zápisníc o spočítaní hlasov, vyhotovených obvodnými volebnými komisiami, mandátová komisia zistila, že vo všetkých 87 volebných obvodoch, v ktorých sa konali voľby 12. júna 1960, sa voľby uskutočnili v plnej zhode so zákonom Slovenskej národnej rady číslo 7/1954 Zb. SNR v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 38/1960 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady. Mandátovej komisii nedošli žiadne zprávy alebo sťažnosti na porušenie zákonných ustanovení o voľbách do Slovenskej národnej rady. Preto komisia zistila, že všetci 87 poslanci boli právoplatne zvolení.

Mandátová komisia odporúča, aby Slovenská národná rada prijala toto

u z n e s e n i e:

Voľby poslancov Slovenskej národnej rady konané dňa 12. júna 1960 boli vykonané v plnom súlade so zákonom Slovenskej národnej rady o voľbách do Slovenskej národnej rady číslo 7/1954 Zb. SNR v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 38/1960 Zb. Niet preto žiadneho dôvodu zrušiť platnosť volieb v žiadnom volebnom obvode.

Slovenská národná rada preto v zmysle § 49 zákona Slovenskej národnej rady číslo 7/1954 Zb. SNR o voľbách do Slovenskej národnej rady a v zmysle článku 79 ústavy Československej socialistickej republiky overuje platnosť volieb jednotlivých poslancov Slovenskej národnej rady, zvolených dňa 12. júna 1960 vo volebných obvodoch 1 až 87.

Predseda Strechaj:

Hlásí sa niekto o slovo k prednesenej správe?

Pretože sa o slovo nikto nehlási, rozprava odpadá a nasleduje hlasovanie.

Budeme hlasovať

o návrhu mandátovej komisie, aby Slovenská národná rada overila platnosť voľby poslancov Slovenskej národnej rady, zvolených vo voľbách 12. júna 1960.

Kto súhlasí s návrhom, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že Slovenská národná rada overila platnosť voľby svojich poslancov podľa návrhu mandátovej komisie.

Nasledujúcim bodom programu je

zpráva dočasnej komisie o návrhu poslancov dr. Ladislava Gešu, Petra Porubena, Ondreja Klokoča a spoločníkov na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady.

Zpravodajcom je predseda komisie poslanec s. dr. Ladislav Gešo.

Dávam mu slovo.

Poslanec dr. Gešo:

Vážený súdruh prezident, vážené súdružky poslankyne a súdruhovia poslanci!

Slovenskej národnej rade bol predložený návrh zákona Slovenskej národnej rady o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady. Tento návrh sa má po schválení ustavujúcou schôdzkou Slovenskej národnej rady stať normou, ktorá bude upravovať zásady práce Slovenskej národnej rady pri jej novom postavení v jednotnej sústave štátnych orgánov Československej socialistickej republiky.

Novozvolená Slovenská národná rada ujíma sa plnenia úloh, ku ktorému ju pracujúci ľud Slovenska vo víťazných voľbách 12. júna povolal, v období mimoriadne významnom pre celý život našich národov. V našej vlasti zvíťazil socializmus. Celoštátnou konferenciou Komunistickej strany Československa prerokovaná a našim Národným zhromaždením pred tromi dňami prijatá nová ústava Československej socialistickej republiky otvára ďalšiu veľkolepú kapitolu dejín nášho pracujúceho ľudu, etapu budovania vyspelej socialistickej spoločnosti, v ktorej budeme už klást základy komunistickej spoločnosti. Perspektívy ďalšieho mohutného a všestranného rozvoja má pracujúci ľud Československa, vedený svojou rodnou Komunistickou stranou, dnes už konkrétne vytyčené v úlohách tretieho päťročného plánu.

Dozriahnutý stupeň vývoja a smelé perspektívy ďalšieho napredovania v rozvoji socializmu kladú zvýšené nároky na riadenie a organizovanie života celej našej spoločnosti. Stalo sa nevyhnutným uspokojiť toto riadenie tak, aby vytváralo čo najpriaznivejšie podmienky pre ďalší všestranný rozvoj iniciatívy a aktivity všetkého nášho ľudu, najmä sústavným prehĺbovaním a rozširovaním jeho účasti na správe a riadení štátu. V súlade s touto zákonitou požiadavkou došlo k ďalšiemu rozšíreniu právomoci

a zodpovednosti národných výborov v riadení hospodárskej a kultúrnej výstavby a v spojitosti s tým sa vykonala i nová územná organizácia štátu. V duchu prehlbovania socialistického demokraticizmu, so zreteľom na doterajší i plánovaný hospodársky rozvoj Slovenska, ako aj na výsledky vyriešenia národnostnej otázky v našej republike na leninských princípoch bolo potrebné novo upraviť aj postavenie a pôsobnosť orgánov štátnej moci a správy na Slovensku.

Naša práve uzákonená socialistická ústava zakotvuje postavenie, pôsobnosť i základné zásady činnosti Slovenskej národnej rady tak, aby ako neoddeliteľná súčasť jednotnej sústavy československých štátnych orgánov bola účinným nástrojom pracujúceho ľudu pri zabezpečovaní všestranného rozvoja hospodárstva a kultúry na Slovensku.

Vychádzajúc z ústavy, zakotvuje predložený návrh ako najvyššiu formu pracovného rokovania Slovenskej národnej rady v otázkach mocenskej i správnej oblasti zasadania Slovenskej národnej rady. Plénu Slovenskej národnej rady prislúcha najvyššia úloha v tom, že má zákonodarnú právomoc vo veciach národnej alebo regionálnej povahy, pokiaľ na zabezpečenie všestramného hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska vyžadujú osobitné úpravy alebo kde na to Slovenskú národnú radu splnomocní Národné zhromaždenie zákonom. Na svojich zasadaniach a schôdzkach bude Slovenská národná rada prerokúvať a riešiť všetky zásadné otázky hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska patriace do jej pôsobnosti, najmä súhrnne prerokúvať v rámci štátneho plánu otázky rozvoja národného hospodárstva a kultúry na Slovensku. Plénu Slovenskej národnej rady je tiež vyhradené voliť a odvolávať orgány Slovenskej národnej rady, ktoré sú jej za svoju činnosť plne zodpovedné a vykonávať kontrolu ich práce.

Pri spojení mocenskej i správnej funkcie bude ťažisko výkonnej právomoci Slovenskej národnej rady na jej predsedníctve, komisiách a na odboroch Slovenskej národnej rady, ktoré sa zriaďujú ako výkonný aparát Slovenskej národnej rady.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady sa volí na celé štvorročné volebné obdobie Slovenskej národnej rady a zotrúva vo svojej funkcii aj po uplynutí tohto obdobia, kým si novozvolená Slovenská národná rada nezvolí svoje predsedníctvo. Predsedníctvu Slovenskej národnej rady bude prislúchať robiť v rámci pôsobnosti Slovenskej národnej rady všetky potrebné opatrenia, ktoré budú napomáhať dôsledné vykonávanie celoštátnych zákonov a smerníc vlády, ako aj zákonov Slovenskej národnej rady. Na základe zákonov Slovenskej národnej rady a na ich vykonanie môže vydávať tiež príslušné uznesenia a nariadenia. Jednou z naj-

závažnejších úloh Predsedníctva Slovenskej národnej rady bude sústavne dbať o to, aby sa úlohy štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva plnili na Slovensku rovnomerne a v plnom súlade s týmto plánom.

Vo svojej činnosti bude Predsedníctvo Slovenskej národnej rady vychádzať najmä z podnetov komisií Slovenskej národnej rady. Aby sa práca komisií a povereníkov Slovenskej národnej rady správne zameriavala na hlavné úlohy a problémy, bude úlohou Predsedníctva Slovenskej národnej rady ich prácu riadiť a zjednocovať, kontrolovať, ako aj organizovať ich vlastnú kontrolnú činnosť.

Komisie zriaďuje Slovenská národná rada pre jednotlivé úseky činnosti ako svoje iniciatívne, kontrolné a výkonné orgány. Majú základný význam pri rozvíjaní foriem a metód práce Slovenskej národnej rady, lebo práve na nich bude najviac záležať, ako sa budú úlohy na jednotlivých úsekoch činnosti Slovenskej národnej rady zabezpečovať. Komisie SNR sú kvalitatívne inými orgánmi, ako boli bývalé výbory Slovenskej národnej rady. Volia sa z poslancov Slovenskej národnej rady a z politických, hospodárskych, kultúrnych a iných pracovníkov, ktorí nie sú členmi Slovenskej národnej rady.

Ústava vymedzuje postavenie a pôsobnosť komisií iba rámcovo, pričom bližšia úprava otázok sa ponecháva nižším právnym normám, predovšetkým zákonu, ktorý práve prerokúvame. Pri vytváraní komisií vychádza sa zo zásady, že komisie Slovenskej národnej rady sa zriaďujú najmä pre tie úseky štátnej správy na Slovensku, na ktorých sa najviac vyskytujú osobitosti národného alebo regionálneho charakteru a na ktoré bude preto treba v celej činnosti Slovenskej národnej rady zvlášť sústrediť pozornosť, aby sa urýchlene prekonali ešte existujúce rozdiely v hospodárskej a kultúrnej oblasti medzi Slovenskom a českými krajinami.

V predložennom návrhu sa zakotvuje zriadenie týchto komisií Slovenskej národnej rady: Slovenskej plánovacej komisie, Finančnej a rozpočtovej komisie, Komisie pre pôdohospodárstvo, Komisie pre výstavbu, Komisie pre školstvo a kultúru, Komisie pre zdravotníctvo, Právnej komisie a Mandátovej komisie Slovenskej národnej rady. Za predsedov komisií zvolí Slovenská národná rada spravidla povereníkov Slovenskej národnej rady s výnimkou Mandátovej komisie, ktorej predsedom nie je povereník Slovenskej národnej rady a Slovenskej plánovacej komisie, na čele ktorej stojí podpredseda Slovenskej národnej rady.

K hlavným úlohám komisií Slovenskej národnej rady bude patriť najmä úloha sledovať plnenie úloh vyplývajúcich z hospo-

dárského a kultúrneho rozvoja Slovenska, pomáhať tieto úlohy zabezpečovať a predkladať k nim svoje uznesenia a návrhy Slovenskej národnej rade a jej predsedníctvu. Spoločnou úlohou všetkých komisií Slovenskej národnej rady bude sledovať a kontrolovať, ako sa plnia uznesenia strany a vlády a uznesenia a opatrenia Slovenskej národnej rady a jej predsedníctva. Komisie budú ďalej prerokúvať a vyjadrovať sa na svojich úsekoch k plneniu plánu rozvoja národného hospodárstva a kultúry na Slovensku a všestranne mobilizovať pracujúcich k plneniu úloh plánu. Budú prerokúvať nielen úlohy, ktoré im uloží zákon Slovenskej národnej rady, alebo uznesenia Slovenskej národnej rady a jej predsedníctva, ale aj otázky, ktorými sa budú v medziach pôsobnosti Slovenskej národnej rady zaoberať z vlastného podnetu.

Základnou zásadou činnosti komisií Slovenskej národnej rady, ako sa to zakotvuje v návrhu, musí byť ich úzka spolupráca s pracujúcimi a ich organizáciami, všestranné využívanie skúseností, pripomienok a podnetov pracujúcich pre svoju prácu. V záujme čo najlepšieho plnenia úloh bude správne a potrebné, aby komisie Slovenskej národnej rady využívali v svojej práci ďalších spolupracovníkov, a to tak poslancov, ktorí nie sú členmi príslušnej komisie, ako aj iných pracovníkov, najmä odborníkov, vedcov, pracovníkov štátneho a hospodárskeho aparátu a zástupcov organizácií pracujúcich. Vo vzťahu jednotlivých komisií medzi sebou zakotvuje predložený návrh zásadu vzájomnej súdružskej spolupráce a pomoci v práci.

So zreteľom na určitú odchýlnosť v postavení Slovenskej plánovacej komisie od ostatných komisií Slovenskej národnej rady sa v návrhu rokovacieho a pracovného poriadku Slovenskej národnej rady osobitne vymedzujú úlohy, ktoré spadajú do pôsobnosti tejto komisie. Slovenská plánovacia komisia je orgánom Slovenskej národnej rady a súčasne oblastným orgánom Štátnej plánovacej komisie. Hlavným obsahom jej činnosti bude vypracúvať na základe smerníc Komunistickej strany Československa a vlády podľa pokynov Štátnej plánovacej komisie a v spolupráci s ňou, ministerstvami a krajskými národnými výbormi na Slovensku návrhy súhrnného rozvoja národného hospodárstva na Slovensku v rámci dlhodobých, päťročných a ročných plánov rozvoja národného hospodárstva a predkladať ich Slovenskej národnej rade a Štátnej plánovacej komisii. Úlohou Slovenskej plánovacej komisie bude ďalej vypracúvať a predkladať Štátnej plánovacej komisii iniciatívne návrhy, rozbor a podklady v otázkach súhrnného rozvoja hospodárstva, rozvoja jednotlivých odvetví výroby, rastu hmotnej a kultúrnej úrovne obyvateľstva.

ako aj rozmiestnenia výrobných síl a rozvoja jednotlivých oblastí na Slovensku. Zo stručného zhrnutia základných úloh a postavenia komisií Slovenskej národnej rady vyplýva, že budú musieť sústreďovať hlavnú pozornosť na prácu medzi masami pracujúcich. Preto sa tiež v § 34 návrhu tohto zákona vyslovuje, že každý poslanec Slovenskej národnej rady je zásadne povinný pracovať v niektorej z komisií Slovenskej národnej rady. Len pri najužšom spojení poslancov Slovenskej národnej rady so životom našich pracujúcich a pri úzkej spolupráci s národnými výbormi bude môcť Slovenská národná rada — ako socialistický zastupiteľský orgán — správne uplatňovať vôľu ľudu a účinne riešiť jeho potreby.

Ústava Československej socialistickej republiky a z ustanovení jej VI. hlavy odvodený tento návrh zákona Slovenskej národnej rady vytvárajú k tomu všetky nevyhnutné podmienky. V súlade s úlohami Slovenskej národnej rady upravujú sa aj práva a povinnosti jej poslancov.

Povinnosťou poslanca Slovenskej národnej rady je byť radcom a pomocníkom ľudu, citlivo reagovať na záujmy a potreby občanov, dbať starostlivo o dodržiavanie a plnenie všetkých smerníc a zákonov, získavať občanov svojich volebných obvodov pre aktívne plnenie úloh socialistickej výstavby a všestranne organizovať rozvoj tvorivého úsilia pracujúcich. To vyžaduje, aby poslanec nebol odtrhnutý od ľudu a jeho života, ale aby prácu a problémy ľudu dobre poznal a v svojej činnosti sa oň stále opieral. Preto návrh zákona ukladá poslancom Slovenskej národnej rady povinnosť aktívne pracovať vo svojich volebných obvodoch, skladať svojim voličom pravidelne účty zo svojej činnosti, úzko spolupracovať s národnými výbormi a organizáciami pracujúcich a pri svojej práci prizeráť na návrhy, sťažnosti, želania a podnety občanov. Pre plné uplatnenie svojej funkcie a povinnosti z nej vyplývajúcich dostávajú poslanci Slovenskej národnej rady významné oprávnenia. Okrem zákonodarnej iniciatívy majú právo predkladať Slovenskej národnej rade iné návrhy, podávať dotazy na povereníkov Slovenskej národnej rady, predsedu Slovenskej národnej rady a Predsedníctvo Slovenskej národnej rady a požadovať od orgánov štátnej správy a iných štátnych orgánov vysvetlenia potrebné pre svoju činnosť.

Dôležitým činiteľom pri vytváraní priaznivých podmienok pre prácu poslancov vo volebných obvodoch sú krajské združenia poslancov a Rada poslancov Slovenskej národnej rady. Úlohou krajských združení poslancov je podľa predloženého návrhu prerokúvať smernice pre prácu poslancov, koordinovať ich prácu, zovšeobecňovať skúsenosti z ich činnosti a určovať ďalšie úlohy.

Rada poslancov Slovenskej národnej rady bude mať za úlohu pomáhať Predsedníctvu Slovenskej národnej rady pri zabezpečovaní riadneho chodu práce Slovenskej národnej rady a najmä pri sledovaní a koordinácii činnosti poslancov Slovenskej národnej rady.

Pokiaľ ide o postavenie výkonného aparátu Slovenskej národnej rady a jej orgánov, vychádza predložený návrh z toho, že pri plnom uplatnení rozhodujúcej úlohy kolektívnych volených orgánov Slovenskej národnej rady je aparát ich dôležitým pomocníkom. Pomáha zabezpečovať jednak úlohy, ktorých výkon na príslušných úsekoch štátnej správy patrí orgánom Slovenskej národnej rady priamo v medziach pôsobnosti Slovenskej národnej rady, a jednak úlohy, ktorých výkon sa vymedzuje poverenikom Slovenskej národnej rady vládou. Odbory Slovenskej národnej rady, aparát Slovenskej plánovacej komisie i spoločné pomocné a funkčné útvary Slovenskej národnej rady tvoria spolu jednotný aparát Slovenskej národnej rady, pričom odbory Slovenskej národnej rady budú tiež aparátom príslušných komisií Slovenskej národnej rady.

Vo svojej činnosti sa odbory Slovenskej národnej rady budú riadiť smernicami Slovenskej národnej rady, jej predsedníctva, predsedu Slovenskej národnej rady, komisií Slovenskej národnej rady a príslušných povereníkov Slovenskej národnej rady.

Zo stránky rozpočtovej nevyžaduje predložený návrh zákona nijaké nároky na zvýšenie štátneho rozpočtu.

Zásady rokovania a práce Slovenskej národnej rady a jej orgánov, ako aj úprava práv a povinností poslancov v navrhovanom zákone Slovenskej národnej rady umožňujú, aby Slovenská národná rada ako zastupiteľský orgán pracujúceho ľudu Slovenska bola dôsledným uskutočňovateľom vôle ľudu, jeho pevného odhodlania vynaložiť pod vedením Komunistickej strany Československa všetky svoje tvorivé sily pre ďalší rozkvet našej socialistickej vlasti, pre víťazstvo síl pokroku a mieru na celom svete.

Súdruhovia poslanci, súdružky poslankyne,

vám zvolená dočasná komisia iniciatívny návrh na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o rokovaní a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady podrobne prerokovala a preskúmala. Prizerala pritom na zmeny, ktoré pre pôvodne predložený návrh vyplynuli z prijatia novej ústavy Československej socialistickej republiky. Návrh na vykonanie týchto zmien bol vám predložený v zpráve dočasnej komisie.

Dočasná komisia, vážené súdružky a súdruhovia, takto upravený návrh zákona Slovenskej národnej rady prijala a odporúča ho plénu Slovenskej národnej rady na schválenie. (Potlesk.)

Predseda Strehaj:

Hlásí sa niekto o slovo k tomuto bodu programu?

Zisťujem, že do rozpravy o zpráve dočasnej komisie sa nikto nehlásí, preto rozprava odpadá a nasleduje hlasovanie.

Budeme hlasovať

o návrhu zákona Slovenskej národnej rady o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady.

Kto súhlasí s návrhom zákona podľa zprávy dočasnej komisie, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že Slovenská národná rada návrh zákona schválila podľa návrhu dočasnej komisie.

Teraz prikráčime

k voľbe povereníkov, predsedov a členov komisií Slovenskej národnej rady podľa podaného návrhu poslancov Karola Bacíľka, Pavla Davida, Jána Štencľa a spoločníkov, ako je uvedený v rozdanej tlači číslo 4.

Má niekto pripomienky k podanému návrhu?

Pretože pripomienok niet, budeme hlasovať, a to osobitne o voľbe povereníkov a predsedov komisií Slovenskej národnej rady a osobitne o voľbe členov jednotlivých komisií Slovenskej národnej rady.

Kto súhlasí, aby povereníci Slovenskej národnej rady a predsedovia komisií Slovenskej národnej rady boli zvolení podľa podaného návrhu, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Konštatujem, že Slovenská národná rada zvolila povereníkov a predsedov komisií Slovenskej národnej rady podľa predloženého návrhu. *(Potlesk.)*

Kto súhlasí s návrhom na voľbu členov komisií Slovenskej národnej rady, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že Slovenská národná rada zvolila členov komisií Slovenskej národnej rady podľa podaného návrhu. *(Potlesk.)*

Teraz ustavujúcu schôdzu Slovenskej národnej rady prerušujem.

V rokovaní pokračujeme dnes popoludní o 14. hodine.

(Prestávka.)

(Po prestávke:)

Podpredseda Majling:

Pokračujeme v prerušenej schôdzi Slovenskej národnej rady. Zisťujem, že Slovenská národná rada je spôsobilá sa uznášať. Nasleduje ôsmy bod programu:

vyhlásenie predsedu Slovenskej národnej rady.

Prosím predsedu Slovenskej národnej rady súdruha Rudolfa Strechaja, aby sa ujal slova.

Predseda Strechaj:

Drahý súdruh prezident,
vážená Slovenská národná rada,
súdružky a súdruhovia poslanci,
vážení hostia!

Slovenská národná rada sa schádza na svoje prvé zasadnutie po víťazných voľbách, v jubilejnom roku, v ktorom náš pracujúci ľud zhodnotil výsledky svojho pätnásťročného budovateľského úsilia a dosiahnutého stupňa politického, ekonomického a kultúrneho rozvoja našej spoločnosti. Víťaznými voľbami do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady a národných výborov všetkých stupňov, prechodom na novú územno-správnú organizáciu štátu a prijatím socialistickej ústavy završuje sa veľmi dôležitá etapa v histórii národov Československej socialistickej republiky, ktoré pod vedením Komunistickej strany Československa čestne splnili úlohy prechodného obdobia od kapitalizmu do socializmu a nastupujú do budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti. To je triumf desaťročia trvajúcich bojov, veľkej statočnosti, vytrvalosti, pracovitosti a nadania nášho ľudu, triumf našej socialistickej revolúcie a súčasne i prínos pre posilnenie medzinárodného revolučného robotníckeho hnutia.

Iste budete všetci súhlasiť, aby sme z tohto prvého zasadnutia Slovenskej národnej rady — jednotného orgánu štátnej moci a správy na Slovensku — čo najsrdečnejšie pozdravili náš statočný pracujúci ľud, ktorý nám vo víťazných voľbách 12. júna toho roku prejavil svoju veľkú dôveru tým, že za poslancov Slovenskej národnej rady odovzdalo svoje hlasy 99,79 % voličov; aby sme náš pracujúci ľud súčasne ubezpečili, že veľkú česť a dôveru, ktorej sa nám dostalo, nikdy nesklameme, že budeme vždy verne slúžiť jeho záujmom, plniť jeho vôľu, vyjadrenú vo veľkých a krásnych cieľoch, ku ktorým nás vedie naša rodná Komunistická strana Československa.

Pracujúci ľud našej vlasti v podstate jednomyseľnými voľbami do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady a národných výborov súčasne hlasoval aj za novú, socialistickú ústavu, ktorú po širokej celonárodnej diskusii schválilo novozvolené Národné zhromaždenie našej republiky ako základnú právnu normu Československej socialistickej republiky, ktorá plne odráža stav, dosiahnutý za pätnásť rokov slobodného života, stav politického, ekonomického a kultúrneho rozvoja našej spoločnosti a jej ďalší politický a budovateľský program.

Prijatie novej socialistickej ústavy v ČSSR je udalosť veľkého dosahu nielen z hľadiska vnútroštátneho. Jej význam ďaleko presahuje hranice nášho štátu, lebo predstavuje jednu z ďalších víťazne vybojovaných bitiek mierových a socialistických síl aj v medzinárodnom meradle. Nová ústava Československej socialistickej republiky je ústavou štátu, v ktorom plne a definitívne zvíťazili socialistické výrobné vzťahy a v ktorom ľud pod vedením Komunistickej strany Československa — ako to povedal náš prezident republiky a prvý tajomník ÚV KSČ súdruh Novotný — zhromažďuje sily a prostriedky na postupný prechod ku komunizmu. To je veľká vec z hľadiska dejín našich národov, z hľadiska ich ďalšej cesty, ale rovnako i z hľadiska medzinárodného. Úspechy v završovaní výstavby socializmu v našej vlasti sú ďalším názorným príkladom pravdivosti, vedeckosti a veľkej životnej sily marxisticko-leninského učenia, opätovné potvrdenie revolučnej teórie praxou. Lebo základ úspechov nášho ľudu spočíva predovšetkým v tom, že avantgarda našej spoločnosti — Komunistická strana Československa — riadila a usmerňovala vývin nášho štátu jednoznačne z pozícií komunistického učenia o revolúcii, diktatúre proletariátu a prechodnom období, že sa vždy učila a tvorivo uplatňovala veľké a neoceniteľné skúsenosti slávnej Komunistickej strany Sovietskeho sväzu.

Preto mi dovoľte práve na tomto mieste zdôrazniť, vážené súdružky a súdruhovia poslanci, že Slovenská národná rada, všetky jej orgány, všetci jej poslanci budú vždy celou svojou činnosťou uvádzať do života všetky články našej socialistickej ústavy, v ktorej sa na prvých miestach zakotvuje to, čo sa už dávno stalo životnou radostnou praxou nášho ľudu, prejavom jeho vôle, že Komunistická strana Československa je vedúcou silou v celom štáte a v celej našej spoločnosti. Preto jej generálnu líniu, jej politiku, jej uznesenia a opatrenia budeme vždy s radosťou, uvedomele a dôsledne plniť a budeme ich považovať za zásadnú a rozhodujúcu smernicu pre celú našu činnosť. Budeme tak robiť s plným vedomím a najhlbším presvedčením, že jedine v tom je záruka našich ďalších úspechov

pri budovaní rozvinutej socialistickej spoločnosti, záruka šťastnej budúcnosti nášho ľudu.

Rovnako sa budeme vždy usilovať aj o to, aby sa naplnil duch našej socialistickej ústavy, v ktorej sa vychádza z radostného faktu, že Československá socialistická republika je pevnou súčasťou mohutného socialistického tábora, neochvejným spojencom a verným priateľom osloboditeľského bratského Sovietskeho svazu a jeho hrdinského ľudu a že v medzinárodných vzťahoch sa riadi leninskou politikou mieru a mierového spolunažívania krajín s rôznym spoločenským zriadením.

Všetko naše úsilie bude smerovať k tomu, aby sme svojou činnosťou stále účinnejšie prispievali k plneniu celoštátnych úloh na Slovensku a tým i k posilňovaniu a zveľaďovaniu našej socialistickej vlasti, ktorá je a vždy bude pevným článkom stále rastúcej a mohutnejúcej socialistickej sústavy, aby sme prispievali k ďalšiemu upevňovaniu a prehĺbovaniu nenarušiteľných bratských vzťahov našich národov a jednoty všetkého nášho ľudu.

Celoštátna konferencia našej strany, významný referát prvého tajomníka ÚV KSČ a prezidenta republiky súdruha Antonína Novotného, ako aj prijaté uznesenia sú pre nás všetkých jasnou smernicou a návodom, ako v nových podmienkach zabezpečovať tie náročné, ale radostné úlohy všestranného rozvoja našej vlasti, ako ešte lepšie využívať bohaté zdroje a rezervy Slovenska na obohatenie a rozkvet celej republiky, ako mobilizovať pracujúcich do ďalšej obetavej a nadšenej budovateľskej práce a v stále širšej miere ich zapájať do riadenia hospodárstva a správy nášho socialistického štátu.

V tom bude ťažisko práce Slovenskej národnej rady, jej predsedníctva, komisí a odborov riadených príslušnými povereníkmi.

Celoštátna konferencia strany, vážené súdružky a súdruhovia, opäť so všetkou jasnosťou dokumentovala, ako naša strana, neotrasiteľne verná zásadám marxisticko-leninského učenia, múdro a dôsledne rieši všetky základné problémy našej socialistickej spoločnosti. Cieľavedome zabezpečuje podmienky pre plný, nikdy predtým nevidaný ekonomický a kultúrny rozvoj celej republiky, našich bratských národov Čechov a Slovákov a spoluobčanov maďarskej, ukrajinskej a poľskej národnosti, ktorí už nespočetnekrát, i v posledných voľbách do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady a národných výborov, dokázali, s akou láskou a uvedomelosťou sa zúčastňujú na výstavbe jednotnej socialistickej československej vlasti.

Naša strana v období boja o moc i po jej prevzatí sa vždy

usilovala o upevňovanie bratskej jednoty Čechov a Slovákov, o zabezpečovanie rovnoprávnosti našich národov. Už samo prevzatie politickej moci našou víťaznou robotníckou triedou stalo sa zárukou tejto rovnoprávnosti, pričom pre jej realizáciu bolo potrebné riešiť otázky ekonomického pozdvižnutia a odstránenia rozdielov v hmotnej a kultúrnej úrovni, ktoré tu boli ako neblahé dedičstvo kapitalistickej minulosti.

Práve na tieto otázky po oslobodení sústreďovala sa všestranná pozornosť našej strany. Svedčia o tom zásadné direktívy, ktoré vytýčili jej sjazdy a konferencie a konkrétne opatrenia vyjadrené v národohospodárskych plánoch. Už IX. sjazd Komunistickej strany Československa, na ktorom bol schválený prvý päťročný plán našej republiky, rozvinul program urýchleného hospodárskeho pozdvižnutia Slovenska. Ako hlavný spôsob riešenia tejto otázky určil socialistickú industrializáciu a zvýšenie intenzity poľnohospodárskej výroby.

Osobitnú pozornosť venoval otázkam hospodárskeho pozdvižnutia Slovenska X. sjazd KSČ a celoštátna konferencia našej strany roku 1956. Vo svojich významných uzneseniach zdôraznili, že treba lepšie využívať všetky prírodné a ekonomické podmienky pre ďalší rozvoj tejto oblasti štátu. Boli prijaté konkrétne uzávery pre urýchlenie rozvoja hospodárstva najmä východného Slovenska a zvlášť jeho severných okresov.

Historický význam pre riešenie problémov spojených s odstraňovaním rozdielov v hospodárskej a kultúrnej úrovni Slovenska a českých krajov má najmä XI. sjazd našej strany. Vytýčil ako jednu z hlavných úloh v tomto smere urýchlenným tempom pokračovať v industrializácii Slovenska a dosiahnuť v približne rovnakých prírodných podmienkach takú intenzitu poľnohospodárskej výroby, ako v českých krajocho. A dnes sme svedkami, vážené súdružky a súdruhovia, ako rýchle sa Slovensko ekonomicky i kultúrne rozvíja, akým rýchlym tempom táto časť našej republiky napreduje.

Mohutný rozvoj hospodárstva, rast politickej a kultúrnej úrovne pracujúceho ľudu na Slovensku mohol sa uskutočniť iba zásluhou toho, že vyspelé hospodárstvo celej Československej socialistickej republiky utvorilo dostatočné finančné i materiálové zdroje pre takú rozsiahlu výstavbu, aká sa uskutočňuje na Slovensku. Nedocniteľný význam mala i tu veľká sústavná všestranná pomoc bratského Sovietskeho svazu, ktorá rozhodujúcim spôsobom prispela k rýchlemu napredovaniu a rozkvetu celej našej vlasti. a tým i Slovenska. Pracujúci ľud Slovenska si rovnako cení veľkú pomoc českých súdruhov, robotníkov, technikov, inžinierov a všetkých tých, ktorí svoje organizátorské, odborné a technické

skúsenosti ochotne odovzdávali — i teraz odovzdávajú — tisícom pracujúcich zo slovenských závodov, ktorí sa rýchle naučili ovládať i tie najzložitejšie výrobné procesy, stroje a mechanizmy.

To boli rozhodujúce podmienky pre nebyválny rast hmotnej a kultúrnej úrovne pracujúcich na Slovensku. Vďaka tomu Slovensko je dnes pevnou, vyspelou a prekvitajúcou súčasťou republiky a pracujúci na Slovensku žijú na stále vyššej životnej, kultúrnej a vzdelanostnej úrovni. Vzrástla a upevnila sa váha robotníckej triedy, ktorá je rozhodujúca v sociálno-ekonomickej štruktúre obyvateľstva, a to nielen počtom, ale i odbornou vyspelosťou, ktorá jej umožňuje zvládnuť zložité technické prostriedky vo výrobe, náročné technologické postupy, poznatky vedy a techniky vo všetkých oblastiach národného hospodárstva.

Dovoľte, vážené súdružky a súdruhovia, aby som teraz prešiel ku konkrétnemu rozboru, ako v súlade s celoštátnymi potrebami a záujmami úspešne sa rozvíjali výrobné sily na Slovensku. Každý náš občan môže okolo seba pozorovať, ako sa rok čo rok dosahujú v rozvoji všetkých odvetví hospodárstva na Slovensku nové výrazné úspechy, ktoré rozhodujúcou mierou ovplyvňujú i ostatné stránky spoločenského a kultúrneho života. Socialistický spôsob rozvíjania ekonomiky neprejavil sa len v kvantitatívnom raste jednotlivých odvetví národného hospodárstva, ale i v tom, že došlo k rozhodujúcim zmenám i v postavení a význame jednotlivých odvetví a tým i v celej štruktúre hospodárstva.

Základom celkového rozvoja výrobných síl a jeho najcharakteristickejšou črtou bol rýchly rozvoj priemyslu ako najdôležitejšieho odvetvia materiálovej výroby. Výstavba priemyslu na Slovensku prebiehala v niekoľkých etapách. Každá z nich má svoje charakteristické črty, vyplývajúce z podmienok, za ktorých sa realizovala. V období dvojročného plánu a v prvých rokoch prvej päťročnice išlo o to, riešiť predovšetkým naliehavé problémy obnovy a rekonštrukcie národného hospodárstva a problémy využitia pracovných síl. Táto etapa výstavby priemyslu svedčí o tom, ako náš ľud pod vedením svojej strany rýchle odstránil následky barbarského fašistického ničenia a uviedol do chodu svoje obnovené i mnohé novopostavené závody. Zvýšené úlohy druhého päťročného plánu a prestavba československého priemyslu vyžiadali si riešiť koncepciu ďalšej industrializácie Slovenska v súlade s celoštátnymi potrebami a podmienkami. Urýchlým tempom buduje sa ťažký priemysel, prikračuje sa v širokej miere k využívaniu prírodných zdrojov na úseku energetiky, stavebných hmôt, ťažby nerastov, zhodnotenia drevnej suroviny a pod. V rozvoji strojárstva sa pristupuje k zavádzaniu výrobkov náročných na technickú úroveň a odbornú kvalifikáciu pracovní-

kov. Súčasne sa kladie zvýšený dôraz na čo najúčelnejšie využitie výrobných priestorov a strojového zariadenia.

O tom, akým rýchlym tempom sa rozvíjalo Slovensko, svedčí i výška investícií v jednotlivých budovateľských etapách.

Je príznačné, že kým v dvojročnici sa investovalo do celého hospodárstva na Slovensku 3,402 miliárd Kčs, v prvej päťročnici 24,556 miliárd Kčs, v druhej päťročnici vzrástli investície realizované za doterajšie štyri roky na 38,619 miliárd Kčs, takže sa v štátnom i mimoštátnom pláne preinvestovalo asi 50 miliárd Kčs. V rokoch tretej päťročnice sa plánuje preinvestovať vyše 100 miliárd Kčs, teda o 22 miliárd Kčs viac ako za uplynulých 13 rokov. Ročný priemer investícií v tretej päťročnici bude 3,3 krát vyšší, ako ročný priemer investícií za predchádzajúcich 13 rokov. To výrazne svedčí o tom, ako naše socialistické zriadenie, ako naša strana uvoľňuje stále väčšie, predtým nebývalé priestriedky na rýchly rozvoj výrobných síl na Slovensku.

Ako úboho vyznie oproti tejto starostlivosti našej strany a vlády o všestranný rozvoj Slovenska rozpočet ľudácko-gardistického takzvaného slovenského štátu, ktorý v roku 1942 činil v príjmovej časti 2 miliardy 187 miliónov a vo výdavkovej časti 2 miliardy 388 miliónov, a to znehodnotených korún. To sú zhruba 2/3 rozpočtu Západoslovenského kraja v roku 1960, v ktorom však nie je zahrnuté hospodárstvo ústredne riadené.

O celkovom raste výrobných síl na Slovensku za pätnásť rokov slobodného života svedčí výrazne aj vybudovanie 218 nových moderných závodov a prevádzkárň, ďalšie desiatky závodov, ktoré sú teraz rozostavané a v blízkom čase sa odovzdajú do prevádzky.

Sústavným a nepretržitým rastom v priebehu prvej i druhej päťročnice dosiahne priemyselná výroba na Slovensku v roku 1960 takmer desiatnásobok výroby v porovnaní s rokom 1937. O vysokom tempe rastu svedčí aj podstatné zvýšenie produkcie niektorých dôležitých výrobkov. Tak výroba elektriny v roku 1959 dosiahla takmer 4 miliardy kWh, čo je vyše devätnásobok výroby v roku 1937. Výroba kyseliny sírovej sa za toto obdobie zvýšila takmer 7,6-krát a výroba cementu takmer 5-krát, nafty 4,5-krát, uhlia 3-krát atď.

Samozrejme, že nemožno presne dokumentovať rozvoj priemyselnej výroby na Slovensku iba porovnaním rastu produkcie jednotlivých výrobkov oproti predvojnovému obdobiu, pretože dnešný vyspelý priemysel na Slovensku rozvinul aj úplne nové druhy výroby. Vznikli celkom nové odvetvia priemyslu. Na Slovensku sa vyrába hliník, ferozliatiny, plastické hmoty, syntetické vlákna, obrábacie stroje, stavebné stroje, chemické zariadenia,

rôzne výrobky slaboprúdovej elektrotechniky, guľkové ložiská, veľké riečne lode, dieselové a elektrické lokomotivy, nákladné autá a ďalšie výrobky či už výrobných prostriedkov alebo spotrebného tovaru.

Za posledné roky sa podstatne zmenila vnútorná štruktúra priemyslu v prospech odvetví charakterizujúcich progresivnosť hospodárstva a vyspelosť krajiny. Tak napríklad roku 1948 v štruktúre priemyslu na Slovensku mal najväčšiu váhu potravinársky a spotrebný priemysel, ktoré spolu predstavovali asi 60 % celkového objemu priemyselnej výroby. Dnes najsilnejším odvetvím je strojárstvo, ktorého podiel na celkovej výrobe predstavuje zhruba 28 %.

Veľmi významnú vývinovú etapu budovania socializmu v našom štáte znamená proces združstevňovania poľnohospodárskej výroby. Uskutočňovanie prechodu státisícov drobných roľníkov na veľkovýrobné formy hospodárenia na pôde sa svojou dôležitosťou právom kladie hneď vedľa prevzatia politickej moci robotníckou triedou. Aj táto úloha bola v podstate úspešne splnená. V súčasnom období obhospodaruje na Slovensku vyše 2700 JRD takmer 1 800 000 hektárov poľnohospodárskej pôdy, pričom podiel socialistického sektoru na celkovej výmere pôdy dosahuje skoro 80 %. Priemerná výmera jedného družstva je asi 650 hektárov. Aký je to rozdiel oproti predvojnovým rokom, keď napríklad na poľnohospodárske podniky s výmerou do 10 ha pripadalo len niečo nad 40 % poľnohospodárskej pôdy, no ich podiel na celkovom počte podnikov dosahoval až 88 %, takže priemerná výmera jedného poľnohospodárskeho podniku bola len 3,1 hektára.

Veľké úspechy sa zaznamenali aj vo vybavení poľnohospodárstva mechanizáciou. Kým v roku 1930 bolo na Slovensku len niečo vyše 1000 traktorov, koncom minulého roku dosiahol ich počet vyše 22 000, takže v socialistickom sektore pripadalo na jeden traktor necelých 75 hektárov ornej pôdy. Samoviazačov, ktoré vlastnili predtým len statkári a kulaci, máme teraz 15-krát viac a mlátačiek takmer 3-krát viac. Pravda, pritom na našich poliach v čase žatvy pracuje okolo 2000 vysokovýkonných obilných kombajnov a stovky iných výkonných strojov, ktoré sme pred oslobodením vôbec nemali a niektoré z nich vôbec nepoznali.

Popri družstevnej prestavbe poľnohospodárstva dosiahli sa niektoré významné úspechy aj vo zvyšovaní intenzity poľnohospodárskej výroby, i keď sa úlohy na tomto úseku — ako je nám dobre známe — neplnia doteraz uspokojivo. Oproti roku 1936 zvýšila sa intenzita poľnohospodárskej výroby na Slovensku zhruba o 40 % a v porovnaní s rokom 1948 až o 46 %. Rýchlejší

rozvoj sa zaznamenal v živočíšnej výrobe, ktorá vzrástla oproti roku 1948 vyše dvojnásobne.

V raste intenzity rastlinnej výroby sa výrazne prejavilo najmä zvyšovanie hektárových výnosov. Hektárové výnosy boli v roku 1959 v celoslovenskom priemere vyššie ako v rokoch 1934—1938 pri pšenici o 43 %, pri jačmeni o 42 %, pri cukrovej repe o 7 %, pri krmovinách na ornej pôde o 11 %, pri kukurici takmer o tretinu. V štruktúre osevov sa značne zvýšil podiel cukrovej repy, čo viedlo k tomu, že produkcia tejto významnej technickej plodiny bola minulého roku 2,5-krát vyššia ako v predvojnových rokoch.

Aj stavy hovädzieho dobytku sa zvýšili asi o jednu štvrtinu. Ošipáných je trikrát viac. V dôsledku toho vzrástla výroba mäsa asi trojnásobne, výroba vajec asi o polovicu a výroba mlieka o jednu pätinu.

Pritom pomerne úspešne sa vyvíjala aj produktivita práce v tomto odvetví. Zatiaľ čo objem hrubej poľnohospodárskej výroby na Slovensku sa zvýšil oproti roku 1936 približne o 40 %, počet osôb trvale pracujúcich v poľnohospodárstve poklesol o viac ako polovicu. Produktivita práce v poľnohospodárstve je dnes 2,5-krát vyššia ako v rokoch 1934—1938.

Treba zdôrazniť, súdružky a súdruhovia, že tieto výsledky sa dosiahli v podmienkach združstevňovania vďaka veľkej starostlivosti Komunistickej strany Československa a jej Ústredného výboru o rozvoj poľnohospodárstva, vďaka veľkej a všestrannej pomoci robotníckej triedy malým a stredným roľníkom — pomoci politickej, materiálnej a finančnej. Tým sa ďalej ešte pevnejšie ukúval zväzok robotníckej triedy s pracujúcim roľníctvom, ktorý je základom a hybnou silou našej socialistickej revolúcie.

I keď sa tu nesporne dosiahli určité úspechy, neslobodno nám pritom nikdy zabúdať, že sme začínali vcelku na nižšej úrovni ako napríklad v českých krajoch, že naše poľnohospodárstvo ešte stále zaostáva za priemyslom a za potrebami našej spoločnosti.

Máme však celý rad jednotných roľníckych družstiev a štátnych majetkov, ktoré svojimi výsledkami názorne ukázali, ako možno a ako treba bojovať za rozvoj poľnohospodárstva, za zvyšovanie hektárových výnosov a úžitkovosti, ako JRD Dedina Mládeže, Lukov, Silica, Nitrianska Streda, Božetechovo, Necpaly, Kolárovo a ďalšie, ŠM Hlohovec, Želiezovce, Kráľovský Chlmec, Palárikovo a iné.

Pozdravujeme aj z tohto miesta takých vynikajúcich pracovníkov, ako je súdruh Csehy, Morong, Kondel, Žabka, Bučák, Ďurík, Zafko, Boroš, Grajciar, Hajdu, Dudášová, Ujlaky a tisíce ďalších.

ktorí prispievajú k dosiahnutiu dobrých výsledkov v rozvoji poľnohospodárskej výroby.

Rozsiahla výstavba priemyslu, vodných diel, komunikácií, poľnohospodárskych objektov, škôl, nemocníc a bytov v uplynulých pätnástich rokoch kladla vysoké nároky na naše stavebníctvo. Rozmach stavebnej výroby čo do celkového zvýšenia objemu prác i čo do kvalitatívnych zmien, úrovne mechanizácie a produktivity práce zohral významnú úlohu pri dosiahnutí stanovených cieľov. Celkový objem stavebných prác v roku 1959 bol skoro štyrikrát vyšší ako v roku 1948. Nešlo len o kvantitatívny rast, ale aj o celkové zvyšovanie technickej a odbornej úrovne celej stavebnej výroby, ktorá bola postavená pred úlohu zvládnuť výstavbu technicky náročných diel, či už išlo o priehrady, hydrocentrály, mosty, tunely alebo o výstavbu veľkých priemyselných závodov.

Ustavičná pozornosť našej strany stavebníctvu, veľká mobilizácia pracovných, najmä kvalifikovaných síl, mechanizácia a spriemyselnovanie stavebníctva, skrátka lepšia vybavenosť stavebnej výroby a samých stavieb a zavádzanie najpokrokovejších metód práce umožnili aj na tomto úseku pri všetkých nedostatkoch v podstate úspešne zvládnuť náročné úlohy. Svedčia o tom napríklad aj také skutočnosti, že v roku 1959 z celkového objemu zemných prác uskutočnilo sa už 78 % komplexnou mechanizáciou. Úspešne sa rozvinula prúdová výstavba bytov, ktorou sa vybudovalo v roku 1959 už vyše 66 % bytových jednotiek u stavebných organizácií. Rozvíja sa tiež výstavba bytov panelovým spôsobom, ktorá v roku 1959 predstavovala 9 % celkového počtu bytov. Mechanizáciou a spriemyselnovaním stavebnej výroby vzrástla produktivita práce v tomto odvetví oproti roku 1948 tri a polnásobne.

Významne sa skvalitnila tiež komunikačná sieť a podstatne sa zvýšil rozsah nákladnej i osobnej prepravy. Pred víťaznými údermi Sovietskej armády ustupujúce hitlerovské hordy spôsobili značné škody na dopravných zariadeniach. Zničili 71,3 % železničných tratí a 1504 cestných mostov. Bolo teda potrebné v prvých rokoch po oslobodení našej republiky slávnou Sovietskou armádou urýchlene obnovovať komunikácie, aby sa zabezpečili prepravné potreby národného hospodárstva a zásobovanie obyvateľstva. Hospodárska spolupráca so Sovietskym sväzom a krajinami socialistickej sústavy prejavila sa v silnom vzraste železničnej prepravy, na zvládnutie ktorej bolo potrebné vybudovať novú železničnú stanicu pre preklad tovarov medzi Československou republikou a Sovietskym sväzom v Čiernej nad Tisou a zdvojnásobiť Trať družby. Súčasne sa vybudovala nová želez-

ničná trať Rožňava—Turňa nad Bodvou, čím sa dosiahlo súvislé železničné spojenie stredného a juhovýchodného Slovenska.

Okrem zvyšovania výkonnosti tratí a železničných staníc prišlo sa k riešeniu základnej otázky rozvoja železničnej dopravy: k elektrifikácii. V prvej etape zelektrifikovali naši energetici najobťažnejší horský úsek Trate družby Žilina—Spišská Nová Ves v dĺžke 166 km a pokračuje sa v elektrifikácii celej trate. Doterajšie zastaralé parné lokomotivy sa súčasne v stále väčšom rozsahu nahrádzajú hospodárnejšími dieselovými lokomotívami.

Pomerne riedka železničná sieť na Slovensku predurčuje významné miesto automobilovej dopravy, ktorá sa prudko rozvíja. Verejná automobilová doprava osôb v roku 1949 vykonávala sa na 270 autobusových tratiach v dĺžke 8100 km. V roku 1959 mali sme už 1062 autobusových tratí v dĺžke 28 289 km. O jej prudkom rozmachu svedčia aj údaje o preprave: v roku 1949 sa prepravilo 50,5 miliónov cestujúcich, v roku 1949 už 303,4 milióny osôb. Podobne rýchlo sa rozvíjala aj nákladná automobilová doprava, ktorej výkony v roku 1949 v objeme vyše 1 milióna ton zvýšili sa na 39 miliónov v roku 1959. Súčasne s rozvojom automobilovej dopravy skvalitňovala sa postupne cestná sieť. Podiel bezpečne upravených vozoviek zvýši sa z 10,6 % v roku 1949 na 33 % v tomto roku.

Slovensko urobilo taký pokrok vo svojom vývine za krátkych pätnásť rokov výstavby, aký nemá obdoby v našich národných dejinách, ani v súčasnom mimosocialistickom svete. Dovoľte mi uviesť len niektoré základné údaje. Napríklad zamestnanosť v socialistickom sektore národného hospodárstva (mimo družstevného sektora) predstavuje vyše 1 600 000 osôb, z čoho len v priemysle pracuje skoro 400 000 osôb. Aký je to úspech, vidno z toho, že roku 1937 pracovalo v priemysle zhruba 102 000 osôb na Slovensku. Ešte pred 15. rokmi hlavným zdrojom obživy bolo poľnohospodárstvo, v ktorom sa zamestnávalo zhruba 1,5 milióna obyvateľov. Dnes v tomto sektore pracuje asi 624 000 osôb. Ďalšie vybavenie poľnohospodárstva modernými strojmi a mechanizmami umožní ďalej zvyšovať intenzitu a produktivitu práce a teda znížiť aj tento počet pracovníkov.

O zmenách v štruktúre a rozvinutosti hospodárstva na Slovensku ďalej svedčí prudký rast podielu priemyslu na celkovej materiálnej výrobe. Kým roku 1948 predstavovala priemyselná produkcia na hlavu obyvateľa necelých 2000 Kčs, v roku 1960 predstavuje už vyše 7500 Kčs.

Mohutný rozvoj ekonomiky a zmeny v jej štruktúre sú správané sústavným rastom odbornej kvalifikácie pracovníkov a stále lepším vybavovaním práce výrobnými prostriedkami a

energiou. Len v posledných šiestich rokoch vzrástol počet odborníkov s vyšším a nižším odborným vzdelaním z 53 200 na takmer 117 000, teda viac ako dvojnásobne a odborníkov s vysokoškolským vzdelaním zo 14 700 na vyše 33 000. Kým v roku 1953 na 1000 pracovníkov v národnom hospodárstve, mám na myslí bez JRD, pripadalo len 78 odborníkov s vysokoškolským a stredoškolským vzdelaním, v roku 1960 je to už 157,5 odborníkov s vysokoškolským a stredoškolským vzdelaním. Tento pomer sa zlepšuje i v poľnohospodárstve, kde v roku 1953 pripadalo na 1000 hektárov len 1,95 kvalifikovaných pracovníkov s vysokoškolským a odborným vzdelaním, a v roku 1959 už 6 takýchto pracovníkov. Podobný vývin je vo všetkých odvetviach národného hospodárstva. Takto sa utvárajú reálne predpoklady pre zvládnutie náročných úloh ďalšieho rozvoja národného hospodárstva v tretej päťročnici politicky uvedomelými a odborne zdatnými kádrami. Budovaním ďalších vysokých a odborných škôl v súčasnom období sa situácia v tomto smere ešte zlepši.

Rýchlym tempom pokračovalo i vybavenie hospodárstva základnými fondami. Kým v roku 1955 na jedného pracovníka v priemysle a v stavebníctve pripadalo v hodnote 60 tisíc Kčs základných fondov, v roku 1958 bolo to 69 tisíc Kčs. Pritom nové základné fondy sú na vysokej technickej úrovni, zodpovedajú dnešným technickým možnostiam a takto predstavujú dôležitého činiteľa pre sústavný rast produktivity práce.

V rade odvetví, najmä v chémii, strojárstve, drevárskom priemysle i vo výrobe stavebných hmôt pristúpilo sa k zavádzaniu nových progresívnych technológií do výroby. Aké výsledky sa v tomto smere dosiahli, ukazuje niekoľko príkladov. Tak v strojárstve zvyšuje sa podiel beztrieskových obrábacích strojov a najmä používanie, výroba a vybavenie strojárskych závodov výkonnými jednoúčelovými strojmi, ako pri výrobe valčekových ložísk, armatúr, liečebnej a mernej techniky a niektorých spotrebných strojárskych výrobkov.

V chemickom priemysle, kde sa zaviedli nové výrobné odbory, bolo si treba osvojiť mnoho nových technologických a výrobných postupov, najmä vo výrobe plastických hmôt, syntetických vlákien, umelých hnojív a podobne. Jedným z názorných príkladov vysokej technickej úrovne nášho hospodárstva je aj spôsob využitia drevnej suroviny. V roku 1948 sa z celkového množstva vyťaženej drevnej hmoty používalo ako palivo 33,5 %, mechanicky sa spracovalo 57,4 % a na chemické spracovanie šlo iba 9,1 %. Teraz na palivové drevo sa spotrebuje 15,2 % vyťaženej hmoty, zatiaľ čo podiel chemicky spracovaného dreva vzrástol na 18,9 %.

Významný obrat nastal aj v technológii výroby stavebných hmôt. Priemysel stavebných hmôt na Slovensku si osvojil rad nových výrobných technológií vo výrobe ľahčených stavebných hmôt a veľkých stavebných dielcov. Zaviedla sa výroba pórobetónov na báze popolčekov, výroba keramzitu používaného pri výrobe panelov. Rozvíja sa aj výstavba používaním ľahého betónu. Tieto zmeny vo výrobe stavebných hmôt umožnili realizovať rozsiahly plán v našej investičnej výstavbe a utvárajú predpoklady pre zavedenie novej technológie v samom stavebníctve tak, aby sa čo najviac priblížilo charakteru priemyselnej výroby.

S rozvojom socialistickej ekonomiky — vďaka veľkej organizátorskej a politicko-výchovnej práci našej strany — rozvíjalo sa aj socialistické uvedomenie pracujúcich. Treba povedať, že bez tohto činiteľa, bez socialistického vlastenectva pracujúcich a ich oduševneného prístupu k plneniu úloh socialistickej výstavby by sa ťažko mohli uplatniť tie pokrokové formy organizácie práce, aké dnes už máme pri všetkých nedostatkoch v jednotlivých odvetviach národného hospodárstva. Tvorivý prístup k plneniu plánovaných úloh, pracovné nadšenie a vreľé socialistické vlastenectvo prejavilo sa v úderníckom hnutí, socialistickom súťažení a v ostatnom čase najmä v organizovaní brigád socialistickej práce. Toto šlachetné významné hnutie rozvíjajúce sa pod vedením stranických orgánov za pomoci odborových a mládežníckych organizácií stalo sa vecou už mnohých kolektívov, mnohých závodov a podnikov, širokých mas pracujúcich. Zasluguje si plný obdiv a uznanie všetko to nové a krásne, s čím naši ľudia prichádzajú. Koľko tvorivej iniciatívy, súdružky a súdruhov, sa vynára z nášho ľudu, ktorý sa stal slobodným hospodárom svojej vlasti! Pozrime sa len na brigády socialistickej práce. Či nie je znakom vysokej politickej uvedomelosti pracujúcich, ak sa rozhodnú socialisticky pracovať a žiť? Či nie je dokladom vysokého socialistického uvedomenia a lásky k svojej vlasti, keď si člen takého kolektívu odvykne od starých návykov, starého spôsobu života, skrátka žije socialisticky? Takíto ľudia sú silnými piliermi našej novej socialistickej spoločnosti a zasluhujú si plnú úctu a uznanie. Oni sú tiež nositeľmi tých vlastností stále dokonalejších ľudí, ktorí budú tvoriť komunistickú spoločnosť. Treba preto aj na tomto fóre zdôrazniť, že si vysoko ceníme úsilie takých skvelých kolektívov socialistickej práce, vychovaných našou stranou, ako sú brigády socialistickej práce vedené súdruhmi Boháčikom v strojárňach v Piesku, Kakalejčíkom v Pozemných stavbách v Košiciach, Fehérvárom v Elektrosvite Nové Zámky, Gajdošom v Severoslovenských papierňach v Ružomberku a že sa budeme usilovať utvoriť také podmienky, aby v Slovenskej

národnej rade a jej orgánoch v tomto svojom ušľachtilom úsili našli vždy a plnú oporu.

Vysoký stupeň socialistickej uvedomelosti našich pracujúcich sa prejavuje aj v ich širokej účasti na riadení hospodárskej a kultúrnej výstavby. Naša strana si tento postoj pracujúcich nielen vysoko váži, ale ako vieme, vytvára všetky podmienky na to, aby sa ich iniciatíva ďalej plne rozvíjala. Niet jediného vážnejšieho problému, aby sa o jeho riešení s pracujúcimi neporadila. Takto to bolo aj pri príprave opatrení na ďalší rast životnej úrovne pracujúcich, na vyriešenie bytového problému, pri preverke efektívnosti investičnej výstavby a naposledy aj pri územno-správnej prestavbe nášho štátu a pri celonárodnej diskusii o návrhu na novú socialistickú ústavu. V najužšej súčinnosti s pracujúcimi mohli sme vcelku úspešne splniť aj takú významnú politicko-ekonomickú úlohu, ako je prestavba sústav robotníckych miezd, ktorá má veľký význam pre upevnenie zásady socialistickeho odmeňovania podľa množstva, kvality a spoločenskej dôležitosti práce.

Úspešný hospodársky rozvoj, ktorý sme dosiahli na Slovensku po prevzatí moci robotníckou triedou dôsledným a obetavým uskutočňovaním politiky KSČ, vyvolal revolučné zmeny i v oblasti hmotnej a kultúrnej úrovne obyvateľstva. Nemožno ani len porovnávať s minulosťou, čo sme dosiahli v oblasti spoločenskej spotreby. Veď napríklad len v školstve sa urobili také opatrenia, že dnes každý občan našej republiky má reálnu možnosť bezplatne dosiahnuť najvyššie vzdelanie vo všetkých odboroch v súlade so svojimi schopnosťami. V súčasnej dobe sa na základe dokumentu ÚV KSČ o úzkom spojení škôl s výrobou, vyučovania s výrobnou praxou uskutočňujú opatrenia, aby každý občan nadobudol plnú prípravu do života pre splnenie náročných úloh výstavby rozvíjatej socialistickej spoločnosti. O tom, ako vzrastá vzdelanostná úroveň obyvateľstva na Slovensku, svedčí aj takéto porovnanie: v roku 1937 z vyše 400 rodín iba jedna osoba študovala na vysokých školách. Dnes pripadá jeden vysokoškolák asi na 42 rodín. V súčasnom období dosahuje počet študujúcich na vysokých školách a pedagogických inštitútoch 23 754 osôb včítane diaľkove študujúcich, takže na 10 000 obyvateľov ich pripadá 60, kým v roku 1937 pripadlo iba 6 osôb.

Veľký pokrok sme urobili v zdravotníckej starostlivosti uskutočňovaním významných dokumentov našej strany venovaných zdravotníckej politike. V starostlivosti o zdravie pracujúcich sa Československá socialistická republika zaraďuje medzi najpoprednejšie krajiny na svete. Rýchle rastú kapacity zdravotníckych zariadení a počtu lekárov. Kým v roku 1948 pripadalo na

Slovensku na 1000 obyvateľov iba 6,5 lôžok vo všetkých zdravotníckych zariadeniach, dnes sa počet lôžok zvýšil na 9,6. Podstatne sa zhusťila sieť nemocníc a rôznych ambulantných zariadení. Veľmi výrazne sa prejavuje pokrok v zdravotnej starostlivosti zvyšovaním počtu lekárov a odborného personálu. Dnes na jedného lekára pripadá 678 obyvateľov, kým v roku 1937 bol tento počet 1819 obyvateľov. Pritom sme však mali celý rad oblastí, kde bol tento pomer podstatne nepriaznivejší. Lepšia zdravotná starostlivosť, vyššia kultúrnať obyvatelstva prejavuje sa v podstatnom znížení výskytu infekčných a parazitných chorôb. Úmrtnosť na tieto choroby sa znížila z 206 prípadov v roku 1937 na 48 prípadov v roku 1959 na 1000 obyvateľov.

Nebývalý rast a relatívne vysoká úroveň sa dosiahla aj v oblasti osobnej spotreby, v ktorej došlo k podstatným zmenám, najmä v skladbe. Jedným z charakteristických znakov je presun z národnej spotreby na trhovú spotrebu, hlavne v súvislosti so zmenami v štruktúre hospodárstva a zamestnanosti. V spotrebe potravín sme dosiahli vysokú úroveň zabezpečujúcu v plnej miere kalorickú hodnotu výživy. Pritom stále väčší sa dbá na vysokohodnotné výrobky živočíšneho pôvodu, najmä mäsa, masla, mlieka, vajec, ako aj na výrobky bohaté na vitamíny, hlavne na zeleninu a ovocie.

Domácnosti našich pracujúcich sú stále lepšie vybavované predmetmi pre uľahčenie domácich prác a uspokojovanie ich kultúrnych potrieb. Tak napríklad rozhlasový prijímač pripadá na každú rodinu, televízor a chladnička na každú desiatu rodinu, domáca elektrická práčka takmer na každú druhú rodinu. A tak je to aj s ďalšími predmetmi osobnej spotreby. Na vlastné oči sa každý môže presvedčiť, že náš ľud sa stravuje stále bohatšie, oblieka stále krajšie a kvalitnejšie, žije kultúrnejšie, dostáva stále väčší počet moderných bytov, že sa, skrátka, nášmu ľudu žije stále lepšie a radostnejšie, ako sa to priam manifestačne prejavilo pri krásnych vystúpeniach desiat tisícov cvičencov na prekrásnej II. celoštátnej spartakiáde.

Vážené súdružky a súdruhovia, drahí priatelia, vždy keď hovoríme o dosiahnutých úspechoch, máme na mysli, že je to predovšetkým dielo múdrej, prezieravej a dôslednej leninskej politiky našej strany a jej ústredného výboru, ktorý v najužšom spojení s pracujúcim ľudom miest a vidieka uskutočňoval od etapy k etape veľkolepé programy socialistickej výstavby a na jej základe zabezpečoval stále lepšie uspokojovanie hmotných a kultúrnych potrieb celej spoločnosti a tým i jednotlivca.

Dosiahnutá úroveň rozvoja výrobných síl, prírodné a ekonomické podmienky na Slovensku a veľká masová iniciatíva pracu-

júceho ľudu dávajú všetky predpoklady pre ďalšie rýchle napredovanie hospodárskeho rozvoja a rozvíjanie životnej úrovne pracujúcich. Lepším využitím týchto podmienok Slovensko ešte viac prispeje k dosiahnutiu nášho hlavného cieľa — k dovŕšeniu socialistickej výstavby a vytváraníu predpokladov pre vybudovanie materiálnej základne rozvinutej socialistickej a budúcej komunistickej spoločnosti.

Veľmi významným medzníkom v riešení ďalších perspektív rozvoja hospodárstva na Slovensku v súlade s celoštátnymi potrebami a záujmami bola celoštátna konferencia našej strany, ktorá sa uskutočnila v minulých dňoch. Schválila ďalší veľkolepý program hospodárskej a kultúrnej výstavby na budúcich päť rokov. Týmto programom sa kladú pevné základy ďalšieho mohutného rozvoja výrobných síl a maximálneho využívania prírodných a ekonomických podmienok v tretej päťročnici i po roku 1965. Keď hodnotíme predpoklady, ktoré má hospodárstvo na Slovensku pre ďalší rýchly rast, môžeme povedať, že sú vcelku veľmi priaznivé. Značné možnosti dáva predovšetkým lepšie využitie surovinových zdrojov a prírodných bohatstiev Slovenska, ďalej výhodná geografická poloha vzhľadom na ďalšie perspektívy hospodárskej spolupráce s krajinami socialistickeho tábora, predovšetkým so Sovietskym sväzom, priaznivé vodohospodárske podmienky v niektorých častiach Slovenska a napokon dôležitý činiteľ rozvoja výroby — značné zdroje pracovných síl. No tým väčšmi si treba uvedomiť, že ešte oveľa racionálnejšie a efektívnejšie než doteraz bude treba s týmito základnými zdrojmi hospodáriť. Ďaleko dokonalejšie musíme narábať najmä s pôdou, ktorej výmera je u nás, pravda, značne obmedzená. Účelnejšie budeme musieť využívať aj naše rieky a vodu, čo si vyžiada skutočne vedecké rozpracovanie systému nášho vodného hospodárstva. Veď v mnohých oblastiach Slovenska s veľmi výhodnými vodnými a klimatickými podmienkami poľnohospodárska výroba ani zďaleka nedáva tie výhody, ktoré by bolo možno dosiahnuť pri skvalitňovaní pôdneho fondu, hlavne úpravou vodohospodárskych pomerov a zabezpečovaním potrebnej vlhky vo vegetačnom období. Podľa prepočtov mala by sa do roku 1975 uskutočniť ochrana proti zaplavovaniu pôdy na ploche 216 tis. hektárov, úprava odtokových pomerov vnútorných vôd na vyše 200 000 hektárov a závlahy pozemkov na 237 000 hektárov. Po vykonaní týchto úprav a pri súčasnom zvýšení celkovej úrovne hospodárenia na pôde stanú sa niektoré oblasti, ako juhozápadné Slovensko a Východoslovenská nížina, oblasťami s najintenzívnejšou poľnohospodárskou výrobou v Československej socialistickej republike. Takto poľnohospodárstvo na Slovensku bude môcť ďalej a ešte

významnejšie prispievať k nášmu cieľu: kryť v plnej miere zvyšujúcu sa spotrebu základných potravín obyvateľstva z vlastných zdrojov. To si však vyžiada veľké úsilie od všetkých nás, od všetkých súdruhov v národných výboroch a od všetkých pracovníkov v poľnohospodárstve, v poľnohospodárskom výskume, projekcii atď.

A tak je to i s využitím našej dôležitej suroviny — dreva. Bohatstvo našich lesov, značne vybrakovaných v období fašistického šafárenia, treba sústavne dopĺňať a drevnú surovinu veľmi účelne využívať.

Dnes overené zásoby nerastných surovín dávajú predpoklady k ďalšiemu rozšíreniu ťažby železnej rudy, medi, mangánu, pyritov, hnedého uhlia, lignitu a iných nerastov. I keď nejde o zvlášť bohaté ložiská, možno ich lepším využitím značne prispieť na krytie potrieb národného hospodárstva našej Československej socialistickej republiky v palivách a kovoch. Niektoré druhy nerastných surovín predstavujú veľmi bohatú základňu pre rozvoj dôležitých výrobných odvetví, ako je to napríklad u magnetitu, niektorých surovín pre výrobu stavebných hmôt a pre potreby chemického priemyslu. Chceme veriť, že naši geológovia ešte nepovedali posledné slovo v odkrývaní reálnych predpokladov pre objavenie ďalších prírodných bohatstiev, napríklad zemného plynu, nafty, niektorých rúd atď.

Pre ďalší rozvoj hospodárstva na Slovensku v rámci tretieho päťročného plánu schváleného celoštátnou konferenciou Komunistickej strany Československa bude mať veľký význam rastúci rozsah hospodárskej spolupráce s krajinami socialistického tábora, predovšetkým so Sovietskym sväzom. Cez najvýchodnejšie kraje našej republiky, cez Východoslovenský kraj, ktorý našu vlasť spája s bratským Sovietskym sväzom, prechádza hlavný prúd surovín, tovarov a produktov zo Sovietskeho sväzu. Tieto dodávky spolu s miestnymi zdrojmi budú predstavovať rozsiahlu bázu pre rozvoj základných odvetví priemyslu, pre rozvoj spracovateľských odvetví, najmä strojárstva a spotrebného priemyslu, ako sa to ukazuje i na samej výstavbe Východoslovenských železiarní.

V nastávajúcom období bude jednou z dôležitých úloh aj plne využiť zdroje pracovných síl na Slovensku. Treba povedať, že doteraz sme ešte nevyčerpali všetky rezervy v ekonomickom využití práceschopného obyvateľstva. V súvislosti s ďalším mechanizovaním poľnohospodárstva, ktoré odbremeni od fyzickej práce ľudí, uvoľní sa ďalšie pracovné sily z poľnohospodárstva. Okrem toho sú ďalšie možnosti vyššieho zapojenia žien z domácností do pracovného procesu. V dôsledku vysokých populačných

prírastkov bude rásť počet obyvateľov v produktívnom veku. Podľa prepočtov vo výhľade rastu obyvateľstva bude sa Slovensko stále väčším podielom zúčastňovať na celoštátnom prírastku. To nás pobáda, aby sme problém využívania zdrojov pracovných síl rozpracovali s perspektívou a prehľadom, v najväčšom súlade s rozvojom národného hospodárstva, výrobných i nevýrobných odvetví na území celej našej socialistickej vlasti.

Ako sa zdôrazňuje v uzneseniach celoštátnej konferencie KSČ, hlavným cieľom ďalšieho rozvoja našej vlasti a teda i Slovenska bude stále lepšie uspokojovanie hmotných a kultúrnych potrieb celej spoločnosti. Pritom v spôsobe uspokojovania týchto potrieb budú sa stále výraznejšie prejavovať prvky nového životného štýlu socialistickeho človeka, člena vyspelej socialistickej spoločnosti. Dôležitou úlohou bude v súlade s uznesením strany a vlády vyriešiť do roku 1970 jednu z veľmi významných otázok našej socialistickej výstavby — vybudovanie 1 milión 200 tisíc nových bytov, z čoho na Slovensko pripadá asi 420 000 bytových jednotiek. Pritom sa bude dbať aj na ďalšie zlepšovanie úrovne bývania z kvalitatívnej stránky.

Vážení súdružia a súdruhovia poslanci!

Z hľadiska zvýšenia životnej úrovne pracujúcich bude mať mimoriadny význam postupné skracovanie pracovnej doby, čo znamená bohatšie možnosti kultúrneho, spoločenského i politického života pre našich pracujúcich v mestách i na dedinách. Pre splnenie tejto významnej úlohy bude však potrebné utvárať nevyhnutné podmienky v materiálnej výrobe, v plnení plánovaných úloh a vo zvyšovaní produktivity práce.

K realizácii týchto veľkolepých vyhládok sa pristupuje už v treťom päťročnom pláne na roky 1961—1965, ktorý schválila celoštátna konferencia našej strany v minulých dňoch. V tomto pláne sa uskutočňujú direktívy XI. sjazdu strany o vyrovnaní rozdielov ekonomickej úrovne Slovenska a českých krajov pri súčasnom celkovom mohutnom rozvoji výrobných síl v celej našej Československej socialistickej republike. V rokoch tretieho päťročného plánu Slovensko urobí ďalší rozhodný krok v pozdvíhaní svojej hospodárskej a kultúrnej úrovne. Rozvoj národného hospodárstva v týchto rokoch bude charakterizovať rýchle tempo industrializácie, zvyšovanie intenzity a produktivity práce v poľnohospodárstve a ďalší rozvoj celej oblasti spoločenskej spotreby.

Aké sú to veľkolepé a prekrásne perspektívy, ukazuje niekoľko skutočností. Priemyselná výroba v roku 1965 dosiahne zhruba taký objem, aký mala priemyselná produkcia celej republiky v roku 1948. Absolútny prírastok výroby v rokoch tretej päťročnice v porovnaní s druhým päťročným plánom bude dvojnásobný

a Slovensko sa bude na celoštátnom prírastku zúčastňovať vyššie 25-percentami. Mohutný rozvoj priemyslu bude sa uskutočňovať so súčasnými štrukturálnymi zmenami. V súlade s celoštátnym rozvojom a zameraním hospodárstva posilní sa predovšetkým význam surovinových odvetví priemyslu a strojárstva, takže koncom tretieho päťročného plánu sa štruktúra priemyslu ďalej výrazne zmení. Tri rozhodujúce odvetvia — hutníctvo, chémia a strojárstvo — budú tvoriť vyše polovice celej priemyselnej výroby. Zameraním rozvoja priemyslu na jeho základné odvetvia — ako sa to zdôrazňuje aj v dôležitých uzneseniach celoštátnej konferencie KSČ — stane sa Slovensko významnou oblasťou ťažkého priemyslu v našej republike. Z celkového objemu výroby v roku 1965 bude pripadať na Slovensko v hutníctve 17,6 %, v chémii 29 % a podobne. Podiel surovinových odvetví na celoštátnom objeme sa zvýši z 18 % v roku 1960 na 24,4 % v roku 1965. Na celkovom prírastku výroby budú sa podieľať zhruba 40 percentami.

Základom rozvoja hutníctva bude čierna metalurgia. Už v roku 1965 vyrobí sa na Slovensku vyše 1 milióna ton surového železa, 986 tisíc ton valcovaného materiálu a veľké množstvá ďalších hutníckych výrobkov. Východoslovenské železiarne — táto najväčšia investičná akcia v našej republike — po svojom dokončení významnou mierou prispieť ku kvalitatívnej zmene štruktúry celej hutníckej výroby v našej republike. Popri čiernej metalurgii rýchlym tempom sa bude rozvíjať i farebná metalurgia a hutnícka druhovýroba. Podstatne vzrastie výroba niektorých farebných kovov, najmä hliníka a zavedie sa výroba niklu. Intenzívnejšie sa využijú surovinové zdroje metalurgického priemyslu. Predovšetkým sa zvýši ťažba železných rúd zhruba o 45 %, magnezitu a žiaruvzdorných materiálov.

Ďalekosiahly význam pre zabezpečovanie potrieb hospodárstva celého nášho štátu bude mať rozvoj chemického priemyslu. Objem výroby v tomto odvetví vzrastie zhruba na 2,6 násobok. V rokoch tretej päťročnice sa kladú mohutné základy tohto odvetvia, ktorého rozvoj bude po roku 1965 ďalej úspešný. Rozvoj chémie bude zameraný hlavne na výrobu pohonných hmôt, umelých hnojív a na široký rozvoj výroby a spracovanie plastických hmôt a syntetických vlákien. Na Slovensku vyrastie niekoľko mohutných chemických kombinátov umiestnených predovšetkým v oblastiach juhozápadného a východného Slovenska.

Súčasnne sa tvoria predpoklady pre mohutný rozvoj strojárskej výroby. Dokompletizuje a rozšíri sa celý rad doterajších strojárskych závodov, aby sa čo najefektívnejšie využili doterajšie kapacity a výrobné plochy. Začne sa s výstavbou nových meta-

lurgických prevádzok pri našich strojárskych závodoch. Vcelku v období tretej päťročnice vzrastie strojárská výroba zhruba na dvojnásobok a strojárstvo bude svojím objemom výroby najsilnejším odvetvím v tejto časti našej republiky. Pritom bude mať dôležité miesto pri zabezpečovaní celoštátnych úloh. No nejde len o kvantitatívny rast. Strojárstvo významnou mierou sa bude podieľať na riešení ďalšieho zvyšovania ekonomickej úrovne Slovenska, na posilňovaní robotníckej triedy a na zvyšovaní kvalifikácie pracovníkov. Na úspešný rozvoj strojárstva poukazuje i tá radostná skutočnosť, že v roku 1965 bude v tomto odvetví pracovať zhruba 110 000 osôb a objem jeho výroby bude predstavovať viac ako celá produkcia priemyslu na Slovensku v roku 1953.

Vychádzajúc z cieľov vytyčených XI. sjazdom KSČ v oblasti zvyšovania životnej úrovne, konkretizovaných uzneseniami celoštátnej konferencie strany zabezpečuje sa tiež ďalší rýchly rozvoj odvetví spotrebného a potravinárskeho priemyslu, kde výroba vzrastie o vyše 39 %. I tu bude splnenie tretieho päťročného plánu znamenať ďalší rozmach výstavby nových kapacít. Začne sa s výstavbou mnohých nových závodov sklárskeho, textilného a drevárskeho priemyslu. Ako veľmi významnú skutočnosť treba hodnotiť najmä výstavbu sklárskeho priemyslu, kde sa zavedie celý rad nových progresívnych výrobných odborov, ako napríklad výroba plochého skla, penového skla, sklenených vlákien a podobne.

Veľkú pozornosť venuje naša strana i ďalšiemu rozvoju energetiky, ktorým sa zabezpečujú potreby národného hospodárstva. Výroba elektrickej energie sa zvýši z necelých 4 miliárd kWh v roku 1959 asi na 7,8 miliardy kWh. V roku 1965 dosiahne takú úroveň, aká bola v celej ČSR v roku 1948. Ťažisko výroby bude v parných elektrárnach, ktoré sa vybudujú v Novákoch, Bratislave a vo Vojanoch na východnom Slovensku. Elektrárne vo Vojanoch sa buduje na báze vzájomnej pomoci, ktorú nám poskytuje bratský Sovietsky sväz. No pritom sa nezabudne ani na využitie našich hlavných vodných tokov. V rokoch tretej päťročnice dokončí sa výstavba niektorých hydrocentrál na Váhu a prikróči sa k výstavbe ďalších vodných priehrad v Ružine, Domaši a Liptovskej Mare. Rýchly rozvoj výrobných síl na Slovensku bude sa musieť zabezpečovať i prenosmi elektrickej energie zo západných častí republiky. Na Slovensku sa využije tiež elektrická energia, ktorú v rámci vzájomnej pomoci dovážame z Rumunskej ľudovej republiky.

Tento mohutný rozvoj priemyslu na Slovensku si vyžiada

rozsiahlu investičnú výstavbu, na ktorú celoštátna konferencia strany schválila vyše 100 miliárd korún. Pritom pokiaľ ide o výstavbu v niektorých odvetviach, ako napríklad v hutníctve a v chemickom priemysle, z prostriedkov určených na rozvoj týchto odvetví v celoštátnom meradle realizuje sa na Slovensku vyše 40 %.

Charakteristickou črtou tretej päťročnice je to, že v oveľa významnejšej miere ako doteraz sa riešia problémy rozvoja jednotlivých krajov a okresov. Umožňuje to najmä rozsiahla výstavba celého radu nových priemyselných závodov, ktoré sa umiestňujú práve do tých oblastí, kde potreba ďalšieho rozvoja je najnaliehavejšia.

Od základu sa zmení najmä charakter buržoáznymi režimami tak zanedbávaného Východoslovenského kraja. Veď pred oslobodením pracovalo tu v priemysle iba okolo 17 tisíc osôb a z toho v bývalom Prešovskom kraji dokonca len asi 2000 ľudí. V roku 1965 bude priemysel vo Východoslovenskom kraji zamestnávať už vyše 110 tisíc pracovníkov. Takto sa východné Slovensko stane vyspelou priemyselnou oblasťou a možno bez nadsádzky povedať, že v ďalšej budúcnosti bude jedným z najvýznamnejších centier ťažkého priemyslu celej našej Československej socialistickej republiky. Nejde tu len o výstavbu Východoslovenských železiarní. Tieto sú síce jadrom celého rozvoja oblasti, no pritom uskutoční sa už v tretej päťročnici výstavba ďalších závodov, ako veľkého chemického kombinátu v Strážskom, dokončí sa rad strojárskych závodov a rozvinie sa výstavba závodov na výrobu stavebných hmôt, ako cementu, pórobetónu a podobne.

Druhou takou oblasťou je juhozápadné Slovensko, kde sa uskutoční — ako vysvitá z uznesení celoštátnej konferencie našej strany — výstavba niekoľkých dôležitých závodov. Patrí sem najmä výstavba veľkých chemických závodov v Šali a Štúrove, nikelovej huty v Seredi, drôtovne v Hlohovci, strojárskych závodov v Nitre, Nových Zámkoch a ďalších. Rozvoj východného i juhozápadného Slovenska, súdružky a súdruhovia, je najjasnejším príkladom toho, ako naša rodná Komunistická strana Československa dôsledne zabezpečuje rovnomerné rozmiestovanie výrobných síl na celom území štátu a tým odstraňuje rozdiely v ekonomickej úrovni jednotlivých oblastí.

Týmto ďalekosiahlymi opatreniami v socialistickej rozmiesťovaní výrobných síl, rozsiahlou výstavbou sa ďalej bude meniť charakter hospodárstva na Slovensku i tvárnosť našich krajov, okresov a obcí.

Uskutočnenie takýchto veľkolepých plánov rozvoja ekonomiky bude klásť veľké nároky na našich stavbárov.

Máme postaviť alebo rozostavať len v centralizovanej výstavbe vyše 200 dôležitých stavieb. K tomu, pravda, treba pripočítať výstavbu desiatitisícov nových bytov. Veľkosť týchto úloh plasticky vynikne pri porovnaní bytovej a školskej výstavby v priebehu doterajších päťročníc. V období prvej päťročnice sa postavilo 74 103 bytov a 652 učební. V druhej päťročnici sa vybuduje 142 129 bytov a 3761 učební a v rokoch tretej päťročnice sa plánuje 192 000 bytov a spolu s odbornými a učňovskými školami 2830 nových škôl s 10 080 učebňami. V roku 1965 bude už takmer každá tretia rodina na Slovensku bývať v novom byte postavenom po oslobodení. Ak by sme počítali priemerne v jednej školskej budove 12 učební, potom takmer v každej štvrtej obci postavíme novú školu. Ciele investičnej výstavby treba súčasne zabezpečovať tak, aby sa dosiahla svetová úroveň techniky a ekonomiky. Čo je nevyhnutné v tomto období pre to urobiť?

Predovšetkým vynaložiť všetko úsilie na splnenie plánu investičnej výstavby v roku 1960 na centralizovaných stavbách a v školskej a bytovej výstavbe. Musíme všetkými silami vplyvať a zabezpečovať, aby sa odstránila — treba povedať — veľmi nepriaznivá situácia v centralizovanej výstavbe a zaostávanie v bytovej výstavbe v Bratislave, v bytovej a školskej výstavbe vo Východoslovenskom kraji.

Splnenie úloh v roku 1960 podmieňuje reálnosť plnenia plánu v roku 1961 a v ďalších rokoch tretej päťročnice. Preto bude treba starostlivo kontrolovať prípravu plánu na rok 1961 hlavne z týchto hľadísk: ako je zabezpečovaná projekcia, zníženie rozostavanosti, koncentrovanie stavebnej výroby a zvýšenie smenosti, výber pracovísk pre zimné obdobie, správne hospodárenie s materiálom a využívanie základných mechanizmov.

Poslanci, komisie a odbory Slovenskej národnej rady budú musieť venovať mimoriadnu pozornosť najmä tomu, ako si plnia svoje povinnosti v zabezpečovaní plánovaných úloh v roku 1960 a v príprave plánu na rok 1961 projektanti, investori a dodávatelia. Keď sústredíme v komisiách a odboroch SNR, v komisiách a odboroch krajských národných výborov a v stavebných organizáciách pozornosť hlavne na centralizovanú výstavbu, môžeme v priebehu ďalších mesiacov veľa napraviť a zakončiť posledný rok našej druhej päťročnice ešte úspešne. Plnenie plánu a úspora materiálu musí sa stať vecou cti nielen každého stavbára, ale každého nášho občana. Bude preto správne získavať pomoc občanov pri odkrývaní ďalších rezerv, pri kontrole úspor materiálu, dodržiavaní poriadku na stavbách, znižovaní nákladov, zvlášť pri úspore betónovej ocele, cementu, vápna a tehly. Zvládnutie úloh v stavebníctve vyžaduje tiež stále vyššiu kvalifikáciu stav-

hárov a úrychlene odstrániť nedostatok odborných síl na našich stavbách, ktoré tým doteraz značne trpia. Vďaka starostlivosti našej strany má stavebníctvo pre splnenie týchto úloh v podstate všetky predpoklady. Veď výroba stavebných hmôt vzrastie zhruba na dvojnásobok, pričom dôjde ku kvalitatívnym zmenám v tom zmysle, že rýchlejšie budú rásť tie odbory, ktoré sú spojené so priemyselnovaním stavebníctva. Tak napríklad výroba cementu sa zvýši o 72 %. Takýto rozvoj výroby cementu vytvorí reálny základ a dáva predpoklady pre potrebný rast výroby ľahkých stavebných hmôt, prefabrikovaných prvkov atď. Za tým cieľom uskutoční sa v rôznych oblastiach Slovenska výstavba závodov na výrobu týchto stavebných materiálov, aby jednotlivé oblasti, najmä so sústredenou výstavbou, mali dostatočné krytie potreby stavebných hmôt.

Naši stavbári budú mať k dispozícii novú techniku v oveľa väčšej miere ako doteraz. Tým sa utvárajú podmienky pre ďalšie zvyšovanie produktivity práce v stavebníctve. Objem investičných prostriedkov na rozvoj stavebníctva predstavuje len v stavebno-montážnych organizáciách Ministerstva stavebníctva na Slovensku 1 miliardu Kčs. Tieto prostriedky sa určujú predovšetkým na priemyselné tohto odvetvia.

Je tu ešte celý rad veľmi dôležitých úloh v súvislosti so zabezpečením tretieho päťročného plánu, ako je zavádzanie novej techniky a technológie do výroby, elektrifikácia, zlepšovanie dopravy a cestnej siete, obchodných, zdravotníckych a kultúrnych služieb obyvateľstvu a iné. Úspešné plnenie týchto úloh si vyžiada, aby sme ich správne rozpracovali a pre ich splnenie získali náš pracujúci ľud.

Prvý tajomník ÚV KSČ a prezident republiky súdruh Antonín Novotný na XI. sjazde Komunistickej strany Československa i teraz na celoštátnej konferencii strany opäť zdôraznil mimoriadny význam prekonania zaostávania a celkového pozdvižnutia poľnohospodárskej výroby. Túto celonárodnú otázku budeme musieť riešiť v priebehu tretej päťročnice so všetkou zodpovednosťou a dôslednosťou.

Päťročný plán predpokladá, že produktivita práce v poľnohospodárstve do roku 1965 vzrastie o 56 % a celkový objem výroby o 27,6 %. V poslednom roku tretej päťročnice sa bude na jednom hektári pôdy na Slovensku vyrábať 162 kg mäsa, čo je o 75 % viac ako v roku 1955, 643 litrov mlieka, t. j. o 77 % viac a vajec 500 kusov, teda dvakrát viac. Pôjde o to, aby sa intenzita poľnohospodárskej výroby na Slovensku v približne rovnakých prírodných podmienkach vyrovnala s úrovňou v českých krajinách.

čím sa poľnohospodárstvo na Slovensku bude môcť porovnávať i s krajinami s najvyspelejšou poľnohospodárskou výrobou.

Mohutný rozvoj poľnohospodárskej výroby umožní dôsledne uplatňovať socialistické formy veľkovýroby, využiť všetky možnosti zúrodňovania pôdneho fondu a novej techniky. Na zabezpečenie týchto úloh sa do poľnohospodárstva investuje zhruba 15 miliárd Kčs, čo znamená o dve tretiny viac ako v rokoch druhej päťročnice. Len na meliorácie sa vynaloží štyrikrát viac prostriedkov ako v rokoch 1956—1960. V rámci rozsiahlych vodohospodárskych úprav realizujú sa také veľké akcie, ako je úprava Východoslovenskej nížiny, kde sa zúrodní asi 120 000 hektárov pôdy. Podstatne vzrastie technická vybavenosť v poľnohospodárstve. Na našich poliach bude pracovať vyše 41 000 nových traktorov, ďalších 3700 obilných kombajnov a iných výkonných strojov, ktoré zvýšia a skvalitnia doterajší strojový park a ktoré pomôžu zvyšovať intenzitu výroby a uľahčia poľnohospodárske práce. V roku 1965 pripadne na jeden traktor už len 32 ha ornej pôdy. Vybavením poľnohospodárstva ďalšou technikou dostane sa toto odvetvie na takú úroveň, že prekročí terajšiu úroveň niektorých najvyspelejších kapitalistických krajín. Aké úlohy nás v tomto smere čakajú, potvrdzujú aj tieto skutočnosti: roku 1937 hrubá výroba na jeden hektár pôdy na Slovensku činila zhruba 60 % výroby dosahovanej v českých krajinách a roku 1957 asi 80 %. Do roku 1965 sa má tento rozdiel v podstate odstrániť. V širokom meradle sa bude súčasne zavádzať nová technológia poľnohospodárskej výroby hlavne v chove zvieratstva.

Pritom samozrejme musí stáť v popredí starostlivosti otázka sústavného skvalitňovania základného stáda a jeho očisťovania od tuberkulózy a brucelózy. Bude potrebné dôslednejšie plniť doteraz prijaté opatrenia a rozpracúvať podľa potreby ďalšie.

Vidno teda, že poľnohospodárstvo bude jedným z najdôležitejších úsekov hospodárstva, na zveľaďovanie ktorého bude musieť Slovenská národná rada, jej orgány, národné výbory i všetky zložky Národného frontu na Slovensku upriamiť svoju sústavnú starostlivosť.

Vieme, že doteraz dosiahnuté výsledky v poľnohospodárstve nie sú plne uspokojivé. Máme tu vážne úlohy zlepšiť a zvýšiť organizačnú i odbornú úroveň pracujúcich na našich veľkých socialistických výrobných jednotkách. Pri prechode na novú ústavnú organizáciu štátu posilnila naša strana naše jednotné roľnícke družstvá a štátne majetky novými, politicky a odborne vyspelými pracovníkmi. Treba im plne pomáhať, aby úlohy

úspešne zvládli, aby sa naše JRD stali skutočne socialistickými hospodárskymi jednotkami.

Prvoradú pozornosť budeme venovať rastlinnej výrobe spolu s výrobou kvalitných krmív, ktorá je základným odvetvím poľnohospodárstva a od ktorej rozvoja závisí aj vzostup živočíšnej výroby. Hlavnou cestou rozvoja rastlinnej výroby v našich podmienkach bude i naďalej zvyšovanie hektárových výnosov poľnohospodárskych plodín. V živočíšnej výrobe treba sa zamerať s veľkou zodpovednosťou hlavne na zveladenie základného odvetvia poľnohospodárstva — chovu hovädzieho dobytku a na podstatné zvýšenie úžitkovosti na všetkých úsekoch živočíšnej výroby.

V súčasnom období do popredia našej pozornosti sa dostáva žatva, mlatba a výkup obilia i ďalších plodín. V záujme rýchleho a bezstratového vykonania týchto dôležitých prác, ktoré sú už v plnom prúde, bude treba v maximálne možnej miere organizovať predovšetkým plné využitie všetkých strojov, zapojiť miestne obyvateľstvo i pracujúcich z miest, najmä z administratívy. Tým predídeme zbytočným stratám, ktoré by vznikli oneskorenou žatvou a mlatbou. Súčasne si musíme uvedomiť, že podmietková orba je jedným z dôležitých opatrení na utvorenie predpokladov dobrej úrody v budúcom roku. Preto bude treba podmietkovej orbe a sejbe strniskových miešaniek venovať mimoriadnu pozornosť.

Súdružky a súdruhovia poslanci!

Naďalej zostáva našou úlohou zabezpečovať dokončenie združstevňovania, pričom naši poľnohospodárski odborníci budú musieť poskytovať ešte účinnejšiu pomoc pri zakladaní JRD, pri organizovaní výroby a jej zameraní v horských a podhorských oblastiach, kde nás teraz čakajú najväčšie úlohy. Súčasne s rozširovaním členskej a pôdnej základne JRD treba zabezpečovať ich ďalšie politické a ekonomické upevňovanie. Získavanie mládeže do poľnohospodárstva, školenie poľnohospodárskych odborníkov i všetkých poľnohospodárskych pracovníkov musí stáť v popredí našej starostlivosti.

V minulých týždňoch na všetkých obciach, JRD a štátnych majetkoch prerokúvali naši poľnohospodári list Ústredného výboru KSČ o úlohách tretej päťročnice. Pri tejto príležitosti v stovkách našich JRD a štátnych majetkov prijali socialistické záväzky za predčasné splnenie úloh tretej päťročnice v poľnohospodárstve. Príkladom iniciatívy vo zvyšovaní poľnohospodárskej výroby môžu byť JRD v Zelenči, Božetechove, Senci, v Ivanke pri Dunaji, ďalej JRD v okrese Topoľčany a mnohé iné. Podobne môžu slúžiť za príklad štátne majetky v Palárikove, Želiezovciach

a ďalšie, ktoré sa na základe reálnych podmienok a záväzkov rozhodli splniť úlohy päťročnice za štyri roky. Takúto iniciatívu budeme v plnej miere nielen podporovať, ale aj našou činnosťou ďalej rozvíjať.

S osobitnou pozornosťou sa treba zamerať na splnenie plánovaných úloh vo výkupe živočišných produktov, ktorý od začiatku tohto roku — ako všetci dobre vieme — značne zaostáva.

Riadenie poľnohospodárskej výroby pri novom usporiadaní slovenských národných orgánov — ako teda zo všetkého vyplýva — bude potrebné zabezpečovať sústavnou analýzou socialistickej poľnohospodárskej výroby a rozpracovávaním metód riešenia jej špeciálnych problémov, aby sme dosiahli čo možno v najkratšom čase vyrovnanie úrovne intenzity poľnohospodárskej výroby na Slovensku s úrovňou v českých krajocho.

Na základe návrhov povereníka Slovenskej národnej rady pre pôdohospodárstvo a predsedu tejto komisie bude Slovenská národná rada a jej predsedníctvo prerokúvať dôležité opatrenia pre rozvoj poľnohospodárstva na Slovensku. Činnosť komisie Slovenskej národnej rady pre pôdohospodárstvo musí sa sústreďiť na organizovanie plnenia úloh stanovených stranou a vládou v úzkej spolupráci s aktívom najlepších odborníkov vedy a praxe predovšetkým na tie úlohy, ktoré vyžadujú bezprostrednú pomoc v poľnohospodárskych závodoch, aby sa iniciatíva a aktivita pracovníkov v poľnohospodárstve rozvíjala správnym smerom. Pôjde o to, aby sa aj u nás čím rýchlejšie utvárali podmienky hospodárenia na pôde na vedeckých základoch, ako nás k tomu povzbudzuje príklad sovietskych kolchozníkov a sovchozníkov.

Súdružky a súdruhovia, také sú v podstate naše perspektívy a úlohy v oblasti rozvoja ekonomiky a rastu materiálnej výroby v nastávajúcom období, ktorými sa utvárajú ďalšie priaznivé podmienky pre rast životnej a kultúrnej úrovne nášho ľudu.

Dva rozhodujúce faktory budú pritom ovplyvňovať rast príjmov obyvateľstva a tým i rast osobnej spotreby. Predovšetkým sa zvýši celková zamestnanosť v národnom hospodárstve. V priebehu tretej päťročnice zapojí sa do pracovného procesu vyše 176 000 nových pracovníkov. Pritom dôjde v značnom rozsahu k presunu nateraz nie dosť produktívne využitých pracovných síl v poľnohospodárstve do iných odvetví, čo bude mať veľký význam pre zvýšenie príjmov a tým i životnej úrovne tých pracovníkov, ktorí zostanú v poľnohospodárstve. Vzrast zamestnanosti sa sústreďí do odvetví materiálovej výroby, keď z celkového prírastku pôjde do priemyslu a stavebníctva takmer 65 %, pričom v súlade s celkovým zameraním posilnia sa odvetvia ťažkého priemyslu, najmä strojárstva, metalurgie a chémie.

S osobitnou pozornosťou sa bude riešiť otázka utvárania predpokladov pre vzrast zamestnanosti žien. V súčasnom období predstavuje podiel zamestnaných žien na celkovej zamestnanosti približne 33 %. V roku 1965 bude to už vyše 36 %, čo konkrétne znamená vyše 400 000 zamestnaných žien v našom národnom hospodárstve okrem poľnohospodárstva. To iste vyžaduje vyvinúť maximálne úsilie, aby ženy dostali primeranú kvalifikáciu a aby sme pre ich zaradenie do pracovného procesu utvárali v súlade s plánom aj vhodné podmienky najmä výstavbou jasli, materských škôl a všestranným rozvojom služieb. Len takto bude možné splniť aj úlohu využiť pracovnú aktivitu našich žien a umožniť im súčasne plniť svoje povinnosti v rodine, v politickom a spoločenskom živote.

Druhým faktorom bude ďalší rast nominálnych zárobkov a utváranie predpokladov pre zvyšovanie reálnych miezd postupným znižovaním maloobchodných cien, rozširovaním bezplatných služieb a inými opatreniami, ktoré bude naša strana a vláda NF postupne uskutočňovať. Na zabezpečenie týchto predpokladov je nevyhnutné ďalej zvyšovať produktivitu práce a efektívnosť v celom našom národnom hospodárstve, znižovať ďalej vlastné náklady, odstraňovať nepodarkovosť a stratovosť, bojovať za úsporu materiálu, za odstraňovanie prestojov, za lepšie využívanie základných fondov zavádzaním dvojsmennosti a súčasne s tým ďalej zavádzať a prehĺbovať vnútropodnikový chozrasčot. Produktivita práce bude sa opierať ešte viac ako doteraz o vybavenosť hospodárstva základnými fondami s vysokou technickou úrovňou, o sústavné zvyšovanie kvalifikácie pracovníkov, najmä technických kádrov, o ďalšie zlepšovanie celkovej organizácie výroby, jej riadenia a zvyšovanie kultúrnosti práce. O aké veľké úlohy v raste produktivity práce ide, možno posúdiť z toho, že v priemysle bude treba kryť prírastok výroby v tretej päťročnici zo 77 %, v stavebnej výrobe z 85 % zvýšením produktivity práce. Podobne to bude aj v ostatných odvetviach národného hospodárstva. Treba vychádzať z poučiek Vladimíra Iljiča Lenina, že produktivita práce je tým najdôležitejším ukazovateľom nielen pre posudzovanie úrovne ekonomiky, ale aj pre víťazstvo socializmu nad kapitalizmom. V tomto smere máme v našej výrobe, predovšetkým v našich priemyselných závodoch, v stavebníctve a napokon i v doprave ešte veľké možnosti, ktoré pri ďalšom účelnom rozvíjaní iniciatívy pracujúcich na všetkých pracoviskách budeme ešte dôslednejšie odкрývať a využívať. K tomu je, pravda, nevyhnutné ďalej skvalitňovať organizáciu práce a úroveň riadenia v celom národnom hospodárstve za iniciatívnej účasti všetkých našich pracujúcich.

Z rokovania a uznesenia celoštátnej konferencie našej strany vyplýva, že v súvislosti s celkovým rozvojom ekonomiky a zvyšovaním produktivity práce budú sa riešiť aj otázky rastu osobnej spotreby. Pritom maloobchodný obrat sa zvýši o 43,4 % v porovnateľných cenách roku 1960.

Významne vzrastie i spoločenská spotreba. Podstatne rýchlejšim tempom ako doteraz budú sa stavať priestory predovšetkým pre rozvoj školstva a zdravotníctva. Z investičných prostriedkov venovaných na výstavbu nových škôl pripadá na jedného žiaka ročne 695 Kčs. Okrem škôl vybuduje sa celý rad nových kultúrnych a osvetových zariadení, závodných a družstevných klubov, takže i z tejto stránky bude sa môcť i táto časť našej republiky porovnávať s kultúrne najrozvinutejšími krajinami na svete. Ďalej bude značne vzrastať knižný trh a práve tak i návštevnosť v našich divadlách, kinách, knižniciach, na prednáškach a kultúrno-výchovných podujatiach. Pri súčasnom rozvíjaní všestrannej propagandy, predovšetkým ekonomickej a vedeckej, budú sa ďalej šíriť idey marxizmu-leninizmu v hlavách a srdciach nášho ľudu, bude sa upevňovať socialistické uvedomenie, československé socialistické vlastenectvo a proletársky internacionalizmus.

Podobnému rozmachu ide v ústrety i naše zdravotníctvo. V tretej päťročnici má sa vybudovať 13 nových nemocníc, a to v Bratislave, Malackách, Želiezovciach, v Šali, Žiari, Modrom Kameni, v Ilave, Čadci, Kráľovskom Chlmci, pri Východoslovenských železniarňach, v Snine, Starej Ľubovni a v Stropkove. Lôžková kapacita získaná novou výstavbou predstavuje o 3714 viac ako sa vybuďovalo za uplynulých 15 rokov.

Vážená Slovenská národná rada, súdružky a súdruhovia poslanci, za takýchto podmienok dosiahnutého stupňa politického, ekonomického a kultúrneho rozvoja, s takýmito perspektívami, plánmi a úlohami, s konkrétnymi a jasnými smernicami Komunistickej strany Československa ujíma sa svojej práce Slovenská národná rada v trefom volebnom období.

Program hospodárskej a kultúrnej výstavby Slovenska je skutočne grandiózny a veľmi radostný. Preto priťahuje — ako sa hovorí — záujem, oči a srdce pracujúcich. Jeho realizácia bude pôsobiť ako významný faktor ďalšieho upevňovania morálno-politickej jednoty nášho ľudu, ďalšieho zvyšovania socialistického uvedomenia občanov a prehľbovania bratského zväzku našich národov Čechov a Slovákov i občanov maďarskej, ukrajinskej a poľskej národnosti. Budú sa teda utvárať súčasne ešte priaznivejšie podmienky pre zvyšovanie aktivity a iniciatívy nás, pre ešte väčšie oduševnenie pracujúcich za plnenie múdrych smerníc Komunistickej strany Československa na všetkých úsekoch ná-

rodného hospodárstva, vedy, techniky a kultúry. A v tom je záruka — ako sa to prejavilo už v diskusiách o smerniciach k tretiemu päťročnému plánu, vo volebnej kampani, spojenej s celonárodnou diskusiou o návrhu na novú socialistickú ústavu a v samých významných voľbách — že všetci naši pracujúci sú odhodlaní vyvinúť maximálne úsilie v boji za dosiahnutie maximálnych cieľov v tretej päťročnici. Pritom treba vidieť, že rozsah a zložitosť úloh si skutočne vyžiada plné rozvinutie širokej iniciatívy našich pracujúcich.

V plnení týchto náročných úloh bude mať Slovenská národná rada, jej orgány a všetci poslanci veľmi významné poslanie. Pôjde najmä o to, vážené súdružky a súdruhovia, zo všetkých síl sa pričíňovať, všetku našu prácu predovšetkým k tomu zamerať, aby sa veľké a radostné ciele vyplývajúce z novej socialistickej ústavy, zo smerníc XI. sjazdu a celoštátnej konferencie našej strany čím skôr dosiahli.

Ako vyplýva z ústavy, slovenské národné orgány tvoria pevnú a nedeľiteľnú súčasť sústavy štátnych orgánov Československej socialistickej republiky. Slovenská národná rada, ktorej štruktúra a náplň je vám v podstate známa, je jednotným orgánom štátnej moci a správy na Slovensku.

Nové postavenie, štruktúra a náplň slovenských národných orgánov si vynútil dosiahnutý stupeň politického, ekonomického a kultúrneho rozvoja štátu a jeho nové územno-správne rozčlenenie, spojené s ďalšou širokou decentralizáciou právomoci a zodpovednosti na národné výbory, ďalej i náročnosť úloh, ktoré musíme splniť v období výstavby rozvinutej socialistickej spoločnosti. Je preto v plnom súlade s leninskými princípmi národnostnej politiky a s potrebami nášho štátu, našej spoločnosti v súčasnom období. Koniec koncov vieme, že štátne orgány sú historickou kategóriou, že teda nie sú nemenné, musia sa nevyhnutne vyvíjať, prispôsobovať novým podmienkam. V doterajšom vývine našej spoločnosti slovenské národné orgány nesporne splnili svoje poslanie, vykonali pod vedením našej strany veľký kus práce pre ekonomické a kultúrne povznesenie Slovenska ako pevnej súčasť Československej socialistickej republiky.

Riadenie jednotného československého národného hospodárstva v nových podmienkach územného členenia štátu, prehibovanie princípu demokratického centralizmu posilňovaním a skvalitňovaním ústredného riadenia a rozširovaním socialistickej demokracie si logicky vyžaduje aj zmeny v celkovej riadiacej práci, teda i v štruktúre orgánov štátnej moci a správy.

Riešením týchto otázok naša strana a jej ústredný výbor opäť preukázali veľkú starostlivosť o rozvoj štátu a jej orgánov ako

dôležitých nástrojov diktatúry proletariátu z hľadiska dosahovania tých veľkých a krásnych cieľov, o ktoré sa naša spoločnosť usiluje.

V tomto duchu treba chápať aj zmysel uskutočnených opatrení a zmien. Poslanie Slovenskej národnej rady je veľmi významné. „Tento národný orgán, v ktorom je zjednotená jeho mocenská i správna činnosť“ — ako uviedol na celoštátnej konferencii KSČ prezident republiky a prvý tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany Československa — „bude zabezpečovať riešenie úloh ďalšieho hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska v jednotnej Československej socialistickej republike tak, aby sa Slovensko už v najkratšom čase svojím stupňom rozvoja plne vyrovnalo českým krajom. Jeho povinnosťou súčasne bude, aby v spolupráci s krajskými a okresnými národnými výbormi pomáhal riešiť otázky ekonomického a kultúrneho vyrovnania jednotlivých slovenských krajov.“ Okrem riešenia regionálnych a niektorých špecifických problémov Slovenska z hľadiska ekonomického a kultúrneho rozvoja bude posudzovať súhrnné krajské plány, zabezpečovať zúrodňovanie pôdy a zvyšovanie poľnohospodárskej výroby, účelné využívanie pracovných síl, starať sa o rozvoj zdravotníctva, výstavbu miest a obcí, riešiť otázky kultúrnej a národnostnej politiky na Slovensku atď. Pritom bude jej dôležitou úlohou mobilizovať pracujúcich na Slovensku pre splnenie všetkých tých veľkých a radostných úloh, ktoré vyplývajú z tretej päťročnice na Slovensku. Ich úspešné zvládnutie si vyžiada hneď od začiatku našej činnosti vysokú aktivitu celej Slovenskej národnej rady, jej predsedníctva ako kolektívneho výkonného orgánu, jej komisií, kde sa sústreďí práca všetkých poslancov a širokého aktívu, i jej odborov na čele s príslušnými povereníkmi Slovenskej národnej rady. Sú dané podmienky pre pružnú, kvalitnú prácu a pre ešte dôslednejšie zabezpečovanie úloh v najužšej súčinnosti s naším pracujúcim ľudom.

Pritom treba, pravda, vidieť, že pracujúci ľud Slovenska sa prostredníctvom svojich volených zástupcov zúčastňuje na práci a rozhodovaní v najvyšších celoštátnych orgánoch štátnej moci a správy. Okrem toho, ako viete, niektorí členovia predsedníctva Slovenskej národnej rady sú členmi vlády a povereníci členmi kolégií ministrov. Je tu teda ešte väčšia spätosť, harmónia celoštátnych a regionálnych záujmov, o ktorú sa budeme musieť zvýšenou mierou starať hlavne v tom zmysle, aby celoštátne a celospoločenské záujmy boli vždy nadradené záujmom regionálnym a lokálnym, aby tu vždy vládla jednota uznávaná a plnená uznesením podľa zásad demokratického centralizmu.

To všetko len ešte väčšmi umožňuje cieľavedome pracovať

v slovenských národných orgánoch — s celoštátnym prehľadom a rozhľadom pre ešte rýchlejší všestranný rozvoj Slovenska v socialistickej Československej republike.

Samozrejme, z hľadiska plnenia všetkých tých náročných úloh bude nevyhnutné zmeniť aj metódy a formy práce, dať im leninský obsah. Pôjde najmä o to, aby sme zabezpečili pružnosť a konkrétnu prácu predsedníctva, ktoré bude mať významné poslanie ako výkonný orgán, aby sa rozvinula aktivita komisií, v ktorých budú pracovať jednak poslanci Slovenskej národnej rady a jednak poprední pracovníci z priemyslu, poľnohospodárstva, vedy a kultúry, v ktorých bude zvlášť úrodná pôda pre čoraz bližší styk s pracoviskami a pracujúcimi, pre ich iniciatívne podnety, pre rozvíjanie práce so širokým aktívom. Musíme si osvojiť taký štýl práce, aby poslanci Slovenskej národnej rady a jej orgány boli v plnom kontakte s pracoviskami, so závodmi a dedinami, s národnými výbormi, s našim pracujúcim ľudom. To si vyžiada i pružnosť v riešení otázok a plnení úloh, menej papiera a menej byrokracie, viac živé, konkrétnej práce s ľuďmi a medzi ľuďmi. To je podstata leninského štýlu práce, o ktorý sa budeme naďalej všetci svorne usilovať.

Štátna práca našich robotníkov, družstevných roľníkov, technickej, vedeckej a ostatnej inteligencie, iniciatíva pracujúcich je v tom zlatom fonde, s ktorým musíme narábať veľmi hospodárne a účelne. Len tak môžeme pod vedením našej strany splniť úlohy, ktoré sú skutočne rozsiahle a pritom veľmi radostné a všestranne náročné na organizátorskú a výchovnú prácu.

Pre úspešný nástup do plnenia úloh tretieho päťročného plánu má osobitne veľký význam splnenie a prekročenie plánu v tomto roku, ktorý je završujúcim rokom našej druhej päťročnice a v ktorom sa teda dávajú základy realizácie našich smelých plánov pre ďalšie obdobie. Naš pracujúci ľud pod vedením našej strany si utvoril k tomu priaznivé podmienky i tým, že pôvodne stanovené úlohy druhej päťročnice splnil už v máji tohto roku. To nám umožňuje, aby sme sa vypořádali s každým zaostávaním a aby sme — ako sa hovorí — nastupovali s čistým stolom a čistým kontom do veľkého a radostného obdobia tretej päťročnice. Posledné opatrenia našej strany, hlavne nová územná organizácia štátu, podstatné rozšírenie právomoci a zodpovednosti národných výborov a ich priame podriadenie vláde, utvárajú pre to ďalšie priaznivé podmienky.

Hlavný smer ďalšieho rozvíjania a prehľbovania socialistickej demokracie u nás spočíva v tom, že sa stále rozširuje účasť ľudu na správe štátu a na riadení hospodárstva pri súčasnom utužovaní jednotnosti riadenia z jedného centra.

Národné výbory ako miestne orgány štátnej moci a správy a ako najširšia organizácia pracujúcich zohrali už doteraz významnú úlohu v organizovaní iniciatívy a tvorivých schopností ľudu pre plnenie úloh plánu. Ich veľký podiel na prehĺbovaní socialistickej demokracie a na budovaní socialistickej spoločnosti nálezite ocenili najvyššie orgány našej strany. Najvyššieho uznania za doterajšiu záslužnú prácu sa národným výborom dostalo na aprílovom zasadnutí Ústredného výboru Komunistickej strany Československa, keď im naša strana zverila ďalšie úseky hospodárstva a vybavila ich takou právomocou, ktorá im umožňuje plne rozvinúť hospodársko-organizátorskú a kultúrno-výchovnú činnosť a jednak riešiť s konečnou platnosťou prevažnú časť otázok ďalšieho rozvoja hospodárstva a kultúry vo svojom obvode.

Osobitne to platí o miestnych a mestských národných výboroch, u ktorých sa poslednými opatreniami zvýšila právomoc v takom rozsahu, aby si občania mohli prevažnú časť svojich občianskych záležitostí vybavovať priamo na miestnom alebo mestskom národnom výbore.

Národné výbory svojou doterajšou prácou dokázali, že sú schopné zabezpečovať zvýšené úlohy, ktorými ich naša strana a vláda poverila. Zárukou dobrého plnenia týchto zvýšených úloh je aj vyše 60 000 novozvolených skúsených, politicky vyspelých, v práci osvedčených poslancov národných výborov, ktorí pod vedením straníckych orgánov a organizácií sa už s elánom púšťajú do práce, aby v plnej šírke uplatnili v praxi svoje doterajšie bohaté skúsenosti.

Už na prvých zasadnutiach národných výborov rozdelili prácu medzi poslancov národných výborov tak, aby každý mohol pracovať v tej komisii a na tom úseku, ktorý mu je povahou a skúsenosťami najbližší. Okrem toho do každej komisie zvolili jednu tretinu členov z radov odborníkov najvyspelejších a najskúsenejších občanov na príslušnom úseku. Takto sa na práci národných výborov zúčastňuje ďalších asi 20 000 odborníkov, ktorí nie sú poslancami. Keď k tomu pripočítame členov všetkých odborných a pomocných komisií, ktoré si rady národných výborov a jednotlivé odbory utvárajú, zisťujeme, že do práce národných výborov sa aktívne zapájajú skutočne desiatistice našich občanov. V tomto širokom zapájaní pracujúcich do činnosti národných výborov a ich orgánov treba vidieť už nový štýl ich práce a ich tvorivý prístup k voľbe správnych metód a foriem, ako najlepšie podchytiť a organizovať iniciatívu pracujúcich a orientovať ich na plnenie najdôležitejších úloh plánu a rozpočtu.

Naša strana už niekoľko ráz upozorňovala, že práve v miest-

nych a mestských národných výboroch je ťažisko práce a tam treba hľadať hlavný článok pre ďalšie zlepšovanie činnosti národných výborov a organizovanie účasti občanov na správe štátu a na riadení hospodárstva. Na tento stupeň národných výborov bude treba zamerať zvýšenú pozornosť v nových podmienkach riadenia. Zo 60 205 novozvolených poslancov národných výborov na Slovensku pripadá 56 959 poslancov, t. j. 94,5 % na miestne a mestské národné výbory. Toto ukazuje, že ťažisko riadiacej práce krajských a okresných národných výborov treba vidieť v poskytovaní účinnej pomoci miestnym národným výborom.

Dosiahnuť stav, aby sa každý poslanec miestneho a mestského národného výboru stal skutočným organizátorom iniciatívy pracujúcich vo svojom volebnom obvode, je prvý predpoklad pre to, aby sa mohli aj zvýšené úlohy národných výborov zabezpečovať plynule a rovnomerne, kvalitnejšie ako doteraz. Významným pomocníkom pri rovnomernom zabezpečovaní plnenia plánu budú komisie národných výborov, ktoré sa odteraz stávajú nielen iniciatívnymi a kontrolnými, ale aj výkonnými orgánmi národného výboru a sú vybavené patričnou výkonnou právomocou. Prostredníctvom komisií bude môcť každý novozvolený národný výbor účinne riadiť a kontrolovať plnenie plánu v hospodárstve, ktoré má vo svojej správe. Tým, že jedna tretina členov komisií sú rodnej strane a republike oddaní odborníci z príslušného úseku, dosiahne sa ďalšieho zvýšenia úrovne riadiacej práce národných výborov, zlepši sa príprava materiálov a návrhov uznesení pre príslušné orgány národných výborov.

Od 1. júla 1960 všetky národné výbory riadi priamo vláda. Všetky národné výbory, najmä všetky KNV, budú teda mať rovnaký, bezprostredný vzťah k ústredným orgánom štátu. Toto rozhodnutie našej strany plne zodpovedá dôslednému uplatňovaniu princípu demokratického centralizmu v praxi. Odstránil sa tu medzičlánok, ktorý predstavovali doterajšie povereníctva a niektoré oblastné orgány. Význam novoutvorených krajov sa podstatne zvýšil. V nových podmienkach budú môcť ešte lepšie pracovať a zabezpečovať úlohy celoštátne i krajové a miestne potreby našich občanov.

Národným výborom pri zabezpečovaní zvýšených úloh bude treba poskytovať účinnú pomoc. Túto pomoc budú v plnom rozsahu dostávať priamo z vlády, z jednotlivých ministerstiev a ostatných ústredných orgánov. Bude však potrebné, aby poslanci Slovenskej národnej rady a jej orgány účinne pomáhali národným výborom. Práve od poslancov Slovenskej národnej rady sa vyžaduje, aby živým stykom s národnými výbormi a so svojimi voličmi, účasťou na zasadnutiach národných výborov,

prípadne ich rád, pomáhali v širokej mobilizácii pracujúcich za úspešné plnenie a splnenie národohospodárskeho plánu a rozpočtu príslušného národného výboru. Ďalej, aby v jednotlivých komisiách Slovenskej národnej rady nastoľovali závažné otázky, s ktorými sa národné výbory a ich orgány boria, aby svojou aktivitou a bohatými životnými skúsenosťami pomáhali riešiť tie otázky, s ktorými žijú naše pracoviská, náš pracujúci ľud.

Súdružky a súdruhovia, nestrácajme zo zreteľa, že hlavnou úlohou Slovenskej národnej rady, jej orgánov a poslancov bude vždy zo všetkých síl prispievať k plneniu uznesení Komunistickej strany Československa a vlády Národného frontu, k ďalšiemu upevňovaniu a rozvíjaniu výdobytkov našej socialistickej revolúcie, k utváraniu podmienok pre sústavné zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne nášho ľudu.

Nebudeme šetriť sily, aby sme dôsledným plnením našich úloh a celkovou činnosťou Slovenskej národnej rady prispievali k ďalšiemu všestrannému rozvoju, k ďalšiemu všestrannému obohateniu a rozkvetu našej drahej Československej socialistickej republiky, aby bola vyspelým, krásnym a šťastným domovom všetkého nášho ľudu, milovanou vlasťou bratských národov — Čechov a Slovákov, ako i príslušníkov maďarskej, ukrajinskej a poľskej národnosti, ktoré pod vedením našej komunistickej strany, v bratskej jednote a v súdružskej spolupráci postupujú vpred k prekrásnym cieľom budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti.

Pevne zomknutí pod víťaznými zástavami našej strany budeme tým súčasne prispievať k veľkému, vysoko humánnemu a šlachetnému úsiliu našej socialistickej republiky v upevňovaní spravodlivého mieru na svete, v presadzovaní principiálnej leninskej idey mierového spolunažívania, ktorú tak hlboko marxisticky rozviedol prvý tajomník ÚV KSČ a prezident našej socialistickej republiky súdruh Antonín Novotný na celoštátnej konferencii našej strany. Veľký ohlas, ktorý vyvolali tieto zásadné slová na všetkých pracoviskách, svedčí o tom, ako jednomyseľne stojí náš pracujúci ľud i v tejto časti republiky za stanoviskom našej straníckej delegácie na júnovej porade predstaviteľov komunistických a robotníckych strán v Bukurešti, ako je rozhodnutý zmnohonásobiť svoje mierové úsilie vo vernom, nenarušiteľnom spojení a bratskej družbe s národmi Sovietskeho zväzu — s touto základnou pevnosťou a majákom všetkých svetových síl socializmu a mieru.

Nech žije nenarušiteľná bratská družba národov Československej socialistickej republiky! (*Dlhotrvajúci poľesk.*)

Nech žije náš pracujúci ľud, predchnutý socialistickým vlaste-

nectvom a proletárskym internacionalizmom! (*Dlhotrvajúci potlesk.*)

Nech žije naša rodná Komunistická strana Československa, vedúca sila našej spoločnosti! (*Dlhotrvajúci búrlivý potlesk. Poslanci povstali a spoločne volajú: Nech žije KSČ!*)

Sláva Československej socialistickej republike! (*Dlhotrvajúci potlesk.*)

Pod vedením našej rodnej Komunistickej strany Československa pôjdeme ďalej a úspešne vpred k víťazným cieľom budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti! (*Dlhotrvajúci búrlivý potlesk. Volanie: Nech žije KSČ! Nech žije Sovietsky svaz!*)

Podpredseda Majling:

Ďakujem predsedovi Slovenskej národnej rady s. Strechajovi za prednesené vyhlásenie.

Oznamujem 30-minútovú prestávku.

(*Prestávka 30 minút.*)

(*Po prestávke:*)

Predseda Strechaj:

Pokračujeme v rokovaní.

Vážená Slovenská národná rada!

K slovu sa prihlásil prezident Československej socialistickej republiky a prvý tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany Československa s. Antonín Novotný. (*Dlhotrvajúci potlesk.*)

Prosím, aby sa ujal slova.

Prezident republiky s. Antonín Novotný:

Soudruzí poslanci Slovenské národní rady,
vážení hosté!

Dovoľte, abych vás, poslance Slovenské národní rady, jménem ústředního výboru komunistické strany a vlády Československé socialistickej republiky i jménem svým srdečně pozdravil u příležitosti vaší ustavující schůze. Z plna srdce vám přeji, drazí soudruzí, mnoho zdaru a úspěchů ve vaší práci pro blaho lidu, pro rozkvet naší socialistické země.

V minulých dnech se konala celostátní konference Komunis-

tické strany Československa, která svým jednáním a usneseními položila základ příštího rozvoje naší socialistické společnosti.

Vycházejíc z hlubokých společenských přeměn, kterými v uplynulých patnácti letech prošla naše vlast, vycházejíc ze skutečnosti, že u nás zvítězil socialismus, projednala celostátní konference návrh nové ústavy Československé socialistické republiky a doporučila ji ke schválení Národnímu shromáždění. Dále konference projednala a schválila návrh třetího pětiletého plánu, který stanoví konkrétní úkoly v rozvoji průmyslu, zemědělství, kultury a životní úrovně lidu pro období let 1961—1965. Je to období dovršování výstavby socialismu, rozvíjení vyspělé socialistické společnosti a shromažďování sil pro postupný přechod ke komunismu.

Návrh nové, socialistické ústavy republiky, doporučený celostátní konferencí komunistické strany, byl na prvním zasedání Národního shromáždění jednomyselně přijat a schválen. Tímto pro celou naši republiku významným aktem Národní shromáždění určilo i svou příští činnost jako náš nejvyšší socialistický zastupitelský zákonodárný sbor, který má z vůle lidu nejvyšší státně-politickou moc v našem socialistickém státě. Je to bezesporu také nejvyšší politický závazek pro všechny soudruhy poslance, aby pracovali v duchu socialistické ústavy ve prospěch lidu, společnosti a rozvoje země.

Dnešního dne se na své první schůzi rovněž ustavuje Slovenská národní rada, která je také socialistickým zastupitelským zákonodárným sborem. Má pracovat v úzkem kontaktu s Národním shromážděním a s krajskými národními výbory a v rámci své pravomoci a odpovědnosti zajišťovat řešení úkolů státního, národnostního a regionálního charakteru vyplývajících z budování rozvité socialistické společnosti.

Lze tedy říci, že nyní byla na všech úsecích uskutečněna potřebná zákonná, organizační a kádrová opatření související s hlubokou a významnou přestavbou celého státního ústrojí. Tato přestavba, kterou jsme začali uskutečňovat na podzim loňského roku, znamenala další podstatné prohloubení socialistické demokracie cestou zvyšování účasti pracujících na správě státu a řízení hospodářství. Zároveň přijetím třetího pětiletého plánu byly dány úkoly rozvoje národního hospodářství a kultury. Tím jsou vytvořeny všechny podmínky, abychom s jasnou perspektivou příštích let nastoupili k práci pro rozvoj naší společnosti, abychom úspěšně splnili usnesení XI. sjezdu a celostátní konference Komunistické strany Československa.

Dovolte mně, soudružky a soudruzi poslanci Slovenské národní rady a vážení přítomní, abych se ve svém vystoupení před ná-

rodním orgánem slovenského lidu dotkl některých závažných otázek a úkolů, které jsou před námi.

Naši hlavní pozornost při dalším rychlém hospodářském a kulturním rozvoji republiky soustřeďujeme na dva stěžejní úkoly: na zavádění nové techniky do všech odvětví výroby a na překonání nerovnoměrnosti, způsobené dosavadním zaostáváním zemědělské výroby za průmyslem a za potřebami našich cílů při zvyšování životní úrovně lidu. Tyto základní úkoly třetí pětiletky se promítají i do rozvoje hospodářství ve slovenských krajích. Odrazem toho je, že i v příštích letech počítáme především s další výraznější industrializací Slovenska a s podstatným zvýšením zemědělské výroby ve všech slovenských krajích.

Politika industrializace Slovenska, kterou naše komunistická strana uskutečňovala jako nedílnou součást a jeden z hlavních úkolů generální linie výstavby socialismu v naší zemi, vedla k hlubokým společenským, hospodářským, kulturním a nyní i organizačním změnám i ve slovenských krajích. To, že na Slovensku vzrostl silný průmysl, vyrostla svým počtem i politickým uvědoměním silná dělnická třída, je jedním z důležitých předpokladů, že můžeme stavět ve třetí pětiletce v rozvoji průmyslu slovenských krajů vysoké a náročné úkoly. S radostí vítáme, že pracující závodů a vesnic slovenských krajů přicházejí stejně jako pracující v celé zemi s velikou iniciativou a projev odhodlání stanovené úkoly výroby příštích let splnit a překročit. To je veliký slib do třetí pětiletky, kdy chceme další industrializaci v podstatě vyrovnat ještě existující ekonomické a také kulturní rozdíly mezi českými a slovenskými kraji, které jsou pozůstatkem panství buržoazie.

Z toho také vyplývá, že hospodářský rozvoj slovenských krajů, a to jak v průmyslu, tak i v zemědělství bude i nadále probíhat rychlejším tempem než v českých krajích. Zatímco v celé Československé socialistické republice se na třetí pětiletku počítá se vzrůstem průmyslové výroby o 56,4 % a zemědělské výroby o 22,8 %, pak na Slovensku vzroste průmyslová výroba o 84 % a zemědělská o 27,6 %. Přitom bych chtěl zdůraznit, že průmyslové závody Slovenska, s jejichž výstavbou a uváděním do provozu v příštích pěti letech počítáme, budou v některých průmyslových odvětvích zabezpečovat rozhodující část celostátního vzestupu výroby a budou mít velkou váhu v příštím rozvoji národního hospodářství celé Československé socialistické republiky.

Tak například bude v rozvoji naší metalurgie hrát neobyčejně důležitou roli nová hutná základna, která vzniká výstavbou Východoslovenských železáren v Košicích. Tato výstavba není jen záležitostí východoslovenského kraje, ani jen Slovenska, ale zá-

ležitosti všech krajů v celé republice, veškerého našeho průmyslu, všeho pracujícího lidu Československa. Podobně bude mít pro rozmach hospodářství celého státu dalekosáhlý význam rozvoj chemického průmyslu na Slovensku, jehož výroba má vzrůst o více než 164 %.

Nejdůležitějším v industrializaci Slovenska zůstává i nadále rychlý růst strojírenství. Jeho výroba se do roku 1965 zvýší více než na dvojnásobek a strojírenství bude nejsilnějším průmyslovým odvětvím na Slovensku. Třetí pětiletý plán počítá nejen s rozšířením a rekonstrukcí dosavadních, ale také s výstavbou nových závodů.

Zde bych chtěl upozornit na jeden velmi závažný problém. V naší zemi stavíme nové závody na světové technické úrovni, čímž chceme zabezpečit, aby co nejrychleji rostla společenská produktivita práce, aby úspora a ulehčení lidské práce byly co největší. Stává se však, že v mnohých závodech moderní technika není plně zvládnuta a využita. Zejména nové závody s novým strojovým zařízením budované ve slovenských krajích musí v soudružské spolupráci se závody v českých krajích a za účinné spolupráce ministerstev a odborů mnohem více a intenzivněji pečovat a růst kvalifikace dělníků, aby lépe zvládali novou techniku a technologii, novou organizaci práce. Zároveň s rostoucí naléhavostí vyvstává nutnost mnohem více než dosud vychovávat z příslušníků mladé slovenské dělnické třídy novou technickou inteligenci, kádry techniků a mistrů. Toho se musí se vši odpovědností a směrlostí chopit naše příslušné instituce a vysoké školy v celé republice. Přitom nejde jen o vzdělání na technických školách, ale je třeba, aby mladí technici ze slovenských závodů měli více než dosud možnost získat praktické zkušenosti v závodech českých krajů, které mají vysokou úroveň techniky, technologie i organizace práce.

Tím zajistíme, aby bylo stále lépe a maximálněji využíváno nových, na vysoké technické úrovni vybudovaných výrobních zařízení. To je cesta, aby se společenská produktivita práce a výroba zvyšovaly úměrně té technice, kterou do závodů dáváme. Ve slovenských krajích budujeme mnoho nových závodů. Je proto pochopitelné, že tyto problémy zdůrazňuji právě zde. Platí to však pro celou republiku, pro všechny náš průmysl.

Hovoříme-li, že rozhodujícím činitelem pro vítězství socialismu nad kapitalismem je produktivita práce, pak je třeba vidět, že rychlého růstu společenské produktivity práce můžeme dosáhnout jenom širokým rozvíjením duchovních sil našeho lidu, jeho vysokou politickou a odbornou zdatností, širokým uplatňováním nové techniky ve výrobě, přímo vědeckou organizací práce. To jsou

základní činitele, které nám umožní, abychom se v produktivitě práce dostali na přední místo v soutěži s kapitalistickými státy. Těmto základním činitelům růstu produktivity práce musíme proto v úsilí o rozvíjení naší socialistické společnosti věnovat prvořadou pozornost.

Stejně jako v celém Československu, patří i na Slovensku mezi prvořadě politicko-hospodářské úkoly rychlý rozvoj zemědělské výroby. Jde nám o to, aby do roku 1970 dostihlo zemědělství ve svém tempu průmysl, aby se zemědělství mnohem více než dosud podílelo na tvorbě národního důchodu a zvyšování životní úrovně pracujících.

Pro vyřešení tohoto stěžejního problému rozvoje socialistické společnosti máme u nás všechny předpoklady. V našem zemědělství nabytí na základě dobrovolného sdružování drobných a středních rolníků rozhodující převahy socialistický způsob hospodaření. Věříme, že i zbývající rolníci se v krátké době přesvědčí o správnosti združstevňování zemědělských hospodářství a také oni vstoupí do družstev.

Ústřední výbor komunistické strany na základě usnesení XI. sjezdu rozpracoval a uvádí v život celou řadu opatření souvisejících s řízením zemědělství, s posílením vlivu národních výborů na tento důležitý úsek našeho hospodářství, s rychlým rozmachem mechanizace zemědělství, s intenzivním zvyšováním úrodnosti půdy a zejména zabezpečením dostatku vody.

Za dosažení obratu v zemědělské výrobě nastupujeme tedy na široké frontě. Velkou sílu, která nám pomůže tento důležitý úkol vyřešit v co nejkratší době, vidíme v mocném rozmachu iniciativy všech pracujících, především však pracujících přímo v zemědělské výrobě. Proto naše komunistická strana uvítala a dává plnou podporu takovým projevům iniciativy, jakým byla výzva družstevníků okresu Přerov a jakým je nyní úspěšně se rozvíjející hnutí za splnění úkolů pětiletky v zemědělství za čtyři roky.

Že se toto hnutí zdárně rozrůstá a prohlubuje, o tom svědčí celookresní závazek topolčanských družstevníků, místních národních výborů, pracovníků státních statků a strojních a traktorových stanic v okrese. Vždyť ve slovenských krajích jsou velké možnosti rychle zvýšit intenzitu zemědělské výroby. Vezměme například Nitransko a celé jižní i východní Slovensko, kde lze podstatně zvýšit hektarové výnosy, jestliže zde bude dostatek vody. Zároveň jsou vzhledem k příhodným klimatickým podmínkám právě na Slovensku celé rozsáhlé zemědělské oblasti, kde můžeme, a také musíme dosahovat dvou úrod do roka.

Mnohá jednotná zemědělská družstva i celé okresy zde na Slovensku si v souvislosti se závazky splnit pětiletku za čtyři

roky stanoví úkol dosáhnout v intenzitě zemědělské výroby úrovně českých krajů. Tuto politicky velmi závažnou iniciativu je třeba uvítat a podpořit, neboť je to cesta k tomu, aby slovenské kraje v intenzitě zemědělské výroby české kraje v krátké době nejen dostihly, ale mají možnost je i předstihnout.

Předpokládaný rozvoj hospodářství vytváří příznivé podmínky pro růst životní úrovně pracujících Slovenska. Zároveň budou v širokém měřítku vytvářeny podmínky pro takový vzestup kultury a vzdělanosti slovenských pracujících, aby i v tomto směru byly co nejdříve definitivně odstraněny pozůstatky z období vlády buržoazie. Složitě a velké úkoly, které máme ve třetí pětiletce i v dalších letech před sebou, a zvláště rychle se rozvíjející hospodářství na Slovensku, kladou stále vyšší a vyšší nároky na vzdělanost lidu, na zvládnutí nejnovějších poznatků vědy a techniky. Teď se vši rozhodností děláme opatření k rozmachu zemědělského školství, abychom pro naši družstevní velkovýrobu vychovali nové agronomy, zootechniky a mechanizátory. Rozvoj zemědělského školství je důležitým předpokladem pro to, abychom měli na našich vesnicích dostatek kádrů, které budou s rozhledem a svými odbornými a politickými znalostmi směle řešit náročné úkoly zemědělské velkovýroby.

Musíme v tomto směru hledět dopředu a uvědomovat si, že zároveň s plněním úkolů dovršování výstavby socialismu se musí naši pracující a zejména naše mládež připravovat na život a práci v komunistické společnosti. Právě na této frontě kultury a vzdělanosti připadá národním výborům na Slovensku a zejména pak jeho národnímu orgánu — Slovenské národní radě, velmi významné místo a poslání, a na tento úsek musí zaměřit značnou část své činnosti. Jen tak bude možno učinit další krok vpřed a zabezpečit řešení jednoho z nejvážnějších a stěžejních úkolů naší kulturní revoluce.

Soudruzi a soudružky,

celé Československo a zvláště tvář Slovenska a život jeho lidu se za patnáct let lidově demokratického zřízení od základu změnily. Komunistická strana Československa, důsledně se řídící učením marxismu-leninismu, s úspěchem vyřešila národnostní otázku v naší republice. Mezi Čechy a Slováky jsou nyní bratrské vztahy naprosté rovnoprávnosti a v pevné jednotě lid obou národů nastupuje k řešení úkolů spjatých s rozvojem socialistické společnosti. Nerozborná jednota našeho lidu se vytvořila proto, že Komunistická strana Československa dokázala, aby se

řešení národnostní otázky a provádění industrializace Slovenska stalo věcí všeho československého lidu, záležitostí všech státních a hospodářských orgánů. Díky tomu vyrostla na Slovensku již uvědomělá dělnická třída, která spolu s dělnickou třídou českých krajů může dnes převzít mnohem větší odpovědnost a náročnější úkoly v hospodářském a kulturním rozvoji republiky v zájmu svobodného a šťastného života pro pracující v jednotné Československé socialistické republice.

Plnění usnesení XI. sjezdu Komunistické strany Československa a uskutečňování úkolů třetího pětiletého plánu rozvoje národního hospodářství a kultury rysuje před všemi československými pracujícími perspektivy všestranného rozkvetu naší vlasti.

Naše bratrské přátelství se sovětským lidem, naše příslušnost k mohutnému táboru socialismu a dosažené výsledky ve výstavbě socialismu, jak jsme je zakotvili v nové ústavě, to vše je nám pevným základem a dává neochvějnou víru v budoucnost.

Přijetí socialistické ústavy republiky, které bylo důstojným vyvrcholením oslav 15. výročí osvobození naší republiky Sovětskou armádou, bylo i důstojným oslavením práce a bojů předních pokrokových sil obou našich národů, které bojovaly za národní a sociální práva československého lidu. Ústava je výsledkem velké revoluční činnosti dělnické třídy, iniciativy tisíců našich revolučních pracovníků, kteří celá desetiletí bojovali za lepší zítřek našich pracujících, za vítězství socialismu. Ústava je výsledkem revoluční cesty naší marxisticko-leninské strany, jejích úspěšných bojů proti oportunismu a sektářství, za uplatnění leninských principů v životě a práci strany.

V této souvislosti vzpomínáme práce a životního díla soudruha Klementa Gottwalda, který stál v čele Komunistické strany Československa od roku 1929 a důsledně bojoval za prosazení revolučních bolševických metod a stylu do práce strany. Nezapomene-me také práce soudruhů Hybeše, Šmerala, Hakena, Steinerja, Švermy, Zápotockého, Čulena, Kubače a dalších a dalších soudruhů, kteří celý svůj život zasvětili bojům za vítězství idejí marxismu-leninismu, za radostnou skutečnost, kterou my dnes prožíváme.

Ohlas, s nímž se setkal u všech občanů republiky vypracování a přijetí nové ústavy, zakotvující všechny ty převratné změny, kterými jsme prošli, i cíle, kterých chceme dosáhnout, a také ohlas na vypracování a přijetí naší třetí pětiletky je důkazem vysokého socialistického uvědomění našeho lidu. Je svědectvím jeho pevné a silné morální a politické jednoty, jeho semknutosti kolem Komunistické strany Československa a zárukou úspěšného rozvoje naší socialistické společnosti.

Zároveň s těmito příznivými vnitropolitickými předpoklady jsou pro nás velikou posilou stále nové úspěchy, kterých dosahuje Sovětský svaz a celý socialistický tábor v boji za věc socialismu, za vítězství leninské politiky mírového soužití mezi všemi národy na světě.

My všichni i celá naše zahraniční politika plně stojíme na pozici politiky mírového soužití a přátelské spolupráce mezi všemi národy. Bojujeme-li za mírové soužití mezi národy s různým společenským zřízením, pak zároveň nezapomínáme, že na světě jsou imperialistické síly, jimž mírové soužití je sůl do očí. Proto stojíme bděle na stráži, zajišťujeme obranu své země a nebudeme litovat žádných prostředků, abychom pro náš lid uhájili mír.

Proto také plně souhlasíme s různými opatřeními Sovětského svazu, kterými zajišťuje nedotknutelnost své země proti provokačním činům amerických imperialistických sil. Výsledkem těchto různých opatření Sovětského svazu bylo sestřelení druhého amerického špiónážního letadla nad výsotným územím Sovětského svazu, poblíž Kolského poloostrova. Z tohoto dalšího agresivního činu amerických imperialistů je vidět, že se málo poučili z posledních událostí i z toho, že jim Sovětský svaz sestřelil již jedno jejich špiónážní letadlo nad svým územím. Je vidět, že si američtí imperialisté nechtějí uvědomit novou situaci, ve které se svět nachází, a chtějí stůj co stůj pokračovat v politice provokací, v politice studené války. To konečně ukazují i svými nepřátelskými akcemi vůči kubánské zemi. Jejich postoj vůči kubánskému lidu, který v duchu revoluce usiluje zbavit se nadobro imperialistického jha, je typickým postojem agresorů, kteří si ve své bohorovnosti myslí, že si mohou beztrestně dovolit všechno.

Československý lid odsuzduje tyto provokační činy vlády Spojených států amerických, které nejsou ničím jiným než cestou k zostření mezinárodního napětí a které mají narušit mír ve světě.

Soudruzi poslanci,

máme všechny předpoklady k tomu, abychom se zdarem dospěli k našim smělym cílům, vytyčeným XI. sjezdem a celostátní konferencí Komunistické strany Československa. Nyní záleží na naší společné práci, na tom, jak dokážeme těchto předpokladů využít, jak dokážeme naše usnesení a plány přeměnit ve skutečnost.

Pevně věřím, že se nám to podaří a že se ctí splníme úkoly budování rozvinuté socialistické společnosti a učiníme tak významný krok pro přechod ke komunismu.

Přeji vám, poslancům Slovenské národní rady, všem poslancům národních výborů a všem pracujícím na Slovensku ještě jednou jménem ústředního výboru Komunistické strany Československa i jménem svým, aby vaše úsilí a práce pro další hospodářský a kulturní rozmach naší socialistické vlasti přinesla ty nejlepší výsledky.

Zároveň mi dovozte, abych při této významné příležitosti vřele soudružsky pozdravil našeho věrného přítele, bratrský sovětský lid, Komunistickou stranu Sovětského svazu a sovětskou vládu. Abych tlumočil naše pozdravy všem bratrským zemím socialistické soustavy a jejich lidu.

Ať žije naše dělnická třída a všechen pracující lid. Ať žije Komunistická strana Československa!

Nechť dále sílí bratrský svazek obou našich národů Čechů a Slováků!

Ať žije naše Československá socialistická republika, socialistická vlast pracujících!

(Dlouhodobý buřlivý potlesk. Poslanci povstali a společně volají: Nech žije KSČ! Nech žije Sovětský svaz!)

Predseda Strechaj:

Vážený súdruh prezident!

Dovoľte, aby som vám čo najúprimnejšie poďakoval za Váš významný prejav a ubezpečil vás v mene celej Slovenskej národnej rady, všetkých jej poslancov, že nebudeme šetriť silami, aby sme z tohto jednotného národného orgánu, zo Slovenskej národnej rady vytvorili čo najúčinnější nástroj našej rodnej strany a slovenského ľudu pri zabezpečovaní krásnych úloh, ktoré pre celý ďalší všestranný rozkvet a rozvoj Československej socialistickej republiky vytýčila celoštátna konferencia našej strany schválením tretieho päťročného plánu rozvoja národného hospodárstva a novej ústavy.

Ako poslanci Slovenskej národnej rady budeme usilovať o ďalšie prehĺbvanie jednoty oboch našich bratrských národov a všetkého ľudu a o upevnenie a prehĺbvanie nerozbornej družby našich národov s hrdinským sovietskym ľudom a takto prispievať k ďalším novým víťazstvám pracujúcich Československa v boji za spravodlivý mier a socializmus, pre šťastie a blaho nášho nadaného a pracovitého ľudu. *(Potlesk.)*

Vážená Slovenská národná rada!

Ustavujúcu schôdzu prerušujem a oznamujem, že v rokovaní pokračujeme zajtra 15. júla 1960 o 9.00 hodine predpoludním.

Pokračovanie 1. (ustavujúcej) schôdze Slovenskej národnej rady
15. júla 1960 o 9. hodine

Predseda Strechaj:

Drahý súdruh prezident republiky, vážená Slovenská národná rada!

Pokračujeme v prerušenej ustavujúcej schôdzi Slovenskej národnej rady.

Zisťujem, že Slovenská národná rada je spôsobilá sa uznášať.

Nasleduje

rozprava.

Oznamujem, že do rozpravy sa prihlásili títo poslanci: Ján Štencľ, Emília Muriňová, Ján Humeník, povereník Slovenskej národnej rady Jozef Gajdošík, poslanci dr. Miloš Krno, Irma Vidová, dr. Imrich Ivančo, člen Predsedníctva Slovenskej národnej rady Michal Žákovič a poslanec Vojtech Choleva.

Dávam slovo poslancovi Jánovi Štenclovi.

Poslanec Štencľ:

Vážený súdruh prezident, vážená Slovenská národná rada!

S veľkou pozornosťou sme počúvali vystúpenie prvého tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a prezidenta republiky súdruha Novotného, ako i prehlásenie podpredsedu vlády a predsedu Slovenskej národnej rady súdruha Strechaja.

V histórii našich národov nebolo ešte nikdy medzi našim ľudom toľko radosti a nadšenia ako v týchto dňoch, keď sa rozniesla do celého sveta zpráva, že Národné zhromaždenie schválilo návrh Československej socialistickej ústavy, ktorý predložil Národnému zhromaždeniu za Komunistickú stranu Československa a Národný front Čechov a Slovákov prvý tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a prezident republiky súdruh Novotný.

Túto radosť prejavovali tisícové davy v špalieroch na uliciach, v oknách a balkónoch, na stromoch i strechách, ktoré menom pracujúcich celého Slovenska vítali delegáciu ÚV KSČ a vlády, vedenú prezidentom republiky a prvým tajomníkom ÚV KSČ súdruhom Antonínom Novotným.

Všade tam, kde sa súdruh prezident so svojím sprievodom objavil, bol oklopený horúcou láskou, obdarovaný kvetmi a srdečne pozdravovaný. Pracujúci prejavovali svoju oddanosť a vernosť KSČ, svojmu prezidentovi. S úsmevom v tvárach vyjadrovali úprimnú radosť a vďaku za všetko, čo strana pre blaho pracujúcich a rozkvet našej vlasti urobila.

Schválením novej ústavy a vyhlásením našej republiky za republiku socialistickú stala sa naša vlasť po Sovietskom sväze druhou socialistickou krajinou vo svete.

Vyhlásenie podpredsedu vlády a predsedu Slovenskej národnej rady súdruha Strechaja, ktoré vychádza zo záverov celoštátnej konferencie Komunistickej strany Československa a z vládneho vyhlásenia, obsahuje radostné perspektívy a ciele, ktoré bude náš ľud pod vedením strany bez pochyb nadšene uskutočňovať.

S pocitom radosti zdieľame aj hodnotenie výsledkov vykonanej pätnásťročnej práce, ktoré náš statočný a pracovitý ľud za toto obdobie pod vedením Komunistickej strany Československa dosiahol.

Hlboko zakotvili v našich myšliach najmä čísla nikdy predtým nevidaného ekonomického a kultúrneho rozvoja našej vlasti, najmä však Slovenska, zhrnuté v treťom päťročnom pláne.

Vysoko si oceňujeme najmä tú skutočnosť, že plán hrubej výroby druhého päťročného plánu bol splnený už v máji tohto roku, takže náš ľud v súčasnej dobe už pracuje na úlohách tretieho päťročného plánu, že produktivita práce v druhej päťročnici rástla rýchlejšie než sa predpokladalo, že bola splnená jedna z najobťažnejších a najdôležitejších úloh vo výstavbe socializmu — združstevňovanie poľnohospodárskej výroby, že bol prekročený aj objem investičnej výstavby a v súvislosti s tým bol zabezpečený aj úmerný rast životnej a kultúrnej úrovne, ako to predpokladali smernice XI. sjazdu KSČ.

Na základe takto dobre vykonanej práce sa uskutočnili dávne sny nášho ľudu, mohla byť naša republika vyhlásená za socialistickú a zaradili sme sa medzi štáty s najvyššou životnou úrovňou na svete.

Za toto obdobie, na rozdiel od kapitalistických vzťahov, ktoré sú založené na princípoch vykorisťovania a zbedačovania pracujúcich, vytvorili sa u nás v podmienkach oslobodenej práce vzťahy úplne nové, vzťahy socialistické.

Na týchto prekrásnych výsledkoch nášho pracujúceho ľudu, na úspešnom splnení druhého päťročného plánu, na dobudovaní materiálno-technickej základne socializmu, má okrem nezištnej pomoci Sovietskeho sväzu a celého socialistického tábora svoj veľký podiel najmä zavádzanie komplexnej mechanizácie a automatizácie, mimoriadna aktivita a iniciatíva pracujúcich podporovaná zásadnými opatreniami, ktoré uskutočnila naša strana v riadení, plánovaní a financovaní, prijímanie socialistických záväzkov na počesť 15. výročia nášho oslobodenia, na počesť celoštátnej konferencie KSČ, ako i rastúci počet brigád socialistickej práce.

Prezident republiky a prvý tajomník ÚV KSČ súdruh Novotný vo svojom významnom prejave včera povedal:

„Našu hlavnú pozornosť pri ďalšom rýchlom hospodárskom a kultúrnom rozvoji republiky sústreďujeme na dve základné úlohy:

1. na zavádzanie novej techniky do všetkých odvetví výroby,
2. na prekonanie nerovnomernosti spôsobenej doterajším zostávaním poľnohospodárskej výroby za priemyslom a potrebaní našich cieľov pri zvyšovaní životnej úrovne nášho ľudu.“

Dovoľte mi, aby som k tejto otázke povedal i ja niekoľko slov. Pri rozvíjaní techniky v našom národnom hospodárstve sa rozvinula a uplatnila tvorivá iniciatíva robotníkov, technikov i vedcov, najmä po vydaní téz o technickom rozvoji Ústredným výborom Komunistickej strany Československa a našou vládou v roku 1955.

V zmysle tohto dokumentu bolo v našich závodoch skonštruovaných a zavedených veľa nových strojov a zariadení, na základe čoho sa podstatne uľahčila práca, stúpila technická úroveň, pričom sme v niektorých prípadoch predstihli aj technickú úroveň vo svete.

Napríklad ročne bolo do našej výroby zavedených okolo 300 nových druhov strojov a zariadení.

Uskutočňovaním technického rozvoja v zmysle uznesenia Ústredného výboru našej strany stúpila vybavenosť strojov na jedného robotníka už v roku 1958 o 15 % napriek tomu, že stav zamestnanosti v našom priemysle sústavne stúpa.

Pozoruhodný rast základných prostriedkov sme dosiahli aj v minulom roku.

Napríklad v roku 1959 vzrástli oproti roku 1958 len strojné základné prostriedky na robotníka v priemysle o ďalších 19,7 % a spotreba elektrickej energie, keď odpočítame spotrebu prúdu pri výrobe hliníka, elektrolýzy a elektrických pecí, o 9,2 %.

Tým sa technická a ekonomická úroveň nášho národného hospodárstva ďalej zvýšila.

Tento rast technickej vybavenosti robotníkov sa odrazil vo zvyšovaní produktivity práce a v znižovaní nákladov.

Podiel živej práce na nákladoch sa znížil z 31,3 % oproti roku 1955 na 28,5 %.

Vyššia technická vybavenosť v celom našom národnom hospodárstve bola dosiahnutá predovšetkým na základe rýchleho rozvoja nášho strojárkeho priemyslu.

Vo všetkých odvetviach nášho národného hospodárstva bola rozvinutá predovšetkým mechanizácia hlavných prác, ťažkých

a zdraviu škodlivých prác a v niektorých úsekoch došlo ku komplexnej mechanizácii.

V mnohých podnikoch bol zavedený nový progresívny technologický postup a čiastkové úspechy boli dosiahnuté aj v automatizácii výrobných procesov.

Toto všetko malo kladný vplyv na predčasné splnenie druhého päťročného plánu, na väčšiu rast produktivity práce, než sme predpokladali, a na zvyšovanie životnej úrovne nášho ľudu.

Uvedomujúc si však obrovský ekonomický a kultúrny rozvoj v našej vlasti a najmä na Slovensku, zhrnutý v treťom päťročnom pláne, doterajšie výsledky komplexnej mechanizácie a automatizácie ešte nezodpovedajú daným možnostiam a potrebám našej rozvinutej výroby.

Vo všetkých odvetviach nášho národného hospodárstva máme ešte stále veľký podiel ručných alebo málo mechanizovaných prác.

Napríklad v uhľových baniach z celkovej ťažby z porubov nakladáme ručne ešte stále 54 % uhlia.

Ešte horší pomer je na rudných baniach.

Pritom netreba hádam zdôrazniť, že nakladanie je jedna z najťažších prác v baniach.

V stavebníctve pracuje ručne temer tri štvrtiny pracovníkov.

V strojárstve činí ručná práca zhruba 50 %.

V poľnohospodárstve a v lesoch pracuje viac ako 40 % z celkového počtu obyvateľstva, čo je veľmi nepriaznivé.

Dosiahnuť zásadný obrat vo zvyšovaní poľnohospodárskej výroby a najmä vo zvyšovaní produktivity, splniť tretí päťročný plán za 4 roky môžeme aj v poľnohospodárstve, obdobne ako v priemysle, hlavne pomocou pokrokovej techniky.

Veľmi pomaly postupuje mechanizácia v administratívnych prácach, ktorú vykonáva niekoľkotisíc pracovníkov.

Nedostatočne sa rozvíjala najmä mechanizácia pomocných a vedľajších prác.

Ukazuje sa, že tieto úseky sú najdôležitejšou oblasťou pri zavádzaní techniky a môžu byť jedným z hlavných zdrojov rastu produktivity práce.

Pomocné a vedľajšie práce sa stávajú rozhodujúcim článkom našej starostlivosti v tomto smere, lebo nám doteraz znižujú efekt mechanizácie a automatizácie.

Stali sa už brzdou našej pokrokovej techniky, lebo znemožňujú zavádzanie komplexnej mechanizácie.

Vhodnou mechanizáciou, prípadne automatizáciou vedľajších a pomocných prác a pri súčasnom zlepšovaní organizácie výroby

by sa mohli uvoľniť značné zdroje pracovníkov pre rozširovanie výroby.

Zoberme si len vnútropodnikovú dopravu, ktorá v súčasnej dobe viaže v našom národnom hospodárstve zhruba 900 tisíc pracovníkov práve pre nedostatočnú mechanizáciu v preprave, nákladky a vykládky.

Len ročné mzdové náklady činia okružle okolo 13 miliárd korún, nehovoriac o zaťažení celkovej produktivity.

Pritom by tieto úseky mohli byť pri relatívne menších spoločenských nákladoch zmechanizované a dosiahli by sme podstatnú zmenu v štruktúre pracovníkov v prospech rozhodujúcich produktívnych prác.

Obrovský význam a naliehavosť komplexnej mechanizácie a automatizácie, ako aj zavádzanie nových progresívnych technologických postupov do našej výroby a v spojitosti s tým nutnosť zvýšiť organizátorskú a riadiacu prácu na úrovni svetovej techniky, sa nám tým viac ukáže, keď sa dívame do budúcich perspektív, ktoré nám vytýčila celoštátna konferencia našej strany do roku 1965:

Zvýšiť priemyselnú výrobu, a to len na Slovensku, do roku 1965 o 84 % oproti roku 1960, čo prakticky znamená oproti roku 1937 o 18-krát, alebo zvýšiť výrobu železa na Slovensku oproti roku 1960 o 17-krát a ocele viac ako 5-násobne, výrobu v chemickom priemysle o 1,6-krát, v strojárstve viac ako 2,2-krát a tak by som mohol uvádzať niekoľkonásobné zvýšenie stavebných hmôt, ťažbu uhlia, železnej rudy, nafty, výroby elektrického prúdu, zvýšenie výroby v poľnohospodárstve atď.

Toto zvýšenie by sme celkom iste nemohli zabezpečiť len zvyšovaním fyzickej námahy pracujúcich, prípadne zvyšovaním zamestnanosti.

Splnenie uznesenia celoštátnej konferencie našej strany o rozvoji národného hospodárstva do roku 1965 si vyžaduje energický obrat v starostlivosti o technický rozvoj a rozhodný boj proti formálnemu prístupu k novej pokrokovej technike, za plné využitie nových podmienok, ktoré poskytuje naše spoločenské zriadenie.

Nie zvyšovaním fyzickej námahy pracovníkov, ale technickým pokrokom a dôslednejším využívaním strojového parku chceme zabezpečiť ten obrovský ekonomický a kultúrny rozvoj, ktorý znie človeku pri čítaní ako rozprávka a ktorý je skĺbený s hospodárstvom celého socialistického tábora. Časové využitie strojového zariadenia sa v priebehu minulého roku vcelku nezlepšilo.

Priemerne pracovná smennosť v priemysle zostala zhruba na úrovni roku 1958 a u robotníkov činí 1,39.

Netreba hádam osobitne rozvádzať, aké škody nám tu vznikajú a aké obrovské rezervy máme v dôslednejšom využití strojov, v zavádzaní smernosti a mechanizácii.

Teda či chceme alebo nie, na túto oblasť musíme zamerať celú našu pozornosť, lebo je to v súlade so záujmami nášho ľudu a tretí päťročný plán s týmto obratom aj počíta.

Preto naša strana a sám prezident našej socialistickej Československej republiky súdruh Novotný pri každej príležitosti otázku techniky, zavádzania smernosti a využitia strojového parku stavajú tak vážne do popredia.

Vychádzajúc z tejto naliehavosti našich i sovietskych skúseností musíme i my, poslanci Slovenskej národnej rady, zamerať celé naše úsilie, opierajúc sa pritom o progresívnych technikov, robotníkov a priekopníkov brigád socialistickej práce, na zavádzanie komplexnej mechanizácie a automatizácie, na využitie doterajšieho strojového parku, a to vo všetkých odvetviach a pracoviskách nášho národného hospodárstva.

Poslanci Slovenskej národnej rady budú musieť zamerať svoju pozornosť aj na to, aby investičné prostriedky, ktoré sú určené pre rozvoj Slovenska, boli účelne a efektívne použité.

Ako sme počuli, v pláne rozvoja národného hospodárstva ČSSR do roku 1965 sa počíta pre ďalší rozvoj Slovenska s investičnými prostriedkami vo výške viac ako 100 miliárd korún.

To je vyšší obnos, ako sme preinvestovali za 15 rokov od oslobodenia.

Podľa plánu v tretej päťročnici postavíme len na Slovensku zhruba toľko závodov, ako sme postavili za uplynulých 15 rokov.

Budú to ďalšie pamätníky našej epochy, pamätníky jednoty a bratstva Čechov a Slovákov, pamätníky nerozborného československo-sovietskeho priateľstva a jednoty celého socialistického tábora, budú to už pamätníky Československej socialistickej republiky. *(Potlesk.)*

Bude potrebné skoncovať s tou praxou, že z celkových investičných prostriedkov ide väčšia časť na stavebnú výrobu a menšia na strojové vybavenie.

Bude potrebné skoncovať aj s takými prípadmi, že do nových vybudovaných závodov niekedy montujeme technické zariadenie vo svete už zastaralé a morálne opotrebované.

Cieľom našej strany je, a sú na to zabezpečené i prostriedky, aby v nových závodoch a rekonštruovaných starých závodoch prehovorilo posledné slovo svetovej techniky.

Všestranný rozvoj našej spoločnosti, skrátenie pracovnej doby, úloha dohnať a predstihnúť ekonomickú úroveň popredných kapitalistických krajín, si vyžaduje pozdvihnúť celkovú technickú

úroveň v našom národnom hospodárstve na nový, kvalitatívne vyšší stupeň, ktorý bez pochybností zabezpečí víťazstvo socializmu v súťažení dvoch svetových spoločenských ekonomických sústav.

Spolu s rastom technickej úrovne národného hospodárstva bude potrebné venovať pozornosť aj príprave odborných kádrov, a to počnúc od učňov až po vysokoškolákov.

Napriek stálemu skvalitňovaniu a veľkému rastu odborných pracovníkov treba považovať terajší stav vybavenia národného hospodárstva odbornými kádrami za nedostatočný, či už ide o odborne kvalifikovaných robotníkov, stredných technikov alebo vysokoškolské kádre.

Veľký nedostatok kvalifikovaných kádrov sa prejavuje najmä v rozhodujúcich odvetviach.

Kým na tisíc pracovníkov v hospodárstve na Slovensku pripadá 39,1 odborníkov s vysokoškolským vzdelaním, vo výrobných odvetviach máme spolu iba 13,4 odborníkov s vysokoškolským vzdelaním.

Tieto čísla poukazujú nielen na nedostatok kádrov s vysokoškolským vzdelaním, ale aj na nesprávne rozmiestnenie.

Podobná situácia je aj v kvalifikácii robotníkov.

Napríklad v podnikoch všeobecného strojárstva percento vyučených činilo z celkového počtu robotníkov len 27 %, v stavebníctve 26 %, v chémii 20 %, v doprave 16 %, v spojoch dokonca 13,5 % a tak by som mohol menovať aj ostatné odvetvia.

Vychádzajúc z tohto rozboru a majúc na zreteli ďalšiu potrebu odborných kádrov pre nové závody, ktoré sa v tretej päťročnici vybudujú, počíta plán nielen s väčším počtom odborne a vysokoškolsky vzdelaných pracovníkov, ale aj s podstatne vyšším stavom učňov.

Veľkosť úloh spočíva v tom, že tieto odborné kádre treba súbežne s obrovskou výstavbou pripraviť.

Tak napríklad v hutnom priemysle a v rudných baniach sa do roku 1965 plánuje, počnúc rokom 1962, každý rok zvýšiť stav učňov štvornásobne, v chémii v roku 1965 2,7-krát, v ťažkom strojárstve až 5-násobne atď.

Treba však upozorniť, že podniky sa na túto úlohu nedostatočne pripravujú.

V otázke prípravy kádrov a ich odborného rastu v súvislosti s potrebou a novou technikou Ústredný výbor Komunistickej strany Československa ako i vláda prijali niekoľko konkrétnych opatrení.

Bude závisieť aj od nás, poslancov Slovenskej národnej rady, ako sa budú tieto opatrenia zavádzať do života.

V posledných rokoch sa neustále zvyšuje aktívny záujem širokých mas o vzdelanie a novú techniku.

Túto rastúcu iniciatívu a záujem o novú techniku budeme musieť i my všestranne podporovať.

V súčasnej etape — v etape vyhlásenia našej republiky za republiku socialistickú — vyvstáva naliehavá úloha podstatne urýchliť tempo technického rozvoja.

Táto direktíva našej strany je o to naliehavejšia, že rozvoj vedy a techniky prebieha na celom svete búrlivým tempom, že stojíme na prahu vedecko-technickej a priemyselnej revolúcie vo svete.

Vážená Slovenská národná rada!

Pod vedením Komunistickej strany Československa, v pevnej jednote v socialistickom tábore na čele so Sväzom sovietskych socialistických republík, za účinnej pomoci všetkých zložiek Národného frontu a najmä Revolučného odborového hnutia a Československého sväzu mládeže, opierajúc sa o náš statočný a pracovitý ľud, vpred za zavádzanie novej techniky!

Nová technika má v našom socialistickom spoločenskom zriadení neobmedzené možnosti a je v boji za nepretržitý rast produktivity práce hlavným zdrojom a pre úspešné splnenie tretieho päťročného plánu našou hlavnou zbraňou.

S novou technikou vpred za ďalšiu výstavbu našej krásnej československej socialistickej vlasti! Za trvalý mier! (*Potlesk.*)

Predseda Strechaj:

Ďakujem poslancovi s. Jánovi Štenclovi za prejav.

Dávam slovo ďalšiemu rečníkovi, poslankyni s. Emílii Muriňovej.

Poslankyňa Muriňová:

Vážený súdruh prezident,

vážené súdružky, vážení súdruhovia!

Dovoľte, aby som pri príležitosti zasadnutia novozvolenej Slovenskej národnej rady vyjadrila našu radosť a radosť všetkých našich voličov, že Národné zhromaždenie jednomyselne a spontánne na doporučenie celoštátnej konferencie Komunistickej strany Československa a Ústredného výboru Národného frontu schválilo novú socialistickú ústavu Československej socialistickej republiky.

Tento rok, vážení súdruhovia poslanci a poslankyne, rok veľkolepých osláv pätnásteho výročia oslobodenia našej vlasti slávnou

Sovietskou armádou, rok víťazných volieb a nového územného členenia nášho štátu, rok, v ktorom sme po celonárodnej diskusii na základe jednotnej vôle našich pracujúcich schválili novú, už socialistickú ústavu, ostane navždy pamätníkom veľkej doby, v ktorej žijeme. Ostane medzníkom v našom napredovaní, rokom, v ktorom socializmus v našej vlasti zvíťazil a náš pracujúci ľud, vedený svojou slávnou Komunistickou stranou Československa, nastúpil cestu budovania vyspelej socialistickej spoločnosti.

Prvý tajomník ÚV KSČ a prezident našej republiky súdruh Novotný na celoštátnej konferencii KSČ mohol konštatovať, že všeludová diskusia k návrhu novej ústavy bola prejavom skutočnej demokracie, demokracie socialistickej, v ktorej všetci naši občania vyjadrili svoj názor a svojimi pripomienkami aktívne spolupracovali na vypracovaní konečného návrhu ústavy. Svedčí o tom počet schôdzí a besied, na ktorých bol návrh ústavy prerokovaný. Je to dôkaz demokratičnosti nášho zriadenia, že na 47 400 verejných schôdzkach, za účasti viac ako 4 miliónov našich občanov, vystúpilo 732 800 so svojimi pripomienkami a návrhmi.

Je to prejav veľkej iniciatívy, uvedomelosti a lásky všetkého nášho ľudu ku Komunistickej strane Československa a k našej socialistickej vlasti, že prerokovanie návrhu ústavy a smerníc tretieho päťročného plánu na našich závodoch a jednotných roľníckych družstvách bolo spájané s plnením úloh posledného roku druhej päťročnice, že bolo spájané s vytyčovaním a plnením nových záväzkov v priemysle i v poľnohospodárstve.

Práve na základe tejto iniciatívy mohla celoštátna konferencia KSČ schváliť zvýšenie výroby v priemysle v treťom päťročnom pláne z predpokladaných 50 % na 56 % a v poľnohospodárstve z 21 % na 22 až 23 %.

Historický fakt, že socializmus u nás zvíťazil, privítali státisíce našich robotníkov, technikov, novátorov, vedcov, družstevníkov a mechanizátorov s nadšením. Veľké odhodlanie a iniciatíva, príznačná pre všetok náš pracujúci ľud je zárukou, že program, konkretizovaný v našom treťom päťročnom pláne, bude splnený a že v krátkom čase budeme môcť nastúpiť cestu budovania komunistickej spoločnosti.

Diskusia k návrhu ústavy ukázala, s akým súhlasom naši pracujúci naplňujú jednotlivé články ústavy, ako sa usilujú, aby perspektívy ďalšieho rozvoja našej krajiny, vytyčené v ústave, sa postupne uskutočňovali.

Naši pracujúci s veľkou hrdosťou uvítali, že nová ústava je ústavou socialistickou, že celým svojím obsahom zakotvuje veľkú historickú skutočnosť — víťazstvo socialistickeho spoločenského

poriadku v našej vlasti. Z diskusie vyšiel i návrh, aby názov nášho štátu znel: Československá socialistická republika.

Nová socialistická ústava zakotvuje všetky nevyhnutné podmienky i pre ďalší mohutný rozkvet Slovenska v socialistickom Československu. Slovensko, kedysi biedne a zaostané, sa stalo v priebehu 15 rokov od oslobodenia hospodársky a kultúrne vyspelou súčasťou našej republiky, ktorá nastupuje k novému mohutnému rozkvetu vo všetkých oblastiach spoločenského života.

Naše dva bratské národy — Česi a Slováci, tak ako to povedal vo vyhlásení predseda Slovenskej národnej rady súdruh Strechaj, si v praxi budovania socializmu presvedčivo overili význam jednotnosti československého národného hospodárstva, ktorá umožňuje nebyvalý rast výrobných síl v celej našej vlasti a na tomto základe ďalšiu industrializáciu Slovenska.

Vzájomná účasť pracujúcich oboch našich národov na veľkých dielach výstavby socializmu, na Ostravsku, pri rozvoji pohraničných oblastí, pri budovaní nových priemyselných odvetví na Slovensku, výstavbe Východoslovenských železiarní a podobne, je demnou skutočnosťou, ktorá prispieva k neustálemu upevňovaniu našej republiky a tým aj spojiv medzi našimi bratskými národmi. Tak sa neprestajne utužuje morálnopolitická jednota všetkého nášho ľudu, priateľstvo našich národov a ich vzájomná úcta a dôvera.

Výrazným rysom v ďalšom upevňovaní jednoty našich národov, ktorý pracujúci ľud Slovenska prijal so spontánnym súhlasom, je aj novo upravené postavenie Slovenskej národnej rady v ústave Československej socialistickej republiky. Slovenská národná rada je národným orgánom štátnej moci a správy na Slovensku. V súlade s celoštátnym zákonodarstvom sa uznáva na zákonoch Slovenskej národnej rady vo veciach národnej alebo regionálnej povahy, pokiaľ na zabezpečenie všestranného hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska vyžadujú osobitnú úpravu.

Z toho vyplýva, že my, poslanci Slovenskej národnej rady, musíme úzko spolupracovať s národnými výbormi vo všetkých zásadných otázkach ich činnosti, pomáhať im pri zabezpečovaní plnenia celoštátnych smerníc a osobitne dbať o to, aby národné výbory správne riešili i všetky problémy národného a regionálneho charakteru.

Len v úzkom spojení práce nás, poslancov Slovenskej národnej rady, s činnosťou národných výborov v našich poslancských obvodoch budeme môcť úspešne zabezpečovať úlohy, ktoré pripadajú Slovenskej národnej rade v jednotnej sústave československých štátnych orgánov. Naša stála spolupráca s národnými

výbormi, najmasovejšou organizáciou všetkého nášho pracujúceho ľudu, a najmä poskytovanie konkrétnej pomoci národným výborom pri plnení ich zvýšených úloh v hospodárskej a kultúrnej výstavbe, bude sa musieť stať skutočne jednou z foriem našej práce medzi masami pracujúcich.

Musíme dbať i o to, aby národné výbory stále viac a širšie zapájali pracujúcich do riadenia a správy, aby svojou každodennou prácou prehlbovali našu socialistickú demokraciu. Dobré predpoklady k tomu vytvorilo uznesenie ÚV KSČ o rozšírení právomoci a zodpovednosti národných výborov a zvýšení ich úlohy v hospodárskej a kultúrnej výstavbe, a vtenenie zásad tohto uznesenia do nového zákona o národných výboroch.

Dôležitú úlohu v rozvíjaní tvorivej práce nášho ľudu pri výstavbe vyspelej socialistickej spoločnosti má a bude mať Národný front Čechov a Slovákov ako politický výraz zväzku pracujúcich miest a vidieka, vedeného Komunistickou stranou Československa. Naša nová ústava zakotvuje aj významné poslanie dobrovoľných spoločenských organizácií pracujúceho ľudu, združených v Národnom fronte.

Spoločenské organizácie budú sa pri ďalšom prehlbovaní nášho socialistického demokraticizmu v stále väčšej miere podieľať na výkone funkcií, ktoré dnes ešte zabezpečujeme prostredníctvom štátnych orgánov. Bude aj úlohou nás, poslancov Slovenskej národnej rady, tento proces, predpokladaný aj našou novou ústavou, pri ďalšom rozvoji našej socialistickej spoločnosti urýchľovať.

Bude to možné predovšetkým pri ďalšom raste socialistického uvedomenia našich pracujúcich, ktorému bude treba všestranným politicko-výchovným pôsobením medzi našim občanstvom stále napomáhať. Pôjde predovšetkým o to, aby jednota práv a povinností našich občanov, prelínajúca sa vo všetkých ustanoveniach našej ústavy, stala sa v myslení i konaní všetkých našich ľudí skutočnosťou. V právach a povinnostiach občanov, ako sú zakotvené v našej novej ústave, sa správne premieta iniciatíva a tvorivé úsilie ľudu, vedúce k ďalšiemu rozvoju socialistickej spoločnosti. Záujmy nášho pracujúceho človeka, ktorý sa navždy zbavil kapitalistického vykorisťovania, sú totožné so záujmami celej našej spoločnosti, prejavujú sa vo vzájomných súdružských vzťahoch, ich pomere k spoločnosti, k socialistickému vlastníctvu a predovšetkým v ich pomere k práci.

Nová ústava zakotvuje všetky doterajšie veľké socialistické premeny i naše veľké ciele do budúcnosti. Naši pracujúci prijali ústavu ako doklad správnosti politiky Komunistickej strany Československa, s ktorou spájajú všetky dosiahnuté úspechy v našej

socialistickej výstavbe. Preto v diskusií k návrhu ústavy tak jednoznačne poukazovali, že bez Komunistickej strany Československa a jej vedúcej úlohy v našej spoločnosti a v našom štáte by nebolo všetkých tých víťazstiev, ktoré dosiahla československá robotnícka trieda a pracujúci ľud od roku 1945 až po dnešok. Bez vedúcej úlohy KSČ by sme si nemohli vytýčiť ani také smelé ciele pre ďalšie obdobie. V tom, že na čele nášho ľudu je Komunistická strana Československa, ktorá sa opiera o revolučné marx-leninské učenie, je záruka našej budúcnosti, záruka ďalšieho rozvoja socialistickej spoločnosti. Preto ľud Československa s nadšeným súhlasom prijal zakotvenie vedúcej úlohy Komunistickej strany Československa v ústave. Tým súčasne znovu vyjadril svoju veľkú dôveru v Komunistickú stranu Československa, svoje presvedčenie v správnosť jej politiky.

S rovnakým súhlasom prijal náš ľud zakotvenie nášho spoločenstva so Sovietskym sväzom a príslušnosti Československej socialistickej republiky k socialistickej svetovej sústave. Veď pracujúci ľud Československa z vlastného poznania najlepšie vie, že len vďaka víťazstvu Sovietskeho sväzu nad nemeckým fašizmom, vďaka nezištnej veľkej pomoci Sovietskeho sväzu i vzájomnej spolupráci s ostatnými krajinami socialistickej sústavy, vďaka leninskej politike mierového súžitia, ktorú tak dôsledne presadzuje Sovietsky sväz a my ju úplne podporujeme, máme natrvalo zabezpečenú slobodu a nezávislosť našej vlasti a môžeme úspešne v mieri rozvíjať naše socialistické národné hospodárstvo i kultúru.

Súdružky a súdruhovia!

Naša nová ústava vo všetkých svojich ustanoveniach vyjadruje veľký všestranný rozvoj našej spoločnosti, ktorý sme dosiahli za pätnásť rokov od nášho oslobodenia. Zo všetkých ustanovení vyžarujú rovnaké myšlienky a zásady, ktoré v konečnom dôsledku smerujú k ďalšiemu rozkvetu šťastného a bohatého života našich pracujúcich.

Z celej ústavy vyviera starostlivosť o pracujúceho človeka, ktorý sa u nás — na rozdiel od života v kapitalizme — dostal z posledného miesta na miesto najvyššie, ktorý si svoj osud sám spravuje. Vidieť to i zo zloženia našich najvyšších zastupiteľských orgánov — Národného zhromaždenia i Slovenskej národnej rady, ako i zo zloženia národných výborov všetkých stupňov.

Len v socialistickej štáte môžu pracujúci rozhodovať o sebe, o rozvoji svojho závodu a JRD, svojej obce, okresu či kraja, o rozvoji celého štátu.

Súdružky a súdruhovia, nová ústava je inšpirujúcim dokumentom, ktorý vychádza z dosiahnutých výsledkov, vymožeností a

prednosti socialistického zriadenia, dokumentom, že diktatúra proletariátu je najdemokratickejšou štátnou formou.

Nová ústava zobrazuje obrovský rozkvet našej spoločnosti a ukazuje ešte radostnejšie obzory, ku ktorým náš pracujúci ľud pod vedením Komunistickej strany Československa pôjde a v ďalšom období určite dospeje. (Potlesk.)

Predseda Strechaj:

Ďakujem poslankyni s. Emilii Muriňovej za prejav.
Dávam slovo poslancovi Jánovi Humeníkovi.

Poslanec Humeník:

Vážený súdruh prezident, vážené súdružky a súdruhovia poslanci!

Dovoľte, aby som sa vo svojom diskusnom príspevku zmienil o niektorých otázkach rozvoja poľnohospodárskej výroby.

Dnes, keď už socialistické výrobné vzťahy zvíťazili aj v poľnohospodárstve, prechádzame do ďalšej etapy budovania socialistickej dediny, v ktorej popri dokončovaní združstevňovania ide hlavne o ekonomické upevnenie našich socialistických poľnohospodárskych závodov.

Doterajšie tempo rastu poľnohospodárskej výroby stále nezodpovedá možnostiam, ktoré naše poľnohospodárstvo má. Preto naše snaženia musia smerovať k tomu, aby poľnohospodárska výroba dávala stále viac, lacnejších a kvalitnejších výrobkov, potrebných k uspokojovaniu rastúcich potrieb našej spoločnosti.

Tretí päťročný plán, ktorý bol predmetom rokovania celoštátnej konferencie Komunistickej strany Československa v minulých dňoch, kladie pred poľnohospodárov na Slovensku náročné, pritom však reálne a splniteľné úlohy. Zatiaľ čo v celoštátnom priemere vzrastie poľnohospodárska výroba v III. päťročnici o 23 %, na Slovensku je nutné zvýšiť poľnohospodársku výrobu do roku 1965 oproti roku 1960 o 28 %. Tento rast výroby v III. päťročnici splňuje zásadu, vytyčenú XI. sjazdom KSČ: vyrovnat sa na Slovensku intenzite poľnohospodárskej výroby v rovnakých prírodných podmienkach českým krajom. Splnením úloh III. päťročnice naša republika čo do spotreby a správnej skladby výživy predstihne najvyspelejšie kapitalistické štáty.

Pravda, splnenie priemerných celoslovenských ukazovateľov plánu III. päťročnice vyžaduje predovšetkým splnenie a prekročenie plánovaných úloh v každom JRD, ŠM a okrese, aby takto bolo zvýraznené maximálne využitie miestnych, prírodných a ekonomických podmienok.

V našom novom okrese Michalovce počítame so zvýšením poľnohospodárskej výroby tak, aby sme dosiahli v roku 1965 hektárové výnosy pri pšenici 26 q, pri cukrovej repe 320 q, pri zemiakoch 153 q. V živočíšnej výrobe dosiahneme na 1 hektár pôdy výrobu mäsa 165 kg, mlieka 720 litrov a vajec 430 kusov.

Súdržky a súdruhovia, často sa stretávame s otázkou, či sú tieto úlohy III. päťročnice splniteľné. Na možnosti splnenia a prekonania týchto úloh v poľnohospodárstve chceme ukázať na niekoľkých príkladoch, ktoré sú najlepším dôkazom toho, aké rezervy vo výrobe máme.

V roku 1965 máme na Slovensku vyrobiť 170 q zemiakov z hektára. Na našom JRD sme už v minulom roku vyrobili pokusne na 4 hektároch po 230 q z hektára. Súdruhovia z JRD Studenec, okres Levoča, dosiahli pokusne na 1/2 hektári 204 q zemiakov, t. j. na 1 hektár 408 q. Teda pri väčšej starostlivosti o pestovanie zemiakov splníť túto úlohu u nás je možné.

Pri cukrovej repe plánovaná výroba 305 q z hektára tiež nemôže byť problémom, keď na našom JRD, kde sa pred dvoma rokmi začala cukrová repa len pokusne pestovať, sme dosiahli v minulom roku hektárový výnos 323 q. Súdruh Lopatník, predseda JRD v Trebišove, pokusne dosiahol na hektári až 917 q. Úlohu III. päťročnice celý rad družstiev už teraz prekračuje. Tieto veľké rezervy v pestovaní cukrovej repy ukazujú skôr na nízky plán.

Podobne je tomu aj pri ostatných plodinách. Na ôsmich hektároch sme v podmienkach nášho družstva, kde sa jačmeň predtým nepestoval, dosiahli v minulom roku výnos 28 q jarného jačmeňa z hektára. Družstevníci vo Vyškovciach dosiahli pokusne na hektári až 46 q jačmeňa, zatiaľ čo plán III. päťročnice ukladá dosiahnuť priemerne 25 q.

Družstevníci v Ivánke pri Dunaji dopestovali na hektári 105 q kukurice v zrne a podľa plánu III. päťročnice máme v roku 1965 dosiahnuť 36 q z hektára.

Kukuricu na siláž sme predtým tiež nepestovali. V minulom roku sme už dopestovali vyše 800 q silážnej kukurice z hektára, čo je na kravu v našom družstve 77 q ročne. V JRD Dedina Mládeže dopestovali súdruhovia až 1296 q silážnej hmoty z hektára.

Na celý rad podobných výsledkov dá sa ukázať aj v živočíšnej výrobe. Plánovanú dojivosť kráv na rok 1965 v priemere 2300 litrov prekračujeme na našom JRD už tento rok a do roku 1965 dosiahneme dojivosť 2600 litrov na kravu. Pritom je celý rad družstiev, ktoré už teraz dosahujú vyše 3000 litrov mlieka od jednej kravy.

Vo výkrme mladého dobytku dosahujeme priemerný denný prírastok na kus 1,35 kg. V suchom výkrme ošípaných, ktorým vykrmujeme všetky ošípané nad 40 kg, dosahujeme prírastok 77 dkg na kus za deň. Z uvedených príkladov a ďalších, ktoré by som mohol ešte spomenúť, najlepšie vidieť, aké veľké, doteraz nevyčerpané rezervy máme v poľnohospodárskej výrobe, ktoré dávajú reálny predpoklad splnenia III. päťročnice za 4 roky a vo väčšine družstiev a jednotlivých ukazovateľov aj skôr.

Naše družstvo napríklad splní úlohy III. päťročnice vo výrobe mäsa už v roku 1963. Dvanásť jednotných roľníckych družstiev má už teraz spresnené záväzky splnenia päťročnice za štyri roky, ako na to upozorňuje list ÚV KSČ, a v ostatných družstvách nášho okresu sa v tomto období spresnené plány prejednávajú medzi družstevníkmi.

Značnou podporou pri plnení týchto úloh je obrovská pomoc, ktorú poskytuje poľnohospodárstvu naša socialistická vlasť.

Tisíce strojov, ktoré umožňujú nielen zvyšovať produktivitu práce, ale tiež dôslednejšie obrábať pôdu a ktoré prešli do vlastníctva JRD, nové výkupné ceny, pomoc kvalifikovanými a politicky vyspelými pracovníkmi, ktorí prešli v rámci územnej organizácie do JRD, to všetko vytvára podmienky pre splnenie úloh v poľnohospodárstve v predstihu.

Takéto možnosti môže poskytnúť pracujúcim len socialistický štát vedený komunistickou stranou. Táto pomoc a ďalšia materiálna pomoc pri zúrodňovaní pôdy, investičnej výstavbe a podobne, musí každého z nás viesť k cielavedomej práci v našich volebných obvodoch, aby sme u pracujúcich vyvolali pracovný elán a nadšenie, ktoré zabezpečí splnenie úloh v poľnohospodárstve.

Smernicou pre zabezpečenie rozvoja poľnohospodárstva musí nám byť aj naďalej uznesenie ÚV KSČ z marca minulého roku, ktoré nás orientuje predovšetkým na rastlinnú výrobu. Rastlinná výroba je a zostane základom poľnohospodárskej výroby, lebo od jej rozvoja závisí aj živočíšna výroba. Preto naše snaženia musia sa v prvom rade orientovať na zvyšovanie úrodnosti pôdy ako základného výrobného prostriedku v poľnohospodárstve. Naša strana a vláda venujú otázkam zvyšovania úrodnosti pôdy mimoriadnu starostlivosť a z roka na rok uvoľňujú pre tento účel stále vyššie finančné prostriedky. Značná časť týchto prostriedkov sa vkladá do vodohospodárskych úprav v oblasti Východoslovenskej nížiny. Len v minulom roku sme na tejto akcii preinvestovali 104 mil. Kčs na vybudovanie ochrany proti záplavám, na úpravu tokov, na odvodnenie pozemkov, na obnovu a prečistenie kanálov a na rekultiváciu pôdy. Komplexným usku-

točnením vodohospodárskych úprav na Východoslovenskej nížine získame každým rokom zvýšenie hrubého výnosu poľnohospodárskej výroby v hodnote 160 mil. Kčs.

Vedomí si významu vodohospodárskych úprav na Východoslovenskej nížine, čo bolo zvýraznené tiež účasťou straníckej a vládnej delegácie, vedenej prezidentom republiky s. Novotným na započatí prác v minulom roku, organizujeme práce tak, aby sa vypracovaný harmonogram splnil predčasne. Aktivita našich občanov, mládeže a armády, ktorí odpracovali desiatistice brigádnických smien, prispela k tomu, že plánované úlohy v tomto roku plníme v predstihu.

Okrem spomínanej Východoslovenskej nížiny sa postupne realizujú vodohospodárske opatrenia aj v povodiach riek Slanej a Iplá, v oblasti Medzibodrožia, Záhoria, Žitného ostrova a ďalších. Pôjde o to, aby sme pomohli národným výborom zaktivizovať prácu melioračných družstiev a zapojiť do týchto prác aj obyvateľstvo tak, aby sa investované prostriedky a existujúce mechanizmy správne využili a aby aj pôdy v týchto oblastiach nám dávali čo najskôr trvalý úžitok. Pritom sa nemôžeme spoliehať len na štátne akcie, ale bude potrebné v plnej miere využívať svojpomoc pri melioračných a rekultivačných prácach. V našom JRD sme len tohto roku svojpomocou odvodnili 9 ha zamokrených pozemkov a svojpomocou zrekultivujeme v tomto roku okolo 50 ha pasienkov.

Zvyšovanie hektárových výnosov je podmienené zabezpečením dostatku humusu v pôde. Naše pôdy sú všeobecne chudobné na humus, čoho príčinou je nedostatok maštalného hnoja. Produkcia maštalného hnoja na Slovensku kryje potrebu hnojenia zhruba na 75 %. Zabezpečenie zvýšených úloh v poľnohospodárstve však vyžaduje, aby sme každoročne vyhnajili najmenej štvrtinu ornej pôdy organickými hnojivami v dávkach 300—350 q na hektár. Na našom JRD vyhnajujeme ročne maštalným hnojom vyše 25 % pôdy v množstve až 550 q na 1 ha. Z podnetu našej strany a vlády rozvinuli sme hnutie za výrobu kompostov využitím všetkých odpadov nielen z poľnohospodárstva, ale aj vhodných odpadov z priemyslu. Tohto roku sme vyrobili už 1000 m³ a do konca roku vyrobíme ďalších 700 m³ kompostu, čo predstavuje ďalších 30 q kompostov na 1 hektár pôdy. O veľkých rezervách v tomto smere svedčí skutočnosť, že už do započatia celoštátnej konferencie KSČ bola celoročná úloha vyrobiť v roku 1960 2,5 milióna m³ kompostov na Slovensku nielen splnená, ale aj prekročená. S dosiahnutým výsledkom sa však nesmieme uspokojiť a vo výrobe kompostov musíme ďalej v každom poľnohospodárskom závode pokračovať tak, aby výrobou kompostov si

každý poľnohospodársky závod kryl schodok organických hnojív.

Splnenie rastúcich úloh v živočíšnej výrobe je závislé predovšetkým na dostatku krmív. Vo výrobe krmív máme na Slovensku však značné nedostatky, aj keď, najmä v posledných dvoch rokoch, aj tu vidieť zlepšenie. Bude treba ďalej rozširovať plochy krmovín na ornej pôde, najmä plochy kukurice vo voskovomlektnej zrelosti, viacročných krmovín a kŕmnych strukovín, ktoré sú bohaté na stravitelné bielkoviny. Veľké rezervy máme na našich lúkach a pasienkoch, o ktoré sa musíme viac starať, pretože tvoria celú tretinu poľnohospodárskej pôdy na Slovensku. Močovníkovaním a ďalšou starostlivosťou o lúčne porasty dosiahli sme v našom JRD na hektári 66 q kvalitného sena.

Veľké nedostatky sú ešte na Slovensku v zbere krmovín. Skúsenosti nám potvrdzujú, že krmoviny sú najbohatšie na živiny vtedy, keď sa ich kosba a zber vykoná na začiatku kvetu. Dnes už máme však krmoviny prevažne odkvitnuté a predsa ešte zostáva pokosiť vyše 65 000 hektárov lúk a seno nie je ešte ani z polovice zvezené. Na našom JRD máme už krmoviny pod strechou. Musíme vynaložiť úsilie, aby sa krmoviny z poľa zviezli na všetkých JRD za niekoľko dní, lebo len tak ich uchránime pred ďalším znehodnotením, umožníme rast kultúr pre ďalšie kosby a vytvoríme predpoklady pre ďalší rozvoj živočíšnej výroby; predovšetkým chovu hovädzieho dobytku.

Súдруžky a súdruhovia! Predpokladom pre úspešný štart do tretej päťročnice je splnenie a prekročenie úloh v tomto roku. V súčasnom období čaká nás úloha včas a rýchlo vykonať žatevné práce a zabezpečiť výkup obilia. Pritom sa však musíme vyhnúť chybám z minulých rokov, keď predčasné splnenie dodávok obilia sme zabezpečovali v JRD v nadpláne a narušili sme im tak ich kŕmne bilancie. V tohtoročnej žatve a výkupe nech platí aj naďalej heslo: „Prvé obilie od mláťačky štátu!“, ale od každého poľnohospodárskeho závodu, najmä od jednotlivo hospodáriacich roľníkov v plánovanom množstve a v nadpláne od tých závodov, ktoré to zvýšenou výrobou zabezpečili. Potom vytvoríme dobré podmienky aj pre plnenie zvýšených úloh živočíšnej výroby.

Súдруžky a súdruhovia poslanci, rozviňme prácu vo svojich volebných obvodoch tak, aby sme v čo najväčšej miere pomohli dosiahnuť skorý obrat v plnení úloh rozvoja poľnohospodárskej výroby tak, ako nás k tomu zaväzuje uznesenie celoštátnej konferencie Komunistickej strany Československa. (Potlesk.)

Predseda Strechaj:

Ďakujem poslancovi s. Jánovi Humeníkovi za prejav.

Dávam slovo povereníkovi Slovenskej národnej rady s. Jozefovi Gajdošíkovi.

Poslanec Gajdošík:

Vážený súdruh prezident, vážená Slovenská národná rada, súdruhy a súdruhovia poslanci!

Slovenská národná rada, ako najvyšší národný orgán štátnej moci a správy na Slovensku, schádza sa na svoje ustavujúce zasadnutie niekoľko dní po tom, čo Národné zhromaždenie schválilo novú Ústavu Československej socialistickej republiky.

Schádza sa v období, keď všetky pokrokové sily vedú neúprosny boj za zachovanie mieru na svete, v období, keď po boku Sovietskeho sväzu stojí už dnes celý rad štátov oslobodených spod triedneho útlaku kapitalistov, v období, keď sa rúca staré a už prežitú kapitalistické panstvo v Ázii, Afrike a keď nastáva historický zvrat vývoja celej ľudskej spoločnosti. Mierová politika Sovietskeho sväzu a celého nášho socialistického tábora je oným silným magnetom, okolo ktorého sa sústreďuje všetko zdravé a pokrokové bez rozdielu národnosti, farby pleti, politického alebo náboženského presvedčenia.

A práve v tomto období pristúpili sme v našej vlasti k uskutočňovaniu historickej úlohy, vytýčenej XI. sjazdom Komunistickej strany Československa, k dovŕšeniu výstavby socializmu a rozvíjania vyspelej socialistickej spoločnosti.

Úlohu dovŕšenia výstavby socializmu by sme neboli mohli zvládnuť, keby sme ruka v ruke so vzrastom ekonomiky nášho štátu neboli zdokonaľovali a prehlbovali našu socialistickú demokraciu. Neboli by sme mohli tieto veľké úlohy splniť, keby sme neboli neustále zlepšovali na všetkých stupňoch organizáciu štátnej moci a správy, keby sme neboli zlepšovali jej výkonnú a organizátorskú funkciu predovšetkým a hlavne cestou zvyšovania a rozširovania účasti pracujúcich na správe a vedení vo všetkých oblastiach nášho štátneho, spoločenského a tiež kultúrneho diania. Významným dôkazom toho je nové postavenie národných výborov v sústave štátnych orgánov, ktoré sa stávajú základným pilierom vnútornej organizácie štátnej moci a správy. Z tohto zásadného hľadiska treba vidieť i postavenie Slovenskej národnej rady ako mimoriadne dôležitého článku v jednotnej reťazi štátnych orgánov, ktorá spolu s národnými výbormi predstavuje ucelenú súčasť národných orgánov štátnej moci a správy na Slovensku.

Uplýnulých 15 slobodných rokov bolo obdobím mocného rozmachu celého nášho národného hospodárstva, vedy a kultúry, obdobím nebyvateľného rastu životnej úrovne pracujúceho ľudu. Za tento pomerne krátky čas sa ukázali v našej krajine prednosti socialistického spoločenského poriadku a naše úspechy vo vý-

stavbe sú názorným dôkazom toho, aké veľké a tvorivé sily uvoľňuje spoločenský poriadok, v ktorom nevládne buržoázia, ale sám ľud. A práve v tom a predovšetkým v tom, že výstavba nového života sa u nás stala vlastnou vecou najširších vrstiev nášho pracujúceho ľudu, je hlavný zdroj všetkých našich doterajších úspechov.

V priebehu 15 rokov budovania socializmu rozrástla sa nikdy predtým nebyvalá iniciatíva a aktivita našich pracujúcich, akú nepozná a ani nemôže poznať kapitalistická spoločnosť. V tomto procese od základu sa mení vzťah k práci, k výrobným prostriedkom, k spoločnosti a štátu i ľudí samotných vo vzájomných vzťahoch. Skúsenosti a výsledky socialistického súťaženia, hnutia brigád socialistickej práce, hnutia dobrovoľnej práce všetkých občanov na zveľaďovaní svojich miest, dedín a závodov, ukazujú, aké vysoké je politické uvedomenie a tvorivá aktivita nášho ľudu.

O všetkých týchto radostných úspechoch budovateľskej práce, ako i o grandióznom programe ďalšieho rozvoja našej socialistickej spoločnosti, jej ekonomiky, vedy a kultúry hovoril vo svojom prejave prezident republiky a prvý tajomník ÚV KSČ súdruh Antonín Novotný a tiež vo svojom vyhlásení predseda SNR súdruh Rudolf Strechaj.

Pre mnohých z nás sa toto všetko stalo už akousi samozrejmosťou. V rušnom pracovnom tempe si niekedy ani neuvedomujeme všetky tie obrovské premeny, ktoré sa u nás už stali živou skutočnosťou. V posledných rokoch tisíce našich krajanov, ktorí svoju domovinu nevideli už desiatky rokov, navštívilo našu Československú republiku. Nevedeli a nevedia výjsť z údivu nad veľkými premenami, s ktorými sa u nás stretali, obzvlášť na Slovensku na každom kroku. Niekdajší drotári vyrábajú guľkové ložiská, voľakedy zodrané ruky oravských žien a dievčat dnes montujú s veľkou zručnosťou televízory, voľakedy panskí sluhovia, dnes predsedovia tisíc a viachektárových družstiev. Nové fabriky, školy, nemocnice — všetko to ešte vonia novotou slobodných 15 rokov. A dnes sme už v plnom tempe, ako toto bohatstvo ešte zveľaďiť, rozšíriť pre blaho všetkého ľudu. Preto i naša túžba i vôľa po mieri a plodnom spolunažívaní všetkých národov a štátov je súčasne vyznaním veľkej lásky k vykonanému dielu, k tvorivej súčasnosti a jasnej budúcnosti.

Oba naše národy, Česi a Slováci, prežívajú svoj zlatý vek tvorivého rozmachu a plného rozvitia ako i konkrétneho uplatnenia nielen pokrokových tradícií z minulosti, ale plného rozvinutia všetkých svojich tvorivých síl v podmienkach najhumánnejšieho, socialistického spoločenského zriadenia.

Na svete nie je veľa národov, ktoré by si boli tak blízke, či už spoločným historickým vývinom, jazykom, kultúrou, ako sú oba naše národy. Bolo tomu tak vždy v minulosti, vo všetkých etapách ich vývoja.

Dnes naša socialistická skutočnosť — dielo to všetkých pracujúcich našej republiky — dáva bratskému vzťahu oboch našich národov ďalšie, a povedal by som kvalitatívne vyššie púto, ktorým je horúce vlastenectvo k nášmu socialistickému štátu, tak krásne a výrazne vyjadrené novou Ústavou Československej socialistickej republiky, vlastenectvo spočívajúce na najširšom triednom základe všetkých pracujúcich našej vlasti. V tomto novom, socialistickom vlastenectve, je vyjadrené i to staré, pokrokové; no predovšetkým je v ňom ako zlatá minca naša súčasnosť rozvíjajúcej sa socialistickej spoločnosti, je v ňom súčasne vyjadrený i cieľ a jasný zámer všetkého nášho ľudu: ďalej, cieľavedome, s vysokou organizovanosťou práce a všetkého tvorivého úsilia budovať komunistickú spoločnosť.

Vlastenectvo tohto druhu už nerozlišuje svojich nositeľov na príslušníkov veľkého alebo malého národa. Prerástlo a vyrástlo z vicinálnej malosti a úbohosti, ako i regionálnej uzavretosti. Jeho nositelia sú príslušníci veľkej rodiny, v ktorej každý si navzájom dobre rozumie, hoci hovorí rozdielnym jazykom.

A je potrebné z tejto vysokej tribúny znova si pripomenúť, kto zapaloval a viedol náš ľud pre toto vlastenectvo vyššieho druhu a charakteru. Bola a je to Komunistická strana Československa, vedúca a organizujúca sila našej spoločnosti, Národného frontu. Ona bola a je dušou i ohňom nášho socialistického vlastenectva, nášho vyznania a lásky i oddanosti ku všetkému novému a pokrokovému nielen v našom československom rámci, ale taktiež k svetovej socialistickej sústave.

Náš Národný front ako výraz tvorivej jednoty pracujúcich miest a dedín, robotníkov, roľníkov a inteligencie, Čechov, Slovákov a príslušníkov národností žijúcich v našom spoločnom štáte schválením ústavy socialistického Československa dostáva vyšší kvalitatívny výraz práve v tom, že i naše socialistické vlastenectvo stalo sa etickým vyznaním naprostej väčšiny nášho ľudu.

Funkcia a práca nášho Národného frontu sa prijatím socialistickej ústavy nekončí. Vieme, že tak ako na žiadnom strome nedozrieva všetko ovocie naraz, v jeden deň, tak i výchova nového vzťahu k spoločnej práci a oddanosti veci socializmu je stále živou a aktuálnou. Znamená ona ziskávať do aktívnej pozitívnej práce ďalších a ďalších z radov bezpartajných i príslušníkov ostatných politických strán. Znamená ona dosiahnutie toho stupňa uvedomelého poznania, že československé socialis-

tické vlastenectvo je niečím viac, bližším a drahším ako akákoľvek čiastková stavovská alebo skupinová príslušnosť. A keď mám pokračovať v obraznom prirovnaní košatého stromu, na ktorom postupne dozrieva ovocie, hlbokú múdrosť v politike Národného frontu pod vedením Komunistickej strany vidím aj práve v tom, že sa ponechali i tie konáre košatého stromu, na ktorých ovocie dozrieva neskoršie, že sa ponechali v pevnom vedomí a presvedčení — a vývoj to plne potvrdil — že i toto ovocie raz dozreje a zdravý košatý strom, náš Národný front, zarodí všetkými svojimi výhonkami. Práca nášho Národného frontu je teda svojou praktickou formou výrazom trpezlivej a cieľavedomej výchovnej práce a čo do obsahu a cieľov výrazom pevného presvedčenia v správnosť politiky Komunistickej strany Československa, v reálnosť a historickú nutnosť víťazstva ideí socializmu a komunizmu.

A tak dnes všetok náš ľud bez rozdielu politickej, či náboženskej príslušnosti má pred sebou spoločný zjednocujúci cieľ: zveľaďovať a budovať našu krásnu vlasť, Československú socialistickú republiku s plamenným zápalom socialistického vlastenectva, plným rozmachom a rozletom našej novej, socialistickej spoločnosti. (*Potlesk.*)

Predseda Strechaj:

Ďakujem povereníkovi Slovenskej národnej rady s. Jozefovi Gajdošíkovi za prejav.

Dávam slovo poslancovi s. dr. Milošovi Krnovi.

Poslanec dr. Krno:

Vážený súdruh prezident, vážená Slovenská národná rada!

Slovenská národná rada, zrodená v bojoch nášho ľudu proti fašizmu, zasadá po významných udalostiach prijatia novej socialistickej ústavy na svoju ustavujúcu schôdzku. Príklad Československa, vysokopriemyselného štátu, stáva sa priťažlivým magnetom pre robotnícku triedu celého kapitalistického sveta.

Počuli sme, súdružky a súdruhovia, vyhlásenie predsedu Slovenskej národnej rady súdruha Strechaja, ako aj významný prejav prezidenta republiky súdruha Novotného, ktoré ma podnietili, aby som povedal niekoľko slov o úspechoch i problémoch našej socialistickej kultúry.

V našej kultúrnej revolúcii stojí v popredí otázka vzdelania ľudí. Nový človek, ktorý sa stal hospodárom vlasti, nevystačí iba dobrou vôľou a oddanosťou k veci socializmu. Moderný priemysel vyžaduje si robotníkov s vysokou kvalifikáciou. Hlboké odborné

znalosti musí mať dnešný družstevník. Na výške musia byť funkcionári a pracovníci štátneho a hospodárskeho aparátu. A nielen to! Kultúrny človek dneška musí prerastať aspoň o hlavu kultúrneho človeka včerajška. Veď žijeme v období nevidaných víťazstiev vedy, oslobodenej spod jarma vykorisťovania. Žijeme v storočí, kedy sláva komunizmu letí do vesmírnych diaľav.

Tisíce a tisíce robotníkov dostalo v priebehu pätnástich rokov patričné politické a odborné vzdelanie. Ako nikdy predtým prekvitá naše školstvo. Dovoľte, aby som uviedol niektoré významné zmeny na úseku školstva a kultúry.

V prvom roku po oslobodení mali sme iba 267 takzvaných meštianskych škôl so 72 000 žiakmi. Vlni sme už mali na Slovensku 1010 osemročných stredných škôl s 384 000 žiakmi. V prvom roku po vojne bolo na Slovensku 62 gymnázií s 29 000 žiakmi, zatiaľ čo vlni bolo už 148 jedenást a dvanásťročných stredných škôl so 120 000 žiakmi.

Fašistický slovenský štát pýšil sa dvoma neúplnými vysokými školami s 5000 poslucháčmi. Dnes máme 15 vysokých škôl s 30 fakultami, na ktorých študuje 23 000 poslucháčov. Koncom tretej päťročnice bude na našich vysokých školách študovať 35 000 poslucháčov.

Takzvaný slovenský štát vedel sa postarať síce o novovysvätených kňazov, ktorých ročne vyštudovalo viac ako inžinierov. Inžinier si už ťažšie našiel prácu. Pred osemnástimi rokmi pochválil Tisov slovenský snem vtedajšieho ministra školstva Siváka za to, že sa mu podarilo, čuďuj sa svete, umiestniť všetkých 27 inžinierov, ktorí v tom roku skončili štúdiá na vysokej technickej škole.

Tohto roku, súdružky a súdruhovia, bolo promovanych na vysokých školách 1535 inžinierov a ani tento veľký počet nestačí kryť požiadavky nášho rozvinutého priemyslu a pôdohospodárstva.

Starostlivosť o žiakov a študentov je u nás príkladná. V tomto školskom roku sa vyplatilo na Slovensku vyše 23 miliónov korún na štipendiá len pre žiakov stredných škôl a ďalších 11 miliónov korún sa doplatilo na ich stravovanie. Poslucháči vysokých škôl dostali vyše 32 miliónov korún, čo je trikrát viac, ako dávala predmnichovská republika na celé vysoké školstvo na Slovensku.

Dovŕšenie socialistickej spoločnosti a prechod ku komunizmu počítujú právom v prvom rade naši najmladší. Tak dostanú len na Slovensku žiaci 4 milióny tristo tisíc učebníc a okolo 700 tisíc plniacich pier zadarmo, čo číni aj s inými školskými potrebami celkový obnos 150 miliónov korún. Keď tento obnos premietneme do minulosti, predstavuje nám toľko, ako dávala predmnichovská republika ročne na celé školstvo a osvetu pre Slovensko. A nielen

to. Investície, ktoré sa určujú na rozpočet pre školstvo a kultúru na Slovensku, presahujú sumu celého štátneho rozpočtu slovenského klérofašistického štátu.

Naši učitelia sú dobre hmotne zabezpečení. Projekty nových škôl správne počítajú teraz aj s bytmi. Starostlivosť našej strany o učiteľov zaväzuje ich, aby venovali všetky svoje sily nielen pre pokrokovú výchovu žiakov, ale aj pre osvetovú činnosť medzi obyvateľstvom.

Súdružky a súdruhovia! Dovoľte mi, aby som uviedol ešte niekoľko úspechov na úseku našej literatúry a umenia. Zatiaľ čo za kapitalizmu boli na Slovensku iba dve divadlá, máme dnes 15 divadiel. V minulom roku videli ich predstavenia skoro dva milióny pracujúcich. Pritom viaceré diela, napríklad Suchoňove opery a Karvašove divadelné hry prenikli aj na mnohé javiská mimo našej republiky.

Aj vo filmovej tvorbe Slovensko zaznamenalo niektoré úspechy. Naši filmári natáčajú 6 celovečerných a desiatky dokumentárnych, populárno-vedeckých, inštruktážnych a iných filmov. Filmové predstavenia videlo na Slovensku v minulom roku vyše 40 miliónov návštevníkov. Naš film môže dosiahnuť ešte významnejších úspechov vtedy, ak sa zlepši spolupráca filmárov s našimi spisovateľmi, ktorá je zatiaľ nie taká, aká by mala byť.

Chcel by som uviesť z edičnej činnosti len jedno porovnanie: kým za klérofašistického slovenského štátu činil priemerný ročný počet titulov kníh 606 s dvoma miliónmi 500 tisíc výtlačkami, zatiaľ v minulom roku dosiahol počet titulov už 1540 s viac ako desiatmiliónmi výtlačkov.

Rád by som ešte uviedol jedno porovnanie s minulosťou. Z príležitosti desiateho výročia predmníchovskej republiky bola vypísaná umelecká súťaž, v ktorej šiesti umelci celoštátne boli odmenení vo výške 5000 korún a vtedajší štátny rozpočet mal však problémy, či ho neohrozí obnos 30 000 korún, venovaný z tejto príležitosti pre kultúru. Z príležitosti 15. výročia oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou bola vypísaná veľká vládna súťaž, na ktorú prišlo len zo Slovenska 720 výtvarných a vyše 80 literárnych diel. Na odmenách bolo vyplatené len pre umelcov a spisovateľov zo Slovenska 375 tisíc korún. Myslím si, že tieto údaje úplne postačia a že nemusíme zdôvodňovať obrovský rozdiel vo vzťahu, aký mala buržoázna a aký má robotnícka vláda k umeniu.

Pokiaľ ide o literatúru, vo vládnej súťaži zvíťazili diela Mináča, Žáryho, Kostru, Mihálika, Tatarku, Plávku, Štítrického a mnoho iných.

To sú úspechy na úseku školstva a kultúry Slovenska v socia-

listickom Československu. Kultúrna otázka, zakotvená v novej ústave, nerieši sa u nás len na papieri, ale má, ako sme sa presvedčili, zabezpečený rozvoj aj v životnej praxi. V duchu leninského učenia rieši sa u nás aj problémy maďarských a ukrajinských spoluobčanov. Tak napríklad školy s vyučovacím ukrajinským jazykom dávajú žiakom úplné vzdelanie ako na slovenských školách. Školy majú vlastné učebnice pre všetky predmety. A vyrovnané sú aj hmotné podmienky ukrajinských škôl so slovenskými.

Vzdelania vo vlastnom materinskom jazyku dostáva sa aj našim maďarským spoluobčanom, ktorí majú 119 osemročných a 18 jedenástočných stredných škôl. V minulom roku sa učilo len na všeobecno-vzdelávacích školách okolo 71 tisíc žiakov maďarskej národnosti. Dnes vychádza na Slovensku 17 časopisov v ročnom náklade vyše 23 miliónov výtlačkov v maďarskej reči. Maďarskí spoluobčania majú takisto ako aj ukrajinskí vlastnú profesionálnu divadelnú scénu.

Bolo by zle, keby sme rozkvet Slovenska v socialistickom Československu posudzovali iba podľa kúpených áut a ľadničiek ako mechanických ukazovateľov zvýšenej životnej úrovne. Takýmito výsledkami môžu sa občas pochváliť aj kapitalistické štáty v čase dočasnej konjunktúry. Nám ide a musí ísť o viac. Nám ide o celkový profil nového človeka, o jeho vzťah k štátu, k národnému majetku, k spoluobčanom, ku kultúre.

Kultúrna revolúcia, vedená našou komunistickou stranou, dosiahla veľké úspechy. Ako domčeky z karát váľajú sa staré, nepriateľské a konkurečné vzťahy človeka k človeku. Miesto vlastného „ja“ zahniezdilo sa v srdciach našich ľudí socialistické, družné „my“. Včerajší susedia — nepriatelia na dedine — sedia dnes za spoločným stolom a lámu si hlavy nad spoločným hospodárením združstevnenej dediny. Z robotníkov rastú vynikajúci zlepšovatelia socialistickej výroby, aktívni bojovníci brigád socialistickej práce, ktorí pracujú a aj žijú novým spôsobom, vyšším štýlom. Aj naša ľudia oddaná inteligencia oslobodila sa z pavučín individualizmu a stáva sa významným budovateľským činiteľom novej spoločnosti.

Náš ľud vystúpil neuveriteľne vysoko. Dosiahol vysokohorskej poňavy socializmu, odkiaľ sú blízke slnečné končiare komunistickej spoločnosti. V prvých línách stojí náš moderný priemysel, za ním naše pôdohospodárstvo. I keď naša kultúra dosiahla vynikajúce úspechy, ešte stále zaostáva za potrebami nášho ľudu. Nestačí za prudkým napredovaním našej ekonomiky. Nový, socialistický človek dýcha u nás tisícami pľúc. Počujeme už tlkot jeho srdca, no nie sú ešte všetci ľudia aj aktívnymi bojovník-

mi za vyšší stupeň socialistickej spoločnosti a jej uvedomenia.

Život našej československej vlasti speje k tomu, aby ľudia neniesli križ utrpenia, aby nežili v slzavom údolí, ale aby boli šťastní. Veď človek prišiel na svet pre šťastie, súdruhovia. Pre teplé, ľudské šťastie, po akom túžili hmlisto a nejasne naše predchádzajúce pokolenia. Múdrosť našej strany, jej ÚV, múdrosť súdruha Novotného pramenia práve v tom, že sa stotožňuje s názormi sovietskych vedúcich súdruhov, aby sme dosiahli víťazstvo svetového komunizmu mierovou cestou, bez strašných následkov nukleárnej vojny.

Naši spisovatelia a umelci spravili hlavne v poslednom roku veľa v prospech víťazstva nového v myslení a cítení našich ľudí. O tom svedčia ich diela, ktoré podporujú boj našej strany o človeka socialistickej spoločnosti. Na kultúrnych predvolebných brigádach sa zúčastnilo na jar tohto roku 240 umelcov a vedcov, z toho 50 spisovateľov. Bolo uskutočnených celkom 291 besied s 50 tisíc pracujúcimi. Ale tempo našej ekonomiky žiada od umelcov, aby ešte ďaleko intenzívnejšie pomáhali strane v boji o myslenie a cítenie nového človeka.

Sú ešte oblasti na Slovensku, a je to aj môj nový poslanecký obvod na Kysuciach, kde treba venovať zvýšenú pozornosť kultúrnej revolúcii. Pritom musíme mať na zreteli, že kultúra nie je len školstvo, divadlo, film, televízia, literatúra a hudba, ale aj celkový spôsob života a myslenia ľudí. Treba podľa mojej mienky v takýchto oblastiach zvýšiť kultúrne investície, aby sa vyrovnali v slovenskom a neskoršie v celoštátnom kultúrnom meradle.

Súdružky a súdruhovia! Veľa práce čaká nás, novozvolených poslancov, i na úseku kultúry, ale bude to práca radostná, lebo bude, ako všetko u nás, korunovaná veľkým úspechom. (Potlesk.)

Predseda Strechaj:

Ďakujem poslancovi s. dr. Milošovi Krnovi za prejav.

Oznamujem 30-minútovú prestávku.

(Prestávka 30 minút.)

(Po prestávke:)

Podpredseda Majling:

Dávam slovo ďalšiemu rečníkovi, poslankyni Irme Vidovej.

Poslankyňa Vidová:

Tisztelt köztársasági elnök elvtárs!

Tisztelt Szlovák nemzeti tanács!

Eltársnők és elvtársak!

Az egész levicei járás dolgozói nagy figyelemmel követték

Csehszlovákia kommunista pártja országos konferenciájának tárgyalását, amelyen népünk történelmének legjelentősebb okmánya került megvitatásra – a Csehszlovák köztársaság új szocialista alkotmányának javaslata.

Ez a tárgyalás jelentős mértékben érintette járásunk dolgozóinak életét is. Meg kell állapítanom, hogy falvainkon és üzeinkben igen aktívan készültünk a Csehszlovák kommunista üzeinkben igen aktívan készültünk a Csehszlovák kommunista párt országos konferenciára, ami a konkrét építősikerekben is megnyilvánult. Minden községben megvitattuk Csehszlovákia kommunista pártja központi bizottságának az összes mezőgazdasági pártszervezetéhez intézett levelét, a harmadik ötéves tervnek négy éven belüli teljesítése érdekében.

Járásunkban erre a felhívásra elsőként a következő egységes földműves szövetkezetek válaszoltak: Kálna, Domaša, Tekovské Lužianky és Hronské Kosiho. A mai napig már járásunkban 35 EFSz letárgyalta, feldolgozta ezt a felhívást, és kötelezettséget vállalt a harmadik ötéves tervnek négy éven belüli teljesítésére, sőt egyes gazdasági ágazatokban még ennél rövidebb időn belül is.

A többi szövetkezet sem késlekedett. A SzKP központi bizottságának levelét már letárgyalták és most dolgozzák ki az egyes feladatok teljesítését saját feltételeik figyelembe vételével. Megállapíthatjuk, hogy járásunk, amely túlnyomórészt mezőgazdasági jellegű és a Nyugatszlovákiai kerület fontos részét képezi, a mezőgazdasági termelési tervet, amelyet a harmadik ötéves terv ír elő, teljes egészében négy év alatt teljesíti.

Már most megteremtjük előfeltételeit annak, hogy hazánk felszabadítása 15-ik évfordulója tiszteletére tett felajánlásokat a harmadik ötéves tervnek rövidebb határidőre való teljesítésére vonatkozóan nemcsak kihirdethetjük, de valóságban teljesíthetjük is. Ennek legfőbb biztosítékát abban látjuk, hogy ezt az ügyet a párt alapszervezetei, minden kommunista a sajátjának tekinti.

Miben nyilvánul ez meg?

A legnagyobb figyelmet a talaj termőképessége fokozására fordítjuk, amely legfőbb feltétele a szocialista mezőgazdasági nagytermelés emelkedésének. Járásunkban az 1960. évben az EFSz-ek hitel-akciói és az állami talajjavítási beruházások terve 9 millió 377 ezer 500 koronát tesz ki. Hazánk felszabadítása 15-ik évfordulója tiszteletére széleskörű felajánlási mozgalom fejlődött ki ezen feladat teljesítése érdekében.

Nemcsak a falvak dolgozói és az ifjúság, de az üzemek is, mint például a Mier bútorgyár, a tolmácsi Kirov-üzem, a gép- és traktor állomás, a járási építési vállalat és további üzemek segítséget kívánnak nyújtani ezen nagyszabású munkák megvalósításánál. Az üzemek dolgozóinak felajánlása 43 ezer 986 brigádórát tesznek ki.

A talaj termőképességének fokozására szolgálnak a létesítendő komposzttelepek is. Járásunkban a folyó évben 132 ezer köbméternyi komposzt előállításra volt előírva. Ezt a feladatot a CsKP országos konferenciája tiszteletére határidő előtt 100 %-ban teljesítettük. A komposzttelepek létesítéséből ifjúságunk is derekasán kivitte a részét, és járásunkban 20 ezer köbméter komposztot állított elő. Ez legjobb bizonyítéka annak, hogy ifjúságunk helyes nevelésének legeredményesebb módja az, ha konkrét feladatokat adunk neki. A tapasztalat igazolja, hogy ifjúságunk kész nagyobb mértékben kiverni részét a szocializmus kiépítésének munkájából és helyes irányítás és pártunk befolyásának érvényesítése mellett ezt a feladatot becsülettel teljesíti is.

A tavaszi mezőgazdasági munkákat az agrotechnikai határidőkben jól elvégeztük. Megállapíthatjuk, hogy dolgozóink igyekezete mezőgazdaságunkban az aránylag jónak ígérkező termésben nyeri el jutalmát.

Az említett jó eredmények dacára még egyes hiányosságokkal is meg kell küzdenünk, amelyeknek megoldása nem csupán a mi ügyünk, hanem fejlett iparunk ügye is. Tudjuk, milyen nagy jelentőséggel bír a mezőgazdasági termelés produktivitásának növelése. Emellett még mindig hiányoznak egyes mechanizációs eszközök, mint például: kerek traktorok, mechanizációs eszközök az állat-tenyésztéssel kapcsolatos munkák megengyhítésére és különösen hiányoljuk a pótkatrészeket azon gépekhez, amelyekkel szövetkezeteink és az állami gazdaságaink jelenleg dolgoznak. Feltételezzük, hogy ezeket a hiányokat bizonyos intézkedésekkel az árúelosztás terén meg lehet szüntetni és hogy meg lesz oldva az autóabroncsok, az akkumulátorok és a kombajn-alkatrészek hiányának kérdése is. Ezidőszert nagy hiány mutatkozik az egyes műtrágyáknál is, járásunkban főleg a mész, a salétromos és még egyéb műtrágyák igénylése jelentős.

Járásunk dolgozói szlovák és magyar nemzetiségűek. Járásunk lakosságának 27 %-a magyar nemzetiségű polgárokból áll. Rá kell mutatnunk arra, hogy az új alkotmány-tervezet megvitatásánál a magyar dolgozók aktív részt vettek és azt

egyöntetűen jóváhagyták. Különösen meleg fogadtatásban részesültek az alkotmány-tervezet azon fejezetei, amelyek Csehszlovákiában élő magyar polgártársainknak biztosítják a teljes egyenjogúságot.

A levelei járás dolgozóinak, főleg a déli határmenti részekén, igen keserű tapasztalataik vannak a burzsoázia nemzeti-ségi politikája terén, mivel saját kizsákmányoló céljai érdekében szította a nemzetiségi gyűlölködést. Ebből csak a kapitalisták húzták a hasznot.

Minthogy kommunista pártunk politikája a munkásosztály és a többi dolgozók érdekeit tartja szem előtt, a lenini alapelvek szerint és népünk érdekében oldja meg a nemzetiségi kérdést is. Járásunk példája is megmutatja, hogy a szocializmus egységbe tömöríti a dolgozókat nemzetiségre való tekintet nélkül a kommunista párt céljai megvalósításáért folytatott harcban.

Falvainkon és üzemeinkben a szlovák és a magyar dolgozók együttesen osztoznak az elért építő-feladatok teljesítésében. Amikor bevezetőben a mi munkánkról, eredményeinkről szoltam, amikor megemlítem kötelezettségeinket és a nemzetgazdasági tervből folyó további feladatokat, ezt azért hangsúlyozom újból, mivel közös műről van szó, melyet járásunkban úgy a szlovák mint a magyar nemzetiségű dolgozók valósítanak meg.

Az egyenjogúságot építő munkánk minden szakaszán átérezzük a Csehszlovák szocialista köztársaság kiépítésénél, valamint azon a téren is, hogy kulturális és közművelődési szempontból teljesebb és gazdagabb életet élhetünk.

Van hívatásos magyar színészetünk Komárnoban, amely gyakran látogat el hozzánk. Kifejlődik a népművészeti együttesek tevékenysége, vannak magyar tanítási nyelvű iskoláink stb. Polgáraink például igen kedvelik a „Hron“, „Tekovan“ és más népművészeti együtteseket, amelyekben magyar nemzetiségű polgárok is fellépnek.

Az iskolai nevelés terén is hálával tartozunk pártunknak azért, hogy gyermekeinket anyanyelvükön nevelhetjük és hogy érvényesülnek az életben. Járásunkban a szlovák iskolák széles hálózata mellett 86 magyar tanítási nyelvű iskola működik. Ezekben az iskolákban gyermekeinket a csehszlovák szocialista hazafiaság és a proletár nemzetköziség szellemében neveljük. Ezeken az iskolákon most arról lesz szó, hogy lényegesen feljavítsuk a szlovák nyelv tanítását. Elsősorban növelni kell a tanítók szakképesítését, akik a szlovák nyelvet tanítják. A

szlovák nyelvnek a jó ismerete a magyar dolgozóknak a saját érdekük, mert ez fontos feltétele annak, hogy teljesebben ér-
vényesüljenek életünk minden szakaszán és az ő további kul-
turális fejlődésükben.

Érdekes volna felsorolni néhány példát a szlovák és magyar iskolák tanulói és tanítói közötti barátság és szövetség esetei-
ről. Mamár nem ritkaság, hanem inkább szabályként mond-
ható, hogy együttesen szerveznek meg a pionér és ifjúsági szervezetek közös akciókat, kirándulásokat, kultúr-előadásokat stb., melyek azt bizonyítják, hogy a nemzetiségi kérdésben felszámoltunk a mult minden maradványát.

Ugyancsak sok szép példánk van a szlovák és a magyar szövetkezeti tagság elvtársi együttműködéséről.

Hasonlóképpen járásunk üzeimeiben is a szlovák vagy ma-
gyar nyelvű dolgozók egy akarattal dolgoznak az összes fel-
adatuk teljesítése érdekében. Bizonyosságot tesznek erről „A szocialista munka brigádja” címért versengő munkás cso-
portok.

Elvtársnők és elvtársak!

Felszólalásom befejezéséül mély hálámnak kívánok kifeje-
zést adni pártunknak, Csehszlovákia kommunista pártjának azért a gondoskodásért, amelyet Szlovákia felvirágoztatásáért fejt ki politikájában a szocialista Csehszlovákia keretében!

(Slovenský preklad reči poslankyne Irmu Vidovej:)

Vážené súdružky a súdruhovia!

Pracujúci našej obce Kvetná, rovnako ako aj pracujúci celého okresu Levice, s pozornosťou sledovali rokovanie celoštátnej kon-
ferencie Komunistickej strany Československa, ktorá prerokovala v histórii nášho ľudu najvýznamnejší dokument — návrh novej, socialistickej Ústavy Československej socialistickej republiky.

Toto rokovanie významne zasiahlo aj do života občanov nášho okresu. Chceme poznamenať, že na celoštátnu konferenciu KSČ sme sa na našich dedinách a závodoch pripravovali veľmi aktívne; pre-
javilo sa to v konkrétnych budovateľských úspechoch. Na všet-
kých našich dedinách prebiehala diskusia k listu ÚV KSČ všetkým stranickým organizáciám v poľnohospodárstve, za splnenie tre-
tieho päťročného plánu za štyri roky.

Medzi prvými jednotnými roľníckymi družstvami v okrese, ktoré na túto výzvu odpovedali, boli JRD: Kalná, Domaša, Te-
kovské Lužianky a Hronské Kosihy. K dnešnému dňu už 35 JRD nášho okresu túto výzvu prerokovalo, rozpracovalo a prijalo záväzok — splniť tretiu päťročnicu za štyri roky, ba v niektorých ukazovateľoch aj skôr.

Ani ostatné družstvá neostali pozadu. List ÚV KSČ už prejednali a teraz rozpracúvajú úlohy na vlastné podmienky. Môžeme povedať, že náš okres, ktorý je prevažne poľnohospodárskeho charakteru a tvorí dôležitú súčasť nášho Západoslovenského kraja, splní ako celok plán poľnohospodárskej výroby stanovený tretím päťročným plánom za štyri roky.

Už teraz vytvárame predpoklady na to, aby sme záväzky, prijaté na počesť 15. výročia oslobodenia našej vlasti a za splnenie tretieho päťročného plánu v skrátenom termíne, nielen vyhlasovali, ale aj splnili. Hlavnú záruku toho vidíme v tom, že všetci družstevníci si túto vec pokladajú za svoju.

V čom sa to prejavuje:

Prvoradú pozornosť venujeme zvyšovaniu úrodnosti pôdy ako hlavného predpokladu pre vzostup poľnohospodárskej socialistickej veľkovýroby. V roku 1960 predstavuje plán úverových akcií JRD a štátna melioračná výstavba v okrese hodnotu spolu za 9 miliónov, 377 tisíc 500 Kčs. Na počesť 15. výročia oslobodenia našej vlasti rozvinulo sa široké záväzkové hnutie za splnenie tejto úlohy. Nielen pracujúci na dedinách a mládež, ale aj závody, ako napríklad: Závod Mier, Závod S. M. Kirova v Tlmačoch, Strojná a traktorová stanica, Okresný stavebný podnik a ďalšie, chcú pomôcť pri uskutočňovaní tohto veľkého diela. Záväzky pracujúcich zo závodov sú vyjadrené v množstve 43 tisíc 986 brigádnických hodín.

K zúrodňovaniu pôdy patrí tiež zakladanie kompostov. Pre náš okres sa v tomto roku určilo založiť 132 tisíc m³ kompostov. Túto úlohu sme predčasne splnili na 100 % — na počesť celoštátnej konferencie KSČ. Značný podiel na kompostovaní mala mládež nášho okresu, lebo vyrobila 20 tisíc m³ kompostov. To je najlepším dôkazom toho, že najúčinnjší spôsob, ako mládež správne vychovávať, je dávať jej konkrétne úlohy. Skúsenosti ukazujú, že naša mládež má záujem o zvyšovanie svojho podielu na výstavbe socializmu a pri jej správnom riadení a uplatňovaní vplyvu našej strany túto úlohu aj čestne plní.

Jarné poľnohospodárske práce sme vykonali kvalitne a v agrotechnických termínoch. Možno povedať, že táto snaha pracujúcich v poľnohospodárstve bude odmenená pomerne dobrou úrodou.

Pri spomenutých dobrých výsledkoch zápasíme aj s niektorými nedostatkami. Ich riešenie je nielen našou záležitosťou, ale aj záležitosťou nášho vyspelého priemyslu. Vieme, akú dôležitú úlohu má zvyšovanie produktivity poľnohospodárskej výroby. Pritom stále ešte pociťujeme nedostatok niektorých mechanizačných prostriedkov, ako sú kolové traktory, mechanizácia pre uľahčenie prác v živočíšnej výrobe, a zvlášť citeľne postrádame

náhradné súčiastky pre tieto stroje, ktoré naše družstvá a štátne majetky toho času majú. Predpokladáme, že tento nedostatok bude možné odstrániť určitými opatreniami v distribúcii a že bude aj vyriešený problém nedostatku pneumatík, akumulátorov a súčiastok na kombajny. Doteraz sa prejavuje aj nedostatok niektorých druhov umelých hnojív. V našom okrese potrebujeme najmä vápno, ako i dusíkaté a iné umelé hnojivá.

Naš okres obývajú pracujúci slovenskej i maďarskej národnosti. Z celkového počtu obyvateľstva v našom okrese tvoria občania maďarskej národnosti asi 27 %. Chceme poukázať na to, že v diskusii k návrhu novej ústavy maďarskí pracujúci aktívne vystupovali a návrh jednoznačne schvaľovali. Zvlášť vrelý súhlas vyslovili k tým článkom našej socialistickej ústavy, ktoré zaručujú všetky práva spoluobčanom maďarskej národnosti, žijúcim v Československu.

Pracujúci Levického okresu, najmä jeho južnej pohraničnej časti, majú veľmi trpké skúsenosti z národnostnej politiky buržoázie, ktorá pri sledovaní svojich vykorisťovateľských záujmov rozduchavala národnostnú nevraživosť. Z toho mali zisk len kapitalisti.

Pretože politika našej komunistickej strany vychádza zo záujmov robotníckej triedy a ostatných pracujúcich, rieši na základe leninských princípov a v záujme nášho ľudu aj národnostnú otázku. Aj na príklade nášho okresu sa zreteľne ukazuje, že socializmus pracujúcich bez rozdielu národnosti zjednocuje v boji za uskutočnenie cieľov Komunistickej strany Československa.

V našich závodoch a dedinách slovenskí a maďarskí pracujúci spoločne sa podieľajú na všetkých budovateľských výsledkoch, ktoré dosahujeme. I keď som v úvode hovorila o našej práci, o našich úspechoch a keď spomínam naše záväzky a ďalšie úlohy vyplývajúce z národohospodárskeho plánu, zdôrazňujem to znovu preto, že ide o spoločné dielo, ktoré pracujúci tak slovenskej, ako aj maďarskej národnosti v našom okrese uskutočňujú.

Rovnoprávnosť pociťujeme na všetkých úsekoch našej budo-
vateľskej práce pri výstavbe našej socialistickej Československej republiky, ako aj v tom, že môžeme žiť plným a bohatým životom aj po stránke kultúrnej a vzdelávacej.

Máme maďarské profesionálne divadlo v Komárne, a to k nám často zavíta. Rozvíja sa činnosť súborov ľudovej umeleckej tvorivosti, máme školy s vyučovacím jazykom maďarským atď. Veľkej obľube všetkých občanov sa tešia napríklad súbory ľudovej umeleckej tvorivosti, v ktorých vystupujú aj občania maďar-

skej národnosti, ako sú napríklad súbory „Hron“, „Tekovan“ a ďalšie.

Aj na úseku školskej výchovy vďačíme strane za to, že naše deti môžeme vychovávať v ich rodnom jazyku a že ony nájdu uplatnenie v živote. Pri širokej sieti slovenských škôl v okrese máme 61 škôl s vyučovacím jazykom maďarským. V týchto školách vychovávame naše deti v duchu československého socialistického vlastenectva a proletárskeho internacionalizmu. Pre zlepšenie vyučovania slovenského jazyka bude potrebné zvýšiť odbornosť učiteľov, ktorí vyučujú slovenský jazyk. Dobré ovládanie slovenského jazyka je vlastným záujmom maďarských pracujúcich, lebo ono je podmienkou, aby sa ešte plnšie uplatnili na každom úseku nášho života a v ich ďalšom kultúrnom rozvoji.

Bolo by zaujímavé uviesť niektoré príklady o družbe a priateľstve medzi žiakmi a učiteľmi slovenských a maďarských škôl. Dnes už nie je zriedkavosťou, ale skôr pravidlom, že sa organizujú spoločné akcie pionierskych a mládežníckych organizácií, spoločné výlety, kultúrne vystúpenia atď. Tieto podujatia výrazne ukazujú, že sa prekonávajú všetky prežitky minulosti v národnostných otázkach.

Máme tiež veľa pekných príkladov súdružskej spolupráce slovenských a maďarských družstevníkov.

Rovnako aj na závodoch nášho okresu robotníci hovoriaci rečou slovenskou ako aj maďarskou, družne pracujú na plnení všetkých úloh. Dôkazom toho sú rozrastajúce sa kolektívy v súťaži o titul „Brigáda socialistickej práce“.

Súdružky a súdruhovia!

Na záver svojho vystúpenia chcem vyjadriť hlbokú vďaku našej rodnej Komunistickej strane Československa za starostlivosť, ktorú prejavuje pri uskutočňovaní politiky pre rozkvet Slovenska v socialistickom Československu. (Potlesk.)

Podpredseda Majling:

Ďakujem poslankyni s. Irme Vidovej za prejav.
Dávam slovo poslancovi s. dr. Imrichovi Ivančovi.

Poslanec dr. Ivančo:

Vážený súdruh prezident,
vážená Slovenská národná rada, súdružky a súdruhovia!

Ako všade, tak aj na úseku zdravotníctva došlo k prenikavým zmenám. Starostlivosť o človeka, o jeho zdravie bola vždy v po-

predi záujmu našej strany a vlády, ktoré vynaložili veľké úsilie na prebudovanie starého buržoázneho zdravotníctva na zdravotníctvo socialistické.

Zdravie ako všetko v kapitalizme — bolo a je predmetom obchodu. Kto mal peniaze, mal aj právo na zdravie. Prevencia prakticky neexistovala — a ak, tak iba pri tých chorobách, ktoré ohrozovali prenosom aj samotnú buržoáziu. Zdravotnícke zariadenia v závodoch boli bielou vranou, a ak boli aj ojedinele zriadené, slúžili viac ako prostriedok buržoázie na vyžnívanie posledných síl pracujúcich a nie ako prostriedok ozajstnej starostlivosti o ich zdravie.

Oslobodenie a hlavne február 1948 znamenali zásadný obrat aj na tomto poli. Už v Ústave 9. mája bolo zakotvené právo občanov na ochranu ich zdravia, na zaopatrenie v starobe a pri práceneschopnosti. Osobitná starostlivosť sa venovala najmä pracujúcim v závodoch. Výrazne bola orientovaná starostlivosť na zabezpečenie zdravia našich žien, detí a mládeže.

Od roku 1956 poskytujeme ako jediný štát na svete bezplatnú starostlivosť pri pôrodoch všetkým ženám a od roku 1959 bezplatnú liečebnú a preventívnu starostlivosť pre všetky deti do 15. roku bez ohľadu na to, či majú na ňu nárok z titulu poistenia alebo nie.

Zákon 103 z roku 1951 o zjednotení zdravotníctva a uznesenie strany a vlády z roku 1952 energetickejšie a konkrétnejšie zameriava zdravotnícke služby na prevenciu pracujúcich v priemysle a na zvýšenie starostlivosti o človeka vôbec.

XI. sjazd KSČ v záujme dobudovania socialistického zdravotníctva stanovil konkrétne úlohy na zlepšenie ideologickej a odbornej výchovy zdravotníckych pracovníkov, na dobudovanie obvodného systému práce a na skvalitnenie zdravotníckej osvetu.

Nová ústava Československej socialistickej republiky je predchnutá starostlivosťou o človeka. V hlave II. článku 23 sa zabezpečuje právo na ochranu zdravia, na preventívnu a liečebnú starostlivosť, na zaopatrenie v starobe a pri nespôsobilosti pracovať, a to celou sústavou zdravotníckych a sociálnych zariadení. Za uplynulých 15 rokov dosiahlo naše zdravotníctvo nevídaný rozvoj. Na Slovensku boli vybudované nemocnice na Myjave, v Trstenej, Považskej Bystrici, Partizánskom, Dunajskej Strede, Gelníci, Revúcej. Ďalej boli vystavané ďalšie nemocničné objekty pri 15 už existujúcich nemocniciach. Okrem toho boli vystavané početné okresné a obvodné zdravotnícke strediská. Rozostavané sú nové veľké nemocnice v Prievidzi, Želiezovciach, Žiari nad Hronom, Kráľovskom Chlmci, Veľkom Krtíši a Bardejove. Výstavbou sa zvýšil počet lôžok ku koncu minulého roku na 40 502.

Mimoriadna pozornosť bola venovaná i kádrovému zaisteniu zdravotníckych zariadení. Počet lekárov sa zvýšil na 5700. Celkový stav pracovníkov v zdravotníctve vzrástol na 37 275.

Tento rozvoj sa uskutočnil vďaka úspechom v rozvoji ekonomiky celej ČSSR, vďaka účinnej pomoci českej robotníckej triedy — na základe celoštátnej zdravotno-politickej línie.

Materiálne a kádrové prostriedky, ktoré strana a vláda zdravotníctvu dala, umožnili dosiahnuť také úspechy, ktoré nemajú obdobu v histórii. Dojčenská úmrtnosť od roku 1945 klesla viac než päťnásobne. Celková úmrtnosť obyvateľstva sa znížila viac než dvojnásobne, z 19,5 na 8,6 promile. Zatiaľ čo ústavná pôrodnosť v roku 1945 tvorila iba 8,3 % zo všetkých pôrodov, roku 1959 vzrástla už na 83,7 %.

Úspechy nášho socialistického zdravotníctva sú veľké. Nemožno však nevidieť, že nám pretrvávajú ešte nedostatky, ktoré zapríčínajú, že úroveň služieb nezodpovedá vždy a všade požiadavke našich pracujúcich. Sťažnosti našich pracujúcich sa najčastejšie dotýkajú ochranno-liečebného režimu. Poukazujú na zvyšky prežitkov v postoji niektorých zdravotníckych pracovníkov k pacientovi, na nedostatky v organizácii zdravotníckych služieb, nedostatočnú hygienu stravovania v niektorých zdravotníckych zariadeniach atď.

Na odstránenie týchto nedostatkov bude potrebné mobilizovať všetky sily a zodpovedných pracovníkov.

Vážené súdružky a súdruhovia,

napriek týmto čiastkovým nedostatkom bilancia rozvoja zdravotníctva za uplynulých 15 rokov je radosťná.

No nevidaný bude rozvoj zdravotníctva v III. 5RP. Veď len objem investičných prostriedkov sa v porovnaní s II. 5RP zdvojnásobil a v porovnaní s I. 5RP stonásobil.

Len v našom Východoslovenskom kraji vzrastie počet postelí o 35,42 %. Počet lekárskeho miest sa zvýši o 21 % voči doterajšiemu stavu, počet miest v jaslách vzrastie o 68 %. Vybudujú sa nemocnice v Kráľovskom Chlmcí, pri VSŽ v Košiciach, v Sníne, Starej Ľubovni, Stropkove. Vystaví sa interná liečebňa v Košiciach, Prešove, tbc liečebňa v Humennom a v Michalovciach, psychiatrická liečebňa v Košiciach, Plešivci a v Prešove, dojčenský ústav v Košiciach a iné.

Rozvoj zdravotníctva vo Východoslovenskom kraji sa zameriava predovšetkým na zabezpečenie najvýznamnejšej akcie III. 5RP — na výstavbu Východoslovenských železniční, ktorá kladie

veľké požiadavky tak na výstavbu lôžkových, ako aj ambulantných zariadení. Prostriedky určené zdravotníctvu v III. SRP dávajú predpoklady na skoršie priblíženie sa k úrovni v českých krajoch. Pre urýchléné vyrovnanie úrovne zdravotníckych služieb musíme doriešiť niektoré úlohy, v ktorých zdravotníctvo na Slovensku voči českým krajom najviac zaostáva. Pôjde o to:

zvýšiť starostlivosť o rozvoj mladej generácie a najmä o ďalšie zníženie dojčenskej úmrtnosti.

zvýšiť starostlivosť o zdravie pracujúcich, najmä v priemysle a v súvislosti s tým zintenzívniť boj proti chorobnosti spojenej s pracovnou neschopnosťou,

zvýšiť starostlivosť o zdravé životné prostredie, najmä na úseku komunálnej hygieny,

prehĺbiť boj proti tuberkulóze a ostatným prenosným chorobám.

Úlohy a perspektívy ďalšieho rozvoja zdravotníckych služieb do roku 1965 kladú veľké nároky na prácu nielen riadiacich a kontrolných orgánov všetkých stupňov, ale aj na komisiu SNR pre zdravotníctvo. Zvládnutie týchto veľkých úloh bude vyžadovať nielen nové metódy práce v SNR, na národných výboroch, ale aj oveľa väčšiu zainteresovanosť širokých mas pracujúcich na riadení a kontrole zdravotníckych služieb. Bude potrebná hlbšia spolupráca zdravotníckych zariadení s odborovými orgánmi v mestách, obciach i závodoch, s ČSČK, výborom žien a ČSM.

Úspechy zdravotníctva dosiahnuté v historicky neveriteľne krátkej dobe sú jasným dôkazom prednosti socialistického spoločenského zriadenia a novej kolektívnej ochrany zdravia, budovanej podľa sovietskeho vzoru. Priazniví ukazovatelia v poklese dojčenskej úmrtnosti, úmrtnosti na infekčné choroby a tuberkulózu, ako aj v ich výskyte, v znížení celkovej úmrtnosti, vo zvyšovaní fyzickej odolnosti a v predlžovaní ľudského veku sú najpresvedčivejším dôkazom, že len víťazstvo robotníckej triedy, vedenej KSC a budovanie socializmu vytvorili a vytvárajú podmienky rozvoja opravdivej starostlivosti o zdravie ľudu.

Vrelá vďaka patrí našej strane a vláde za túto veľkorysú a sústavnú starostlivosť a pomoc pri rozširovaní zdravotníckych zariadení a služieb nášmu obyvateľstvu.

Tisícky pracujúcich zbavených chorôb, biedy a hladu, desaťtisíce zachránených detských životov sú živou vizitkou tejto starostlivosti. Sme si plne vedomí toho, že za kapitalizmu v masovej nezamestnanosti a podvýžive, sebalepší zdravotnícki odborníci a lieky nemohli by sami o sebe dosiahnuť takéto krásne výsledky.

Sme presvedčení, že pod vedením našej strany, v úzkej spolu-

práci so širokým aktívom pracujúcich podarí sa nám úspešne splniť aj zvýšené úlohy, ktoré čakajú zdravotníctvo v priebehu tretej päťročnice. (Potlesk.)

Podpredseda Majling:

Ďakujem poslancovi s. dr. Imrichovi Ivančovi za prejav.

Dávam slovo ďalšiemu rečníkovi, členovi Predsedníctva Slovenskej národnej rady s. Michalovi Žákovičovi.

Poslanec Žákovič:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené súdružky a súdruhovia poslanci!

V uplynulých dňoch na celoštátnej konferencii Komunistickej strany Československa a na zasadnutí novozvoleného Národného zhromaždenia Československej socialistickej republiky bola zavŕšená jedna vývojová etapa našej súčasnosti. Na prahu šesťdesiatych rokov dvadsiateho storočia začíname v Československej socialistickej republike písať novú slávnú etapu našej histórie. Novú slávnú etapu nielen našej národnej histórie, ale po boku a v nerozbornom spojení s ľudom Sovietskeho sväzu a s krajinami tábora socializmu a mieru, ktorého okruh sa stále rozširuje, začíname písať novú jasnú kapitolu histórie ľudstva. Začíname ju písať v období, keď Sovietsky sväz a ostatné krajiny tábora socializmu vyrástli a zmohutnели vďaka obrovským úspechom, dosiahnutým v ekonomike, politike a vede a na základe ktorých výsledkov naša nová mladá rozkvitajúca spoločenská sústava vo všetkých smeroch prevyšuje sústavu kapitalistickú, ktorá je už prežitkom a ktorá je odsúdená, priamo zákonite odsúdená k zániku.

Dnes stále väčšej a väčšej časti ľudstva je zrejméjšie, že nová mladá rozvíjajúca sa spoločenská socialistická sústava k svojmu rozvoju, k svojmu rastu vojnu nepotrebuje a že mierové spoločenstvo národov a štátov s rôznym spoločenským zriadením stalo sa jedinou možnou formou, v ktorej súčasný svet môže existovať. Toto svoje životné krédo, toto presvedčenie stále väčšej časti ľudstva je zakotvené v uvedenej časti ako jedno z hlavných našich vyznaní novej ústavy, ktorú Národné zhromaždenie v minulých dňoch manifestačne prijalo.

Novozvolené Národné zhromaždenie prijatím novej socialistickej ústavy súčasne zakotvilo v najvyššom zákone všetkých zákonov

našu neskonalú a oddanú lásku k ľudu Sovietskeho sväzu, svoju oddanosť k táboru socializmu a svoju úprimnú príslušnosť k veľkému a stále vzrastajúcemu a silnejúcemu táboru mieru.

V našej vlasti, ktorá sa rozprestiera od Ašu až po Čieru pri Čope, definitívne zvíťazilo socialisticke spoločenské zriadenie: vstúpili sme do nového obdobia všestranného rozvoja vyspelej socialistickej spoločnosti. Vstúpili sme do obdobia, v ktorom sa pripravujeme usilovne vytvárať podmienky pre postupný prechod ku komunizmu. Uplynulé obdobie, ako i súčasné obdobie, do ktorého nastupujeme, bude sa uberať po víťaznej ceste, po ktorej nás viedla, vedie a bude viesť osvedčená uskutočňovateľka opravdivých humanistických zásad ľudstva — Komunistická strana Československa.

Tá strana, ktorej predstaviteľ prezident republiky a prvý tajomník ÚV KSČ — ktorého máme česť na našom zasadnutí po tieto dva dni vrele privítať — na aprílovom zasadnutí Ústredného výboru Komunistickej strany Československa v roku 1960 vyhlásil, že tak ako už existuje úplná rovnoprávnosť medzi Čechmi a Slovákmi v oblasti politickej, bolo dosiahnuté v mnohých smeroch vyrovnanie i v oblasti ekonomickej. Bola odstránená odveká zaostalosť Slovenska: Slovensko je dnes ekonomicky, politicky a kultúrne vyspelou časťou jednotnej Československej socialistickej republiky.

Tej Československej socialistickej republiky, ktorej existenciu Národné zhromaždenie prijatím ústavného zákona, novej ústavy Československej socialistickej republiky potvrdilo a o ktorej zostane naveky zapísané v histórii, že je zásluhou bojov a obetí Komunistickej strany Československa (*búrliivý potlesk*) a jej príslušníkov, že je výsledkom jednoty ľudu, práce miliónov usilovných rúk a umu našich pracujúcich, v ktorom úsilí vyslúžil si svoje čestné miesto Národný front. Ten Národný front, ktorý sa v uplynulom období plne osvedčil pri plnení budovateľských úloh, pri dovŕšení výstavby socializmu v našej vlasti a v boji nášho ľudu za zachovanie a upevnenie mieru. Preto, že sa Národný front osvedčil, zostáva tak, ako to vyjadruje ústava, i v ďalšom období najširším zväzkom pracujúcich, na čele ktorého stojí robotnícka trieda a Komunistická strana Československa.

Bude našou úlohou pričiniť sa, aby obsah novej ústavy, aby jej duch prenikol do vedomia a srdca každého občana a aby sa všetky slovami vyjadrené ustanovenia ústavy premenili na živú skutočnosť.

Myslím, že nebude nadsádzkou, keď poviem, že nasledujúce obdobie, do ktorého vo funkčnej činnosti novozvolenej Slovenskej národnej rady vstupujeme, bude obdobím opravdu historickým.

Uvedomujeme si to a plne nás to zaväzuje k maximálnemu vy-pätiu všetkých našich síl. Zaväzuje nás existujúca súčasnosť. Súčasnosc, v ktorej politická rovnoprávnosť slovenského a českého národa vychádza nielen zo skutočnosti, že na Slovensku bola rozšírená pôsobnosť slovenských národných orgánov, ktoré majú riešiť regionálne a špecifické otázky Slovenska, ale i z tej skutočnosti, že slovenský pracovitý a pracujúci ľud prostredníctvom svojich volených zástupcov sa podieľa na rozhodovaní v najvyšších orgánoch štátnej moci.

Vstupujeme do nového obdobia, v ktorom rovnoprávnosť Slovenska je vyjadrená celým systémom nového spôsobu riešenia štátnej správy a prevádzaním ďalšieho postupného vyrovnávania ekonomickej úrovne Slovenska s českými krajinami. Táto úloha je neoddeliteľnou súčasťou programu Komunistickej strany Československa a slúži k budovaniu a rozvíjaniu socialistickej a v ďalšej etape komunistickej spoločnosti. Pri plnení a splnení tejto úlohy budeme zo všetkých síl pomáhať, lebo sme presvedčení, že jedine socializmus a komunizmus plne zabezpečuje všestranný rozvoj našich národov a ich krásnu, radostnú a stále plnšiu budúcnosť.

Sme si plne vedomí, že slovenské národné orgány, najmä Slovenská národná rada, jej predsedníctvo, povereníci Slovenskej národnej rady a týmito spravované komisie a odbory Slovenskej národnej rady, budú tvoriť neoddeliteľnú súčasť štátnej moci a správy Československej socialistickej republiky. Sme si vedomí toho, že takýmto usporiadaním sa vytvorila ešte lepšie predpoklady pre ďalší všestranný rozvoj Slovenska, ktorý je vyjadrený v smerných číslach a v obsahu plánu rozvoja národného hospodárstva na tretiu päťročnicu, ako aj v ďalších perspektívach nášho hospodárstva, s obsahom ktorých sa plne stotožňujeme a plnenie ktorých budeme v rámci našich možností zo všetkých síl podporovať.

Svoju pozornosť zameriame najmä na tak nesmierne dôležitý úsek, akým je všestranné využívanie a rozvíjanie daných podmienok, ktoré sú vytvorené pre ďalší rýchly rozvoj poľnohospodárskej výroby. I keď vieme, že úroveň poľnohospodárskej výroby na Slovensku bola v minulosti značne nižšia ako v českých krajinách, sme si vedomí aj toho, že dnes máme, vďaka správne-mu vedeniu a riadeniu tohoto dôležitého úseku líniov vytyčenou Komunistickou stranou Československa, všetky predpoklady na to, aby sme dosiahli zvýšenie intenzity poľnohospodárskej výroby na Slovensku v prepočte na hektár porovnateľnej pôdy na 98 % úrovne českých krajov. Pri tomto konštatovaní vychádzame z toho, že sú vytvorené všetky predpoklady, aby prevedením

vodohospodárskych a melioračných úprav mohlo poľnohospodárstvo na Slovensku splniť vytýčenú úlohu.

Vieme, že na tomto úseku čaká celú Slovenskú národnú radu, jej predsedníctvo a príslušné komisie veľmi významná úloha a my poslanci Slovenskej národnej rady urobíme všetko, aby do-teraz existujúce rozdiely medzi úrovňou českých a slovenských krajov boli v plánovaných termínoch vyrovnané.

Vieme ďalej, že popri tejto úlohe na úseku poľnohospodárskej výroby bude potrebné pomáhať pri riešení úloh, týkajúcich sa výstavby miest a obcí. Pri ďalšom zvyšovaní celkovej životnej úrovne, pri starostlivosti o zdravie človeka a v nemalej miere tiež na úseku, ktorý sa usiluje o ďalší rozvoj školstva a kultúry.

Aj tu nás čaká množstvo úloh. Keď si len uvedomíme, že v tretej päťročnici, o ktorej rokovala celoštátna konferencia KSC, je potrebné na Slovensku postaviť 9500 učební, ukáže sa nám veľkosť tejto úlohy. Úloha je — za jedinu päťročnicu postaviť bezmála trikrát viac učební ako za 20 rokov bývalej buržoáznej republiky. Podobne veľké úlohy nás čakajú pri plnom zavádzaní povinnej deväťročnej školskej dochádzky a pri budovaní škôl, v ktorých budeme zvädzať zásadný boj o dušu mladého človeka, o dušu našich detí v zmysle toho nového, ktorým je naplnený duch novej ústavy.

Vážení súdruh prezident, vážená Slovenská národná rada!

Nasledujúce obdobie, do ktorého v našej funkčnej činnosti, vo funkčnej činnosti novej Slovenskej národnej rady, v znamení jej nového postavenia vstupujeme, bude nás čakať veľké množstvo úloh. Každý z nás si to v plnom rozsahu uvedomuje, každý z nás, ktorí sme sa tu zišli na skutočne historické zasadnutie Slovenskej národnej rady, je súčasne rozhodnutý vykonať maximum v záujme splnenia jej úloh. Súčasná štruktúra Slovenskej národnej rady, zloženie jej orgánov, jej komisií vytvára všetky predpoklady k tomu, že budeme môcť riešiť slovenské problémy v plnom súlade s celoštátnymi úlohami. Týmto sa práca Slovenskej národnej rady, jej predsedníctva a jej komisií stane pružnejšou, docielí ešte väčšie spojenie s ľudom a budú sa môcť riešiť všetky problémy omnoho operatívnejšie a konkrétnejšie. To sa týka i práce a činnosti všetkých spoločenských a masových organizácií, práce ostatných slovenských politických strán, úloh celého Národného frontu.

Sme pevne odhodlaní pod vedením Komunistickej strany Československa a pod vedením jej územnej organizácie Komunistickej strany Slovenska, my všetci, zjednotení v pevnom Národnom fronte, vyrovnať rozdiely na poli hospodárskom a kultúrnom medzi Slovenskom a českými krajinami. Povedie to k ďalšiemu ešte pevnejšiemu zblíženiu našich národov a významne prispeje k vybudovaniu socialistickej a budúcej komunistickej spoločnosti, pevnej záruky našej krásnej budúcnosti. Bude to najkrajším vyvrcholením veľkého úsilia miliónov pracovitých robotníckych rúk.

Prijatím zásad, obsiahnutých v prejave a programovom vyhlásení predsedu Slovenskej národnej rady a v slovách súdruha prezidenta, budeme plniť najvrúcnejšie želanie miliónov voličov, ktorí sa dňa 12. júna vo voľbách v manifestačnej jednote vyslovili za krásne zajtrajšky novej Československej socialistickej republiky. (Potlesk.)

Podpredseda Majling:

Ďakujem členovi Predsedníctva Slovenskej národnej rady s. Michalovi Žákovičovi za prejav.

Ďávam slovo poslancovi s. Vojtechovi Cholevovi.

Poslanec Choleva:

Vážený súdruh prezident, vážené súdružky, súdruhovia poslanci!

Tak ako všetci pracujúci našej vlasti, aj ľud východného Slovenska v tieto dni žije v radostnom ovzduší hodnotenia úspešnej cesty výstavby socializmu v Československu, hodnotenia ďalších náročných úloh v tretej päťročnici tak, ako ich schválila celostátna konferencia Komunistickej strany Československa, uzákonilo Národné zhromaždenie, tak ako o nich v duchu novej ústavy a pôsobnosti slovenských národných orgánov rojukeme aj my na ustavujúcej schôdzi Slovenskej národnej rady.

Právom a s hrdosťou sa ľud Slovenska pozerá na uplynulých 15 rokov revolučných premien, na úspešnú cestu, ktorú pod vedením Komunistickej strany Československa prešiel, vďaka bratskej pomoci Sovietskeho sväzu, v úzkej spolupráci našich národov.

Za uplynulé roky došlo k hlbokým politicko-ekonomickým premenám i na východnom Slovensku. Ďalej vzrástla i u nás sila a vplyv robotníckej triedy, upevnil sa zväzok robotníkov a roľ-

níkov, zvíťazili socialistické výrobné vzťahy, úspešne sa rozvinula a ďalej sa rozvíja celá ekonomická základňa socializmu. Tieto hlboké premeny nezostali bez vplyvu na nášho človeka. V našich závodoch, jednotných roľníckych družstvách, na štátnych majetkoch a v našich školách formuje sa nový človek so socialistickým uvedomením. Nemožno nepotvrdiť to, že vo vývoji Slovenska veľkými zmenami prešla i jeho východná časť, kde v minulosti vládol hlad a kde bieda — tak prislovečná pre život našich otcov — vyhánala ľudí na všetky svetové strany za kúskom chleba. Aj tu vyrástli desiatky nových závodov, tisíce nových socialistických pracovísk, prevratné zmeny sa uskutočnili na našich dedinách. Natrvalo víťazí socialistická forma poľnohospodárskej výroby a dnes tam, kde v minulosti pestovali iba ovos a pohánku, pestujú už kukuricu, ba aj cukrovú repu, ako to vidíme v Habure a v iných severných obciach. Na východnom Slovensku hospodári starým spôsobom, na úzkych poličkach už len nepatrná časť roľníkov, na 22 percentách pôdy, zväčša v horských a podhorských oblastiach.

So vzrastom nových pracovísk stúpa počet pracujúcich a vo Východoslovenskom kraji sa za 10 rokov zvýšili pracovné príležitosti o 130 %. Z toho takmer jedna tretina pracuje v priemysle a asi jedna desatina v stavebníctve. Dnes u nás na východnom Slovensku pracuje päťkrát viac stavebných robotníkov, ako pracovalo na celom Slovensku v roku 1926. So vznikom nových pracovných príležitostí rastú aj možnosti pre zamestnávanie žien. V socialistickom sektore na východnom Slovensku pracuje teraz vyše 74 tisíc žien a tento počet má v budúcich rokoch vzrásť na 106 tisíc. Výstavbou Východoslovenských železiarní, ktorá je dnes vďaka plneniu uznesenia XI. sjazdu našej strany už skutočnosťou, sa v nebhývalej miere rozširía pracovné možnosti pre ďalšie tisíce nových pracovníkov a Východoslovenské železiarne sa tak stanú základom premeny východného Slovenska na kvitnúcu oblasť našej socialistickej vlasti. V súvislosti s industrializáciou krajiny nebhývale vzrástla spoločenská spotreba, podstatne sa zvýšila úroveň vzdelania nášho ľudu, vykonalo sa veľké dielo i pri zvyšovaní starostlivosti o zdravie človeka. Denne sme svedkami toho, ako sa zvyšuje záujem obyvateľstva o taký spotrebný tovar, o ktorom sa im v minulosti ani len nesnívalo. V súlade s týmito skutočnosťami sa rýchlo rozvíja bytová kultúra, rastie počet škôl, kultúrnych a zdravotných zariadení. Dnes na vysokých školách východného Slovenska študuje vyše tri tisíc poslucháčov, toľko, ako za predmníchovskej buržoáznej republiky na celom Slovensku. Toho času sa tu 1500 lekárov stará o zdravie obyvateľov, oproti niekoľkým stovkám lekárov v minulosti, ktorí sa

naď to prakticky starali väčšinou len o zdravie niekoľko desiatok bohatých rodín príslušníkov vykorisťovateľskej triedy. Preto treba ešte stále odstraňovať neblahé dedičstvo minulosti medzi naším ľudom, likvidovať sociálne choroby — tuberkulózu, trachom a iné. Boj za vysokú životnú úroveň, boj za zdravie ľudu, to je u nás praktické uskutočňovanie hesla: Vybudovať šťastné Slovensko v socialistickej Československu. V tomto boji sa prehlbuje a upevňuje dôvera pracujúcich v politiku Komunistickej strany Československa a vlády Národného frontu. Táto cesta nebola ľahká. Na tejto ceste bolo veľa prekážok. Týmito prekážkami bolo šarapatenie ozbrojených kontrarevolučných bánd Bielej légie, boli to pokusy zneužiť nevedomosť a zaostalosť, ako aj náboženské cítenie nášho ľudu cestou rôznych zázrakov, ako zjavenie panny Márie v Debradi, ako rozširovanie legendy o účinku zázračnej vody vo Vernadi, bolo to ďalej zneužívanie našich vlastných chýb, ako to bolo v roku 1952 a 1953. Všetko toto sme prekonali a dnes už triumfuje i na východnom Slovensku politika Komunistickej strany Československa a vlády Národného frontu. Táto dôvera sa bude ďalej prehľbovať pri ďalšom zásadnom riešení priemyselňovania východného Slovenska, juhozápadného Slovenska a ďalších, doteraz málo rozvinutých oblastí a pri zvyšovaní úrovne socialistickej poľnohospodárstva.

Na základe smerníc, schválených v minulých dňoch na celoštátnej konferencii Komunistickej strany Československa, vytyčujeme si ciele ďalšieho rozvoja nášho hospodárstva na budúcich päť rokov. Tento program hospodárskej a kultúrnej výstavby Slovenska plne zodpovedá už potrebám socialistickej spoločnosti. Rozvoj hospodárstva a spolu s tým i rast životnej úrovne v budúcich piatich rokoch je takého charakteru a rozsahu, aký dosiaľ nebol ešte zaznamenaný. Veď priemyselná výroba na Slovensku vzrastie o viac ako 84 % pri podstatne vyššom vzraste v základných odvetviach. V poľnohospodárstve zvýši sa produkcia o 28 %. Ďalší vzostup životnej úrovne bude v roku 1965 charakterizovaný vzrastom maloobchodného obrátu o vyše 43 % oproti roku 1960. Vybuduje sa 192 tisíc nových bytov, ďalej sa prehľbí starostlivosť o zdravie pracujúcich vybudovaním celého radu nových nemocníc a iných zdravotníckych zariadení. Výstavbou druhej metalurgickej základne štátu vytvárajú sa skvelé perspektívy pre pozdvihnutie životnej úrovne všetkého obyvateľstva, najmä však na východnom Slovensku. Vybuduje sa tu viac ako 60 tisíc bytov. Na zabezpečenie spoločenskej spotreby, hlavne školstva a zdravotníctva, sa vynaloží 3,6 miliardy korún, čo je podstatne viac ako v druhej päťročnici. V tomto čase sa má vybudovať 256 nových škôl, ráta sa s výstavbou moderných ne-

mocníc a ďalších zariadení. Popri tom sa vybuduje celý rad zdravotníckych stredísk. Veľkou mierou sa pamätá na pozdvižnosť oblasti obývaných ukrajinským a maďarským obyvateľstvom. Výstavba tak rozsiahlych priemyselných stredísk kladie zvlášť veľké nároky na organizačnú prácu národných výborov pri príprave výstavby, pri riešení otázok nimi vyvolaných a pri budovaní skutočne socialistických miest a obcí, ktoré budú plne zodpovedať podmienkam životného štýlu socialistického človeka. V nastávajúcich rokoch bude pomerne veľká koncentrácia obyvateľstva do miest a priemyselných stredísk, najmä presunom obyvateľstva z poľnohospodárskych oblastí, kde máme hlavné zdroje pracovných síl. To sa veľmi výrazne prejaví v celej východoslovenskej oblasti. Oproti celoštátnemu priemeru, kde 42 % obyvateľstva žije v mestách, u nás t. č. žije v mestách iba 24 % obyvateľstva. Z toho vyplývajú aj náročné úlohy pri zásobovaní obyvateľstva a pri rozvoji platených i neplatených služieb. Nedostatočne sú vybavené naše mestá vodovodmi a kanalizáciou. Komplexne sú vodovodmi a kanalizáciou vybavené iba byty, postavené väčšinou od roku 1948. Ostatný bytový štandard je veľmi nízky. Vodu z vodovodov používa u nás iba 27 % obyvateľstva. Je preto len prirodzené, že vedľa riešenia bytového problému musíme veľkú pozornosť venovať riešeniu hygienických problémov v mestách i na dedinách.

V samotnej oblasti Východoslovenských železiarní sa má do roku 1965 vystavať viac ako 15 tisíc bytov v modernom sídlisku. Na výstavbu Východoslovenských železiarní plánovite nadväzuje aj rozvoj poľnohospodárskej výroby. V súlade s listom ÚV KSČ o predčasnom splnení úloh v poľnohospodárstve riešime prímestskú oblasť pri Východoslovenských železniarniach a Košiciach. Musíme zabezpečiť plynulé zásobovanie zvýšeného počtu obyvateľstva potravinami a článkami dennej potreby. Ide najmä o tie poľnohospodárske produkty, ktoré kladú veľké nároky na dopravu a rýchlo strácajú biologické hodnoty alebo sú ťažko skladovateľné, ako mlieko, vajcia, zelenina, hydina a ďalšie.

Aní súčasná situácia pri poskytovaní platených služieb obyvateľstvu nie je na žiadúcej úrovni; o tom svedčia i kritické pripomienky, prednesené občanmi v predvolebnej diskusii. Uspokojovanie náročných požiadaviek obyvateľstva a súčasne odstránenie ešte trvajúcich nedostatkov v kvalite a dochvilnosti služieb si preto vyžiada sústavnú starostlivosť zo strany našich okresných a najmä miestnych národných výborov.

Osobitne zodpovedná a veľká úloha nás čaká v príprave kvalifikovaných a skúsených pracovníkov pri priemyselňovaní východného Slovenska. Pre železiarne sme začali so zaškolením

pracovníkov už v roku 1958 a dnes už máme vyše 4000 pracovníkov v ostravských hutách. No ani tak nemôžeme byť spokojní s doterajšou úrovňou zaškoľovania. Nedostatočný je najmä výber takýchto pracovníkov a nedostatok vyučených pracovníkov, ktorých vysielame na zaškoľovanie do týchto závodov. Doterajšia prax nám ukazuje, že by sme ťažko zvládli výrobnú problematiku tak vysoko mechanizovaného a automatizovaného závodu, akým budú naše železiarne, keď nezlepšíme výber.

Sme si vedomí toho, že v obsluhu a údržbe železiarní a ich zariadení potrebujeme kvalifikovaných robotníkov s dlhoročnou výrobnou praxou a s dobrou pracovnou morálkou.

Veľkú súdružskú pomoc nám v tomto poskytujú i české strojárské podniky, a to najmä Leninove závody v Plzni, ČKD Praha a ďalšie. Do týchto závodov budeme vysielat našich pracovníkov z východného Slovenska, aby ako budúci odborníci a kvalifikovaní robotníci železiarní nadobudli príslušnú kvalifikáciu tým, že sa budú zúčastňovať na výrobe zariadení, budú účastní na jeho montáži a postupne prejdú ako kádri zamestnanci Východoslovenských železiarní do jednotlivých prevádzok.

Veľkú pozornosť venujeme i budúcej generácii hutníkov, a to z radov pracujúceho dorastu. 550 učňov už absolvovalo prvý učebný rok a je radostným úkazom, že väčšina z týchto mladých chlapcov, i keď niektorí pochádzajú z malých, zapadlých dedín východného Slovenska, svoje budúce povolanie si obľúbilo a už teraz svojím prospechom i chovaním dokazujú, že sa o nich budeme môcť s dôverou oprieť. Do roku 1964 máme vyslať ďalších 400 mladých chlapcov do ostravských i slovenských odborných učilišť. V Košiciach sme otvorili hutnícku priemyslovku a v tretej päťročnici rozšírime a dobudujeme hutnícku fakultu. Touto cestou, ako aj zvyšovaním počtu absolventov vysokých škôl z vyšších odborných škôl pre Východoslovenské železiarne musíme dopĺňovať a pripravovať počet technických a strednotechnických kádrov. Popri výchove hutníkov a údržbárov pre novú kombinát treba nám zvyšovať i počet robotníkov a technikov v ostatných profesiách, čo si vynucuje i tá okolnosť, že Východoslovenské železiarne máme vybudovať za taký krátky čas, čo nemá obdoby v žiadnej inej krajine mimo Sovietskeho sväzu. O tom svedčia nakoniec i jednotlivé úlohy. Bude čas, keď napriek novým formám práce a vysokej mechanizácii bude na tejto stavbe pracovať 9000 stavebných a montážnych robotníkov. Vysoké úlohy sa kladú i na dodávky technologického zariadenia a ich montáže. Napríklad v roku 1963 treba namontovať technologické zariadenie v hodnote niekoľkých mil. Kčs.

Príde deň, keď sa bude musieť prestavať a zmontovať na jednom stavenisku zariadenia celkom v hodnote 6 700 000 Kčs. To, súdruhovia, nie je maličkosť, na to nám treba vytvoriť všetky vhodné predpoklady, najmä však ľudí, ktorí budú pre túto výstavbu zapálení, vedomí si významu tohto diela v boji za mier, v boji za komunizmus.

Veľmi zodpovednou úlohou je príprava kultúrneho životného prostredia pre pracovníkov tak poprednej stavby socializmu. Popri moderných bytoch a sociálnych zariadeniach začneme ešte tento rok stavať kultúrny dom na sídlisku v Šaci. Zdravotníctvo tu dostane moderne vybavenú polikliniku a v budúcom roku rátame s výstavbou športového strediska a s dobudovaním obchodnej siete.

Vážené súdružky a súdruhovia!

Veľkokľpý program socialistickej výstavby ešte viac upevní autoritu našej strany, a to nielen v týchto oblastiach, kde sa sústreďuje všetka pozornosť socialistickej výstavby, ale stane sa ďalším významným príkladom uskutočňovania socialistickej industrializácie v podmienkach dovŕšenia výstavby socializmu, budovania materiálno-technickej základne, v podmienkach budovania vyspelej socialistickej a komunistickej spoločnosti.

V tomto úsilí má naša strana plnú a bezvýhradnú podporu všetkých pracujúcich. Toto sa najlepšie prejavilo vo voľbách do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady a národných výborov. Konkrétne a denne sa to prejavuje aj na fronte práce, kde sa úspešne plní 11 500 kolektívnych a individuálnych záväzkov, ktorých hodnota činí vyše 38 miliónov korún a ktoré naši pracujúci prijali pri príležitosti prerokovania návrhu novej ústavy. Plnenie týchto záväzkov nám pomáha prekonávať problémy, ktoré vznikajú pri veľkom narastaní úloh posledného roku druhej päťročnice a sú dobrou prípravou pre zvládnutie zvýšených úloh nášho tretieho päťročného plánu.

Významnou pomocou pri uskutočňovaní týchto úloh v súvislosti s rozvojom výhodného Slovenska i celého Slovenska nám je nová územná organizácia štátu, ktorá v rámci veľkých politicko-ekonomických celkov nám umožňuje ucelenejšie riešiť všetky problémy, ktoré súvisia so spríemyselňovaním oblastí a s rozvojom poľnohospodárstva.

Uznesenia celoštátnej konferencie znamenajú pre nás skvelé perspektívy ďalšieho rastu blahobytu pracujúcich, ďalší rozmach

socialistickej kultúry a vzdelanosti. Všetci si uvedomujeme, že takéto perspektívy rastu životnej úrovne bolo možné si určiť len na základe širokého rozvoja našej ekonomiky. Je preto veľkou a významnou úlohou Slovenskej národnej rady, aby v duchu novej ústavy pomohla úspešne riešiť v troch slovenských krajoch otázky s osobitným zreteľom na vývoj tendencií v minulosti, aby sme sa v najkratšom čase mohli vyrovnat s českými krajinami a aby sme boli stále významnejšou a platnejšou pomocou našej celostátnej výstavby, aby sa tým ešte ďalej prehĺbilo nerozborné bratstvo Čechov a Slovákov v socialistickom Československu.

Vážené súdružky a súdruhovia!

Vychádzajúc z týchto krásnych úloh, ktoré stoja pred nami, odporúčam, aby sme programové vyhlásenie, ktoré predniesol predseda Slovenskej národnej rady súdruh Strechaj, prijali a pľne ho schválili. *(Potlesk.)*

Podpredseda Majling:

Ďakujem poslancovi súdruhovi Vojtechovi Cholevovi za prejav.

Pýtam sa súdruhov poslancov, či sa ešte niekto hlási o slovo. Pretože sa viac rečníkov o slovo neprihlásilo, vyhlasujem rozpravu za skončenú.

Nasleduje hlasovanie o schválení

vyhlásenia predsedu Slovenskej národnej rady.

Súdruhovia poslanci, kto schvaľuje vyhlásenie, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

Zdržal sa niekto hlasovania?

Zisťujem, že Slovenská národná rada vyhlásenie svojho predsedu jednomyseľne schválila. *(Potlesk.)*

(Vedenie schôdze prevzal predseda SNR s. Strechaj.)

Predseda Strechaj:

Teraz prosím národného umelca, poslanca Andreja Bagara, aby predniesol návrh Predsedníctva Slovenskej národnej rady na rezolúciu Slovenskej národnej rady.

Poslanec Bagar:

Slovenská národná rada, ktorá sa zišla 14. a 15. júla 1960 na svojej ustavujúcej schôdzi v období historického víťazstva socia-

lizmu v Československej socialistickej republike — v spoločnej vlasti Čechov a Slovákov — vedomá si veľkosti tejto chvíle a svojej zodpovednosti s hrdosťou slávnostne vyhlasuje:

Vďaka oslobodeniu našej krajiny slávnou Sovietskou armádou a vďaka prezieravej a múdrej politike Komunistickej strany Československa splnilo sa to, po čom túžili a za čo bojovali celé generácie oboch našich národov: socializmus v našej vlasti sa stal skutočnosťou. Teraz vstupujeme do rozvinutej socialistickej spoločnosti a utvárame predpoklady pre postupný prechod ku komunizmu.

Spoločným úsilím všetkého pracujúceho ľudu republiky v socialisticom Československu zmenilo sa Slovensko z krajiny zaostalosti, nezamestnanosti, biedy a vystahovalectva na krajinu s vyspelým priemyslom, s rozvíjajúcim sa poľnohospodárstvom a vysokou hmotnou a kultúrnou úrovňou. Úprimnou radosťou naplňajú sa srdcia našich pracujúcich.

Náš ľud, ktorý po stáročia hrdlačil na pánov, za uplynulých 15 rokov slobodnej práce premenil svoju vlasť na šťastný domov plný krásy, radosti a bohatého kultúrneho a spoločenského života. Vďaka spoločnej práci oboch našich národov vybudovali a rozšírili sme 218 moderných závodov a ďalšie desiatky závodov sa dokončujú. Z roka na rok neustále rastie priemyselná výroba, ktorá už v tomto roku je takmer desaťkrát väčšia ako v období najväčšej kapitalistickej konjunktúry.

Na Slovensku vznikli celkom nové odvetvia priemyslu, ako je výroba hliníka, plastických látok, syntetických vlákien, obrábacích a stavebných strojov, guľkových ložísk, dieselových elektrických lokomotív a riečnych lodí. V súčasnej dobe najsilnejším odvetvím je strojárstvo, ktorého podiel na celkovej výrobe je zhruba 28 %. Výroba elektrickej energie v minulom roku dosiahla takmer 4 miliardy kWh, čo predstavuje deväťnásobok predvojnovkej výroby. Vyrábame takmer 7,6-krát viac kyseliny sírovej, 4,5-krát viac nafty, 3-krát viac uhlia. Obdobný rast výroby sme dosiahli aj v ďalších rozhodujúcich odvetviach.

Postavili sme nové hydrocentrály, desaťtisíce bytov, mnoho nových škôl, nemocníc a sociálnych zariadení. Budujeme nové mestá, sídliská a dediny. Na nepoznanie sa zmenila slovenská dedina, ktorá za aktívnej účasti robotníckej triedy definitívne vykročila na cestu socialistickej poľnohospodárskej veľkovýroby.

S prudkým rozvojom socialistickej ekonomiky rástla robotnícka trieda a družstevné roľníctvo, rozvíjalo sa ich socialistické uvedomenie a odborná úroveň. Prevratné zmeny nastali v kultúrnej úrovni nášho ľudu. Pre rozvoj národného hospodárstva, kultúry, vedy a umenia vybudovali sme ďalšie vysoké, odborné a pedago-

gické školy. Na slovenských vysokých školách a pedagogických inštitútoch študuje v súčasnej dobe desaťkrát viac poslucháčov ako za kapitalizmu.

Slovensko urobilo od oslobodenia taký veľký pokrok, ktorý nemá obdoby v našich dejinách. Uznesenia celoštátnej konferencie Komunistickej strany Československa z júla 1960 utvárajú predpoklady pre jeho ďalší všestranný rozmach.

Vítame novú socialistickú ústavu Československej socialistickej republiky. Vítame ju nielen ako dokument svedčiaci o hrdinskom a víťaznom boji pracujúcich za lepší život, ale aj ako záruku ďalšieho, ešte mohutnejšieho rozvoja celej našej vlasti.

Slovenská národná rada vyjadruje lásku a vďaku všetkého nášho ľudu Komunistickej strane Československa za jej starostlivosť a múdru politiku. Náš ľud si je vedomý toho, že jedine jednotné národné hospodárstvo je základom búrlivého hospodárskeho a kultúrneho rozvoja celej našej republiky a osobitne Slovenska.

S horúcou láskou a vďakou sa vinie náš ľud k svojmu osloboditeľovi, mocnému Sovietskemu sväzu, k jeho ľudu a k jeho slávnej komunistickej strane. Sovietsky ľud oslobodil naše národy spod jarma fašizmu a nezištne nám pomáha pri budovaní vyspelej socialistickej spoločnosti. Sovietsky sväz nám vždy bol, je a bude žiarivým vzorom v boji za komunistickú budúcnosť.

Vychádzajúc z uznesení celoštátnej konferencie Komunistickej strany Československa, my poslanci Slovenskej národnej rady vynaložíme celú svoju organizátorskú, masovo-politickú a kultúrno-výchovnú prácu na pomoc pri zabezpečovaní rovnomerného plnenia národohospodárskeho plánu na Slovensku, najmä v poľnohospodárstve, aby sme pod vedením Komunistickej strany Československa v čo najkratšom čase na Slovensku dosiahli hospodársku a kultúrnu úroveň českých krajov. Mimoriadnu starostlivosť budeme venovať rozvoju poľnohospodárskej výroby, predovšetkým organizovaním a podporou celonárodného hnutia; splniť päťročnicu v poľnohospodárstve za štyri roky.

V duchu socialistickej demokracie vychádzame z toho, že hlavným zdrojom tvorenia všetkých hodnôt a zárukou splnenia všetkých našich cieľov je rozvíjajúca sa iniciatíva a tvorivá aktivita ľudu. Nás poslancov Slovenskej národnej rady to zaväzuje usilovnou prácou napomáhať rastúcu účasť pracujúcich na správe štátu a riadení hospodárskej a kultúrnej výstavby.

Verní revolučnému odkazu Slovenského národného povstania, budeme ako oko v hlave strážiť nerozborné bratstvo a jednotu českého a slovenského národa ako predpoklad pevnosti a sily socialistického Československa. V mene tohto odkazu budeme

i naďalej upevňovať lásku pracujúceho ľudu Slovenska bez rozdielu národnosti k našej spoločnej vlasti. Budeme prehĺbovať u pracujúcich Slovenska vedomie rastúcej zodpovednosti za ďalší rozkvet a posilňovanie republiky.

Pred nami stojí veľký kus práce v oblasti kultúrnej revolúcie v boji za nového človeka, predchnutého a oddaného nesmrteľným ideám marxizmu-leninizmu. V tom vidíme náš príspevok k výchove pracujúcich Slovenska v duchu československého socialistického vlastenectva, v duchu socialistického internacionalizmu.

Spolu s našim pracujúcim ľudom pevne stojíme za leninskou politikou mierového spolunažívania a priateľskej spolupráce medzi všetkými národmi. S najväčšou rozhodnosťou podporujeme úsilie Sovietskeho sväzu, ktoré vynakladá na odvrátenie imperialistických vojen a upevnenie svetového mieru. Pretože sme si vedomí toho, že existujú vojnychtivé agresívne sily, budeme v záujme boja za mier aj naďalej vychovávať náš ľud k bdelosti a ostražitosťi.

Náš ľud radostne žije a s dôverou a optimizmom hľadi do ešte krajšej budúcnosti. Za všetky naše úspechy, za dnešný radostný, slobodný a mierový život vďačíme našej múdrej vodkyňi Komunistickej strane Československa, ktorá vždy bola neochvejným zástancom sociálnych a národných práv slovenského pracujúceho ľudu a ktorá viedla a vedie naše národy od víťazstva k víťazstvu — k výšinám komunizmu.

Nech žije Československá socialistická republika, šťastná domovina našich národov!

Nech žije nerozborné bratstvo Čechov a Slovákov, pevný základ jednoty a sily našej republiky!

Nech žije Sovietsky sväz, záštita mieru a slobody národov na celom svete!

Nech žije múdra a spoľahlivá vodkyňa nášho ľudu, leninská Komunistická strana Československa!

Bratislava 15. júla 1960

Slovenská národná rada

(*Dĺhotrvajúci potlesk.*)

Predseda Strehaj:

Ďakujem národnému umelcovi, poslancovi Andrejovi Bagarovovi za prednesenie rezolúcie.

Súdruhovia poslanci, má niekto pripomienky k prednesenému návrhu rezolúcie?

Keďže pripomienok niet, dávam hlasovať o návrhu rezolúcie Slovenskej národnej rady.

Kto súhlasí s návrhom, ako bol prednesený, nech zdvihne ruku!
(Hlasovanie.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada navrhnutú rezolúciu Slovenskej národnej rady jednomyseľne schválila.

Drahý súdruh prezident, súdruhovia poslanci, vážení hostia!
Končí sa naše dvojdné rokovanie, ktoré sa nieslo v znamení tých veľkých a krásnych úloh a perspektív, ktoré vytýčila celoštátna konferencia Komunistickej strany Československa.

Naše rokovanie je súčasťou veľkého a radostného nástupu všetkého pracujúceho ľudu Československej socialistickej republiky do novej slávnej etapy budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti a utvárania materiálnych a duchovných predpokladov pre postupný prechod ku komunizmu.

Kto má — ako sa vraví — srdce v poriadku, toho musia jednoducho zapáliť a uchvátiť nádherné perspektívy, vyplývajúce z tretieho päťročného plánu, strhnúť do neutuchajúceho pracovného nadšenia a inšpirovať k vlasteneckým budovateľským činom. Nie je to tak dávno, čo sa pracujúci ľud našej vlasti, vedený svojou komunistickou stranou, v tvrdom a húževnatom boji vymaňoval z kapitalistického otroctva. A dnes, po víťazných zápasoch, po pätnásťročnom budovateľskom úsilí, je hospodárom v štáte, ktorý má už socialistickú ústavu a ktorý nesie hrdý názov: Československá socialistická republika.

Nová ústava, ktorú v minulých dňoch schválila celoštátna konferencia KSČ a novozvolené Národné zhromaždenie, zvýrazňuje celú tú zložitú, ale víťaznú cestu, ktorú národy našej vlasti pod vedením Komunistickej strany Československa prešli od oslobodenia slávnou Sovietskou armádou v roku 1945, všetky tie veľké a nebývalé vymoženosti nášho doterajšieho socialistickeho budovania, všetko to nové, užitočné a krásne, čo obohatilo život pracujúceho človeka v našej spoločnosti. A súčasne je aj výrazom rozhodnutia a vôle — ako opäť ukázali výsledky volieb — drviwej väčšiny nášho pracujúceho ľudu ísť naďalej pevným, hrdým a víťazným krokom začatou cestou, ožiarenou veľkým, praxou overeným učením Marxa, Engelsa a Lenina, v predvoji s vedúcou silou nášho štátu a celej našej spoločnosti — Komunistickou stranou Československa.

Tretia päťročnica je premietnutím tohto pevného rozhodnutia a vôle nášho pracujúceho ľudu do konkrétnych údajov a čísel, ako búrlivo sa budú ďalej rozvíjať výrobné sily našej vlasti, ako bude rásť náš priemysel, investičná výstavba, poľnohospodárska výroba, skrátka materiálna základňa rozvinutej socialistickej spoločnosti pre neustály vzostup blahobytu, šťastia a kultúry

nášho ľudu. Táto jednotná vôľa nášho ľudu, jednota záujmov a cieľov, konkretizovaná vo výstavbe našej socialistickej spoločnosti, spojuje naše bratské národy od Šumavy až po Vihorlat. Nemôže byť azda krajšieho symbolu bratskej spolupráce našich socialistických národov, ako je výstavba Východoslovenských železniární — tejto najdôležitejšej stavby tretej päťročnice, kde sa na spoločnom socialistickom diele spájajú ruky a srdcia Čechov, Slovákov i našich spoluobčanov maďarskej a ukrajinskej národnosti. Tak sa to deje v celej našej republike. Či industrializácia Slovenska nie je živým pamätníkom najužšej bratskej spolupráce Čechov a Slovákov? Či v ostravských, severočeských baníckych revíroch sa denne neukúvajú vreľé putá rodiny našich národov? A či celý život v našej socialistickej vlasti nie je krásnym názorným príkladom bratského spolužitia, tvorivej súdružskej spolupráce našich národov, ktoré spájajú spoločné záujmy a vznešené ciele?

Ano, to je výsledok tej radostnej skutočnosti, že život národov našej vlasti je naplnený socialistickým obsahom, že Komunistická strana Československa svojou neochvejnou marxisticko-leninskou národnostnou politikou, dôsledne uskutočňovanou v praxi, odstránila príčiny nacionálnych nezhôd a vybudovala pevné materiálne podmienky pre zrovnoprávnenie našich národov v oblasti politiky, materiálneho i kultúrneho života. Praktické výsledky tejto politiky, v ktorej sa tvorivým spôsobom uplatňujú dlhoročné, osvedčené sovietske skúsenosti, v ktorých plne žije leninizmus, nezwratne potvrdzujú pravdivosť i tej Leninovej poučky, že spolužitie národov, ktoré postupne vyrastú na nové, socialistické národy, v jednotnom socialistickom štáte je vzájomne veľmi priaznivé a výhodné pre ich obohacovanie, rozvoj a rozkvet. Úzke bratské spolužitie, súdružská spolupráca na spoločnom veľkolepom diele socializmu je ich najvlastnejším záujmom. A potvrdzuje to i celý doterajší vývoj našich bratských národov, všetky tie prevratné úspechy a nádherné diela socialistickej výstavby, ktoré vtlačili novú tvár dnešnému ekonomicky a kultúrne rýchle napredujúcemu Slovensku v Československej socialistickej republike. Je to reč faktov, svedčiacich o nesmiernych prednostiach nášho socialistického zriadenia pred kapitalistickým spoločenským poriadkom, ktoré nijaká tupá lož nepriateľov vlasti, emigrantov a buržoáznych propagandistov nevymaže z kníhy novej histórie našich národov.

Náš pracujúci ľud rok čo rok žije na vyššej hmotnej i kultúrnej úrovni. Mení sa aj život našich dedín, ľahšie a radostnejšie sa žije našim malým a stredným roľníkmi v jednotných roľníckych družstvách, bez strachu o budúcnosť, bez exekútorov

a neznesiteľných daní, bez všakových upírov kapitalistickej spoločnosti.

V našich mestách a na dedinách popri desiatistícoch nových bytov vynikajú novostou i stavby škôl, kultúrnych domov, zdravotníckych a sociálnych zariadení. Obchody sú teraz plné nielen tovarom všetkého druhu, ale i kupujúcimi, ktorí výsledky svojej statočnej práce využívajú na to, aby sa stále lepšie stravovali, obliekali a kultúrnejšie bývali. Naši pracujúci sa presvedčajú, že práca skutočne šľachtí človeka, práca ho robí bohatým a šťastným. Preto sa každý zapája do pracovného procesu a naša strana svojou múdrou a správnuou politikou utvára k tomu všetky podmienky.

Výsledky volieb z 12. júna 1960 a celonárodná diskusia k návrhu novej ústavy jasne ukázali ako v celoštátnom priereze, tak i na Slovensku, že náš ľud je pevný, vyspelý a jednotný, že jeho nadšená práca sa nesie spoločným vznešeným ideálom: vybudovať vyspelú socialistickú spoločnosť, zachovať pre prítomnosť i pre budúcnosť veľkolepé dielo mierového socialistického života.

Preto je v ňom toľko pracovnej obetavosti, nadšenia a iniciatívy, preto sa v našej spoločnosti stále častejšie stretáme s príkladmi pracovného hrdinstva, stelesneného v brigádach socialistickej práce, ktoré sú predovšetkým dielom veľkej a sústavnej výchovnej práce našej komunistickej strany. Preto sme svedkami v celom našom štáte, že sa rozrastá v radoch našich družstevníkov ušľachtilé hnutie splniť úlohy tretej päťročnice v poľnohospodárstve za štyri roky.

To všetko svedčí, že pracujúci ľud Slovenska a slovenské národné orgány sú rozhodnuté vložiť všetky sily, schopnosti a iniciatívu do plnenia náročných úloh, pritom príťažlivých a radostných úloh tretieho päťročného plánu, ktoré majú taký rozhodujúci význam pre život našich národov ČSSR a pre ďalší všestranný rozkvet Slovenska.

Aké jasné, konkrétne, prekrásne perspektívy majú v schválenom treťom päťročnom pláne bratské národy našej republiky! Akej krásnej a šťastnej budúcnosti kráča v ústrety aj pracujúci ľud Slovenska v Československej socialistickej republike!

Pracujúci ľud Slovenska správne a raz navždy zvolil svoju socialistickú cestu, verne spolu s bratským českým ľudom a vždy bude dbať, aby sa naplnil duch našej novej socialistickej ústavy aj v tom zmysle, aby sa bratstvo Čechov a Slovákov ďalej prehľbovalo a utužovalo. Bude sa zo všetkých síl a schopností pričiňovať, aby plnením úloh tretej päťročnice, efektívnym využívaním prírodných a ekonomických zdrojov Slovenska sa čo najviac pričínil o zväčšenie spoločného bohatstva našej republiky,

o rozkvet celej našej milovanej vlasti, aby sa slovenské národné orgány stali jedným z významných nástrojov diktatúry proletariátu, účinným pomocníkom našej rodnej strany v boji za vybudovanie rozvinutej socialistickej vlasti a za spravodlivý mier na svete.

Veľkým povzbudením do ďalšej neúnavnej práce Slovenskej národnej rady, jej orgánov a poslancov je účasť a vystúpenie prvého tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a prezidenta našej socialistickej republiky súdruha Antonína Novotného na tomto zasadnutí. Vyjadrujem mienku všetkých poslancov Slovenskej národnej rady a všetkých účastníkov tohto zasadnutia, keď vám, vážený súdruh prezident, vrele ďakujem za vašu účasť a súčasne sľubujem, že vaše zásadné slová budú nám vodidlom v činnosti Slovenskej národnej rady, v celom tom veľkom a obetavom úsilí za splnenie uznesení celoštátnej konferencie KSČ. Politika Komunistickej strany Československa, vyjadrujúca vôľu a záujmy nášho pracujúceho ľudu, bude pre našu prácu vždy základnou a rozhodujúcou smernicou. Vynaložíme všetky sily a schopnosti, využijeme veľké skúsenosti, iniciatívu a kolektívnu múdrosť nášho ľudu v celej činnosti Slovenskej národnej rady a jej orgánov, aby sme prispeli k ďalšiemu obohateniu a rozkvetu našej vlasti, aby Československá socialistická republika — vašimi slovami povedané — „bola republika s vysokou sociálnou a kultúrnou úrovňou, republikou, v ktorej bude žiť šťastný a spokojný ľud“.

Ďakujem tiež za účasť na našom rokovaní členom politického byra ÚV KSČ, podpredsedovi vlády súdruhovi Barákovi a tajomníkovi ÚV KSČ súdruhovi Hendrychovi, ako aj všetkým, ktorí brali účasť na našom prvom zasadnutí Slovenskej národnej rady. *(Dlhotrvajúci potlesk.)*

Týmto ustavujúcu schôdzu Slovenskej národnej rady vyhlasujem za skončenú.

(Odznela Internacionála.)

(Koniec schôdze o 13,30 hod.)

PRÍLOHY

N á v r h

poslancov Milana Rázusa, inž. Samuela Takáča, Jaroslava Knížku a spolovníkov na voľbu mandátovej komisie a zapisovateľov Slovenskej národnej rady

Podpísaní navrhujú, aby Slovenská národná rada zriadila

mandátovú komisiu

na prípravu a predloženie návrhu na overenie platnosti voľby poslancov Slovenskej národnej rady a aby za členov tejto komisie boli zvolení títo poslanci:

predseda komisie	Emília Muriňová
členovia komisie	Jozef Dočkal
	Július Glazunov
	Mária Zajačková
	Šimon Žbirka.

Podpísaní ďalej navrhujú, aby za zapisovateľov Slovenskej národnej rady boli zvolení títo poslanci Slovenskej národnej rady:

Ján Macúch
Daniel Futej a
Magdaléna Putišková.

V Bratislave 14. júla 1960

Milan Rázus v. r.	Anna Trojanovičová v. r.
inž. Samuel Takáč v. r.	František Seifert v. r.
Jaroslav Knížka v. r.	Jozef Bednár v. r.

Ondrej Súlety v. r.

Návrh

poslancov Jozefa Vyletela, dr. h. c. Jozefa Lukačoviča, Michala Držíka a spoločníkov na voľbu

dočasnej komisie

na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady.

Podpisani navrhujú, aby Slovenská národná rada zriadila dočasnú komisiu na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady a aby za členov tejto komisie boli zvolení títo poslanci:

predseda komisie	dr. Ladislav Gešo
členovia komisie	gen. por. František Sedláček
	Emília Muríňová
	Jozef Demian
	Amália Proksová
	Ján Macúch
	Pavol, Németh
	Žofia Peštová
	Milan Rázus.

V Bratislave 14. júla 1960

Jozef Vyletel v. r.	Anna Popovičová v. r.
dr. h. c. Jozef Lukačovič v. r.	Cecília Bačová v. r.
Michal Držík v. r.	Ján Macúch v. r.

Zpráva

mandátovej komisie

o overení platnosti volieb poslancov Slovenskej národnej rady

Mandátová komisia Slovenskej národnej rady na svojej ustavujúcej schôdzi 14. júla 1960 preskúmala podľa § 49 zákona o voľbách do Slovenskej národnej rady platnosť voľby jednotlivých poslancov Slovenskej národnej rady.

Po preskúmaní zprávy Slovenskej volebnej komisie pre voľby do Národného zhromaždenia, Slovenskej národnej rady a národných výborov o registrácii zvolených poslancov Slovenskej národnej rady a zápisnic o spočítaní hlasov, vyhotovených obvodnými volebnými komisiami, mandátová komisia zistila, že vo všetkých 87 volebných obvodoch, v ktorých sa konali voľby 12. júna 1960, sa voľby uskutočnili v plnej zhode so zákonom Slovenskej národnej rady č. 7/1954 Zb. SNR v znení zákona SNR č. 38/1960 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady. Mandátovej komisii nedošli žiadne zprávy alebo sťažnosti na porušenie zákonných ustanovení o voľbách do Slovenskej národnej rady. Preto komisia zistila, že všetci 87 poslanci boli právoplatne zvolení.

Mandátová komisia odporúča, aby Slovenská národná rada prijala toto

uznesenie:

Voľby poslancov Slovenskej národnej rady konané dňa 12. júna 1960 boli vykonané v plnom súlade so zákonom SNR o voľbách do Slovenskej národnej rady č. 7/1954 Zb. SNR v znení zákona SNR č. 38/1960 Zb. Niet preto žiadneho dôvodu k zrušeniu platnosti volieb v žiadnom volebnom obvode.

Slovenská národná rada preto v zmysle § 49 zákona SNR č. 7/1954 Zb. SNR o voľbách do Slovenskej národnej rady a v zmysle čl. 79 ústavy Československej socialistickej republiky overuje platnosť volieb jednotlivých poslancov Slovenskej národnej rady, zvolených dňa 12. júna 1960 vo volebných obvodoch 1—87.

V Bratislave 14. júla 1960

Emília Muriňová v. r.
predsedníčka

Šimon Žbirka v. r.
zpravodajca

Z.p r á v a

Dočasnej komisie Slovenskej národnej rady o návrhu poslancov dr. Ladislava Gešu, Petra Porubena, Ondreja Klokoča a spoločníkov na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady (tlač 2)

Dočasná komisia Slovenskej národnej rady prerokovala na svojej schôdzke 14. júla 1960 návrh poslancov dr. Ladislava Gešu, Petra Porubena, Ondreja Klokoča a spoločníkov na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady (tlač 2).

Po zpravodajskej zpráve poslanca dr. Ladislava Gešu a podrobnej rozprave Dočasná komisia Slovenskej národnej rady sa uzniesla odporúčať tento návrh zákona Slovenskej národnej rady Slovenskej národnej rade na schválenie so zmenami, ako vyplývajú zo znenia príslušných ustanovení ústavy Československej socialistickej republiky, prípadne z jazykových alebo štylistických dôvodov:

K § 1

V ods. 1 sa v prvom riadku vypustilo slovo „jednotným“.

K § 3

Ustanovenie písm. b) sa upravilo takto:

„b) uznášať sa na zákonoch Slovenskej národnej rady v prípadoch, v ktorých ju na to Národné zhromaždenie splnomocní zákonom;“.

V ustanovení písm. c) v prvom riadku slovo „účastníť“ sa nahradilo slovom „zúčastňovať“. V treťom riadku slovo „rozvoj“ sa nahradilo slovami „otázky rozvoja“.

Na konci ustanovení písm. a) až h) sa čiarka nahradila bodkočiarkou.

K § 4

V ods. 2 v druhom riadku sa vypustilo slovo „jedna“.

K § 7

Ods. 1 sa upravil takto:

„(1) Slovenská národná rada je schopná sa uznášať, ak je

prítomná nadpolovičná väčšina všetkých poslancov. Na platnosť uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov".

K § 11

Na konci ods. 1 slovo „pôsobnosti“ sa nahradilo slovom „prá-
vomoci“.

V ods. 2 koniec druhej vety sa za slovom „členov“ dopĺňa
slovom „predsedníctva“.

Ods. 3 sa preštylizoval a v novej úprave znie takto:

„(“) Predsedníctvo Slovenskej národnej rady volí Slovenská
národná rada zo svojho stredu na celé volebné obdobie. Pred-
sedníctvo zotrváva vo svojej funkcii aj po uplynutí volebného
obdobia, dokiaľ si novozvolená Slovenská národná rada nezvolí
svoje predsedníctvo“.

K § 12

Ustanovenie písm. a) sa upravilo takto:

„a) zabezpečovať vykonávanie zákonov a dbať najmä o to, aby
sa úlohy štátneho plánu na Slovensku plnili rovnomerne a v plnom
súlade s plánom;“.

V ustanovení písm. c) sa názov „finančnej a rozpočtovej
komisie Slovenskej národnej rady“ upravuje tak, že názov tejto
komisie sa uvedie s veľkým začiatočným písmenom. V šiestom
riadku ustanovenia písm. c) za slovom „inštitúcií“ sa vsunuli
slová „na Slovensku“.

V ustanovení písm. g) v druhom riadku za slovom „rady“ sa
vsunula spojka „a“.

K § 13

Na konci odseku 1 slová „do mesiaca“ sa nahradili slovami „za
mesiac“.

K § 16

V ods. 1 v štvrtom riadku za slovom „Finančnú“ sa vsunuli
slová „a rozpočtovú“. V dvanástom riadku tohto odseku za
slovami „Právnú komisiu Slovenskej národnej rady“ sa vypustila
čiarka a nahradila sa spojkou „a“.

K § 17

V ods. 2 v prvom riadku slovo „komisie“ sa nahradilo tvarom
„komisíí“.

V ods. 3 na začiatku i na konci druhého riadku sa vypustilo slovo „jednak“ a v treťom riadku sa vypustilo slovo „významní“.

V ods. 4 slovo „mandátovej“ sa upravilo tak, že sa bude začínať veľkým začiatočným písmenom: „Mandátovej“.

K § 18

Ods. 1 sa znovu upravil a znie takto:

„(1) Za predsedov komisií Slovenskej národnej rady volí Slovenská národná rada spravidla povereníkov Slovenskej národnej rady“.

K § 19

V ustanovení písm. f) v treťom riadku slovo „neprišlúcha“ sa nahradilo slovom „nepatrí“.

K § 20

V druhom a treťom riadku tohto paragrafu sa slová „pracujúcich a ich organizácie“ nahradili slovami „spoluprácu s pracujúcimi a s ich organizáciami“.

K § 24

Ustanovenie tohto paragrafu sa preštylizovalo a v novej úprave znie takto:

„§ 24

Komisia Slovenskej národnej rady je schopná sa uznášať, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jej členov. Na platnosť uzniesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných členov.“

K § 26

V poslednom riadku tohto paragrafu za slovom „členmi“ sa vsunulo slovo „komisie“.

K § 27

V ods. 2 sa vo štvrtom a piatom riadku čiarky nahradili pomlčkami.

K § 34

V ods. 1 v druhom riadku pred slovom „zúčastňovať“ sa vsunuli slová „činne a iniciatívne sa“ a za slovom „zúčastňovať“ sa vypustilo slovo „sa“.

V nadpise pred § 36 sa slovo „zdrúženie“ upravuje na „združenia“.

K § 39

Znenie tohto paragrafu sa upravilo takto:

„§ 39

Návrhy zákonov Slovenskej národnej rady môžu podávať poslanci, komisie a Predsedníctvo Slovenskej národnej rady.“

K § 43

Druhá veta tohto paragrafu sa upravila takto: „Vyhlasuje ich v Zbierke zákonov Československej socialistickej republiky.“

K § 45

V ods. 2 vo štvrtom riadku slovo „zasadnutia“ sa nahradilo slovom „zasadania“.

K § 47

V ods. 1 vo štvrtom riadku sa slovo „Aparát“ upravilo tak, že sa bude písať s malým písmenom: „aparát“.

V dvanástom riadku tohto odseku za slovom „zdravotníctvo“ sa čiarka nahradila spojkou „a“.

K § 51

V druhom riadku tohto paragrafu za skratkou „Zb. SNR“ sa vsunuli slová „o pracovnom a rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady“.

Okrem toho všade tam, kde v texte návrhu zákona sa vyskytovalo slovo „schôdza“ v rôznych gramatických tvaroch, sa toto slovo nahradilo slovom „schôdzka“ v príslušných tvaroch v súlade s úradným slovenským znením novej ústavy.

S týmito zmenami a po úprave niektorých tlačových chýb

Dočasná komisia Slovenskej národnej rady predložený návrh zákona Slovenskej národnej rady prijala a odporúča ho tiež plénu Slovenskej národnej rady na schválenie.

V Bratislave 14. júla 1960

Dr. Ladislav Gešo v. r.
predseda a zpravodajca

Návrh

poslancov Karola Bacílka, Pavla Davida, Jána Štencla
a spoločníkov na voľbu povereníkov, predsedov a členov komisií
Slovenskej národnej rady

Podpísaní navrhujú, aby podľa článkov 85 a 78 ústavy Česko-
slovenskej socialistickej republiky za povereníkov, predsedov ko-
misií a členov komisií Slovenskej národnej rady boli zvolení títo
poslanci Slovenskej národnej rady:

I.

Pavol Majling za predsedu Slovenskej plánovacej komisie
Jozef Gajdošík za povereníka Slovenskej národnej rady pre
veci finančné a za predsedu finančnej a rozpočtovej komisie
Slovenskej národnej rady

Michal Chudík za povereníka Slovenskej národnej rady pre
pôdohospodárstvo a za predsedu komisie Slovenskej národnej
rady pre pôdohospodárstvo

inž. Samuel Takáč za povereníka Slovenskej národnej rady
pre výstavbu a za predsedu komisie Slovenskej národnej rady
pre výstavbu

Vasil Biľak za povereníka Slovenskej národnej rady pre
školsťvo a kultúru a za predsedu komisie Slovenskej národnej
rady pre školsťvo a kultúru

Vojtech Török za povereníka Slovenskej národnej rady pre
zdravotníctvo a za predsedu komisie Slovenskej národnej rady
pre zdravotníctvo

dr. Ladislav Gešo za povereníka Slovenskej národnej rady
pre spravodlivosť a za predsedu právnej komisie Slovenskej
národnej rady

Alexander Paulovič za povereníka Slovenskej národnej
rady pre štátnu kontrolu.

II.

Slovenská plánovacia komisia:

Členovia z radov poslancov Slovenskej ná-
rodnej rady:

Ján Štencľ
Michal Chudík
inž. Samuel Takáč
Štefan Brenčič
Jozef Gajdošík

Vladimír Stojc
Jaroslav Knížka
Alexander Paulovič
Peter Poruben

Členovia z radov politických, hospodárskych a kultúrnych pracovníkov:

inž. Jozef Hvorecký,
podpredseda KNV a predseda
krajskej plánovacej komisie
Východoslovenského kraja
Michal Sabolčík,
vedúci oddelenia ÚV KSS
inž. Karol Martinka,
námestník predsedu Sloven-
skej plánovacej komisie
dr. Ignác Rendek,
námestník predsedu Sloven-
skej plánovacej komisie
inž. Daniel Matejko,
námestník predsedu Sloven-
skej plánovacej komisie

Miloslav Hrušovský,
podpredseda KNV a predseda
krajskej plánovacej komisie
Stredoslovenského kraja
doc. Viktor Pavlenda,
kandidát ekonomických vied,
rektor Vysokej školy ekono-
mickej, Bratislava
inž. Michal Šuška,
riaditeľ Domu techniky, Bra-
tislava
Vincent Krahulec,
riaditeľ Chemických závodov
Juraja Dimitrova, Bratislava

Finančná a rozpočtová komisia Slovenskej národnej rady:

Členovia z radov poslancov Slovenskej ná-
rodnej rady:

Pavel Tonhauser
Emil Piš
Ján Leška
Emil Búš
Štefan Hrubík

Anton Prečuch
Anna Trojanovičová
Ondrej Súlety
Olga Prelecová
Ján Humeník

Členovia z radov politických, hospodárskych a kultúrnych pracovníkov:

dr. Michal Pancák,
námestník povereníka Slo-
venskej národnej rady pre
veci finančné
František Mišeja,
riaditeľ Oblastného ústavu
Štátnej banky českosloven-
skej, Bratislava

inž. Jozef Rosa,
profesor Vysokej školy ekono-
mickej, Bratislava
Miroslav Zámečník,
zástupca vedúceho oddelenia
ÚV KSS

Komisia Slovenskej národnej rady pre pôdohospodárstvo:

Členovia z radov poslancov Slovenskej národnej rady:

Vojtech Choleva	Karol Tomaškovič
Šimon Žbirka	František Seifert
Martin Mikuláš	Michal Páleník
Jozef Rondík	Martin Hraško
Mária Bokrošová	Mária Piecková
Božena Žitníková	Imrich Tóth

Členovia z radov politických, hospodárskych a kultúrnych pracovníkov:

Ladislav Landau, člen-korešpondent Slovenskej akadémie vied, riaditeľ Výskumného ústavu pre chov hydiny, Ivanka	Pavel Hromada, vedúci tajomník OV KSS, Mi- chalovce
Pavel Šumichrast, námestník poverenika Slo- venskej národnej rady pre pôdohospodárstvo	Štefan Sádovský, vedúci oddelenia OV KSS
Rudolf Bucko, riaditeľ Štátneho majetku, Veľká Lomnica	inž. Pavel Marko, riaditeľ Krajskej správy le- sov, Žilina

Komisia Slovenskej národnej rady pre výstavbu:

Členovia z radov poslancov Slovenskej národnej rady:

Vojtech Daubner	Michal Martinkovič
inž. Ján Marko	Jozef Holička
dr. h. c. Jozef Lukačovič	Ladislav Leco
Jozef Vyletel	Ján Mešťánek
Jozef Knotek	Irma Vidová
Zoltán Bánsky	Jozef Bednár

Členovia z radov politických, hospodárskych a kultúrnych pracovníkov:

Anton Ťažký, vedúci oddelenia ÚV KSS	inž. Milan Hladký, predseda Sväzu slovenských
inž. Ján Longauer, námestník poverenika Slo- venskej národnej rady pre výstavbu	architektov, Bratislava
	Peter Dzuroška, riaditeľ Hydrostavu, n. p., Bratislava

Komisia Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru:

Členovia z radov poslancov Slovenskej národnej rady:

národný umelec Andrej Bagar	Ondrej Klokoč
akademik Andrej Sirácky	Magdaléna Putíšková
Daniel Futej	dr. Miloš Krno
Mária Maďarová	František Déneš
Ján Paňko	Michal Žákovič
Františka Kotvasová	Viliam Meszároš

Členovia z radov politických, hospodárskych a kultúrnych pracovníkov:

Viliam Šalgovič, vedúci oddelenia ÚV KSS	doc. inž. Štefan Chochol, rektor Slovenskej vysokej školy technickej, Bratislava
Augustín Michalička, námestník poverenika Slo- venskej národnej rady pre školstvo a kultúru	dr. Matej Lučan, vedúci oddelenia ÚV KSS
národný umelec Eugen Suchoň, hudobný skladateľ	Ján Dúž, i, tajomník Slovenskej odboro- vej rady

Komisia Slovenskej národnej rady pre zdravotníctvo:

Členovia z radov poslancov Slovenskej národnej rady:

Irena Ďurišová	Gustáv Machata
dr. h. c. Alexander Horák	Vilma Ďuratná
Františka Gečová	Marta Slezáková
Jozef Haša	MUDr. Imrich Ivančo
Michal Držík	Anna Popovičová
Cecília Bačová	Terézia Strmenská

Členovia z radov politických, hospodárskych a kultúrnych pracovníkov:

prof. MUDr. Teofil Niedeland, prednosta III. internej klíni- ky, Bratislava	zdravotníctvo MUDr. Rudolf Krutý, Okresný ústav národného zdravia, Nitra
MUDr. Vladimír Pleško, námestník poverenika Slo- venskej národnej rady pre	MUDr. Gizela Matejčíková, Krajský ústav národného zdravia, Košice

Anna Kretová,
zástupkyňa vedúceho oddelenia
ÚV KSS

Timotej Skalický,
tajomník Slovenskej odborevej rady

Právna komisia Slovenskej národnej rady:

Členovia z radov poslancov Slovenskej národnej rady:

gen. por. František Sedláček

Emília Muriňová

Jozef Demian

Amália Proksová

Členovia z radov politických, hospodárskych a kultúrnych pracovníkov:

Štefan Ozimy,

námestník generálneho prokurátora pre Slovensko

Jiří Řáda,

vedúci odboru ÚV KSS

Ján Macúch

Pavel Németh

Žofia Peštová

Milan Rázus

Vojtech Máder,

námestník povereníka Slovenskej národnej rady pre spravodlivosť

dr. Peter Colotka,

prorektor Univerzity Komenského, Bratislava

V Bratislave 14. júla 1960

Karol Bacilek v. r.

Pavol David v. r.

Ján Štencl v. r.

dr. h. c. Jozef Lukačovič v. r.

Anna Popovičová v. r.

Ján Macúch v. r.

Július Glazunov v. r.

Jozef Vyletel v. r.

Irena Ďurišová v. r.

Andrej Bagar v. r.

Michal Držík v. r.

Pavol Németh v. r.

Jozef Demian v. r.

Cecília Bačová v. r.

1. (ustavujúca) schôdza Slovenskej národnej rady 14. a 15. júla 1960

Obsah

1. (ustavujúcej) schôdze 14. júla 1960

1. Zloženie sľubu poslancov Slovenskej národnej rady	6
2. Voľba predsedu, podpredsedov a ostatných členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady	7
3. Voľba mandátovej komisie a zapisovateľov Slovenskej národnej rady	10
4. Voľba dočasnej komisie na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona SNR o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady	12
Schôdza prerušená	13
Schôdza znovu otvorená	13
5. Zpráva mandátovej komisie o overení platnosti voľby poslancov Slovenskej národnej rady — zpravodajca posl. Žbirka	13
Voľba poslancov overená	15
6. Zpráva dočasnej komisie o návrhu poslancov dr. Ladislava Gešu, Petra Porubena, Ondreja Klokoča a spoločníkov na vydanie zákona SNR o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady (tlač 2) — zpravodajca posl. dr. Gešo	16
Návrh zákona prijatý	22
7. Voľba poverených, predsedov a členov komisií Slovenskej národnej rady	22
8. Vyhlásenie predsedu Slovenskej národnej rady	23
Schôdza prerušená	56
Schôdza znovu otvorená	56
Prejav prezidenta Československej socialistickej republiky	56
Schôdza prerušená	64

15. júla 1960

Schôdza znovu otvorená	65
9. Rozprava	
Reč poslanca Jána Štencľa	65
Reč poslankyne Emílie Murínovej	72
Reč poslanca Jána Humeníka	77

Reč povereníka SNR Jozefa Gajdošíka	82
Reč poslanca dr. Miloša Krnu	85
Schôdza prerušená	89
Schôdza znovu otvorená	89
Reč poslankyne Imry Vidovej	89
Reč poslanca dr. Imricha Ivanču	96
Reč člena Predsedníctva SNR Michala Žákoviča	100
Reč poslanca Vojtecha Cholevu	104
Vyhlasenie predsedu SNR schválené	110
Rezolúcia Slovenskej národnej rady schválená	116
Prílohy	120

Prílohy k 1. (ustavujúcej) schôdzi:

Návrh poslancov Milana Rázusa, inž. Samuela Takáča, Jaroslava Knížku a spoločníkov na voľbu mandátovej komisie a zapisovateľov Slovenskej národnej rady .	120
Návrh poslancov Jozefa Vyletela, dr. h. c. Jozefa Lukačoviča, Michala Držika a spoločníkov na voľbu dočasnej komisie na prerokovanie iniciatívneho návrhu zákona Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady	121
Zpráva mandátovej komisie o overení platnosti volieb poslancov Slovenskej národnej rady	122
Zpráva Dočasnej komisie Slovenskej národnej rady o návrhu poslancov dr. Ladislava Gešu, Petra Porubena, Ondreja Klokoča a spoločníkov na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady	123
Návrh poslancov Karola Bacílka, Pavla Davida, Jána Štencla a spoločníkov na voľbu povereníkov, predsedov komisií a členov komisií Slovenskej národnej rady .	128

Vydavateľ: Slovenská národná rada - oddelenie pre prácu s poslancami. -
Vytlačili Polygrafické závody, n. p., závod 02, ul. Februárového víťazstva
č. 6/d. - Zodpovedný redaktor: Jozef Ilčík. - Miesto vydania: Slovenská
národná rada - oddelenie pre prácu s poslancami, Bratislava, Októbrove
nám. č. 12. Dátum vydania: 9. augusta 1960. - Prvé vydanie, náklad 300
výtlačkov. - Cena Kčs 15,-. - K-20*01034